

การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2555

การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2555

ชุตินา เจริญศรี. (2555). การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร. วรพิตย์ มีมาก.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยประยุกต์แนวความคิดในการประเมินของมาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin) มาเป็นกรอบความคิดในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ และเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะเชิงพรรณนา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 1 คน ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน และประธานชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 8 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สูงอายุมีความต้องการให้พิจารณาฐานะและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุที่มีความยากลำบากหรือผู้สูงอายุที่ขาดแคลนที่อยู่อาศัยหรืออาศัยอยู่เพียงลำพัง ในการคัดเลือกผู้มีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
2. เจ้าหน้าที่มีการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นการปฏิบัติในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และขั้นตอนที่มีการปฏิบัติกับผู้สูงอายุ
3. การนำโครงการไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่ได้วางแผนในการปฏิบัติงานไว้
4. การปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผู้สูงอายุมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่และสำนักงานเขตออกพื้นที่ให้บริการรับลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุถึงชุมชนและหมู่บ้าน
5. โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีคุณประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุทุกคน ทำให้ผู้สูงอายุมีหลักประกันรายได้และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

TITLE AN EVALUATION OF CASH ALLOWANCE POLICY FOR THE ELDERLY: A
CASE STUDY OF LAT PHRAO DISTRICT, BANGKOK METROPOLITAN
ADMINISTRATION.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University

May 2012

Chutima Charoensri. (2012). *An Evaluation of Cash Allowance Policy for the Elderly: A Case Study of Lat Phrao District, Bangkok Metropolitan Administration*. Master's Project. M.P.A. (Public Policy). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Dr. Worapit Meemak.

This research was aimed at evaluating the Cash Allowance Policy for the Elderly in Lat Phrao District of Bangkok Metropolitan Administration. Marvin C. Alkin's model of evaluation was applied as the conceptual framework of the study.

The study was designed to be a qualitative research, using in-depth interview as a tool for collecting data. Content analysis was used to analyse the obtained data. The presentation of the research was descriptive. There were 29 key informants comprising 1 officer responsible for the payment of cash allowance, 20 members of the elderly group, and 8 chairpersons of community committees.

The results of the study are as follows:

1. In selecting the elderly eligible for cash allowance, the elderly has shown their demands that the priority should be given to those whose lives are in hardship and in difficulties of homelessness and loneliness.
2. The officer responsible for cash allowance payment has had good preparation for every step of her performance related to her own duty and to the elderly.
3. In implementing the project, the officer has functioned in accordance with the operation provisions and regulations.
4. In improving performance process, the elderly required the service of registering the eligible elderly to be done in the community areas.
5. The Cash Allowance Policy for the Elderly were accepted as beneficial to all the target elderly, helping them in securing their curtain income and in enjoying their happy social living.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว
กรุงเทพมหานคร ของ ชุตินา เจริญศรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ มีมาก)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์ จักรกิตติ์ ธนาคม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ มีมาก)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ จักรกิตติ์ ธนาคม)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.สุรพล จรรยาภูล)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนให้สำเร็จและลุล่วงไปได้ดี โดยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร. วรพิตย์ มีมาก อาจารย์ ดร. สุรพล จรรย์ยากุล และอาจารย์ จักรกิตติย์ ธนาคม อาจารย์ผู้เป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์และอาจารย์ผู้เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจและสามารถทำการวิจัยในครั้งนี้ให้ผ่านอุปสรรคและนำไปสู่ความสำเร็จได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประจำสำนักงานเขตลาดพร้าวทุกท่าน ตลอดจนประธานชุมชน ผู้สูงอายุ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ซึ่งมีความจำเป็นต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ ท่านที่เป็นผู้สนับสนุนหลักและมีความอดทนต่อการศึกษของผู้วิจัยซึ่งใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ผู้วิจัยขอตอบแทนพระคุณด้วยความสำเร็จในวันนี้

ขอบคุณมิตรภาพที่ดีของเพื่อนและพี่ร่วมรุ่นทุกคน ขอขอบคุณวงอกที่พร้อมจะเดินอยู่ข้างกัน ด้วยมิตรภาพที่ดีของความเป็นเพื่อนและพี่ในคราวเดียวกัน ขอขอบคุณพี่โรสที่คอยให้ความช่วยเหลือเสมอมา และขอขอบคุณหัวหน้างานที่เข้าใจในชีวิตการศึกษาของผู้วิจัย

สุดท้ายต้องขอบคุณความอดทน ความมานะ และความพยายามของตัวเองเป็นอย่างมาก ที่ได้นำพาตนเองไปสู่จุดหมายแห่งความสำเร็จในชีวิตการศึกษาระดับมหาบัณฑิต ขอขอบคุณจริง ๆ

ชุตินา เจริญศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายงานวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุ	12
สภาวะทางสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมของผู้สูงอายุ	13
การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในประเทศไทย	15
แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ	16
ทฤษฎีการประเมินโครงการของมาร์วิน ซี.อัลคิน	27
ข้อมูลทั่วไปของเขตลาดพร้าว	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
3 ระเบียบวิธีวิจัย	42
วิธีการดำเนินการวิจัย	42
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 การนำเสนอผลการวิจัย	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปรูป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
บทสรุปและอภิปรายผล	110
อภิปรายผล	118
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	124
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	126
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	127
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	132
ภาคผนวก ก	133
ภาคผนวก ข	135
ภาคผนวก ค	137
ภาคผนวก ง	144
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	166

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรของเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร	35
2 แสดงข้อมูลประชากรผู้สูงอายุของเขตลาดพร้าว	36
3 แสดงรายชื่อชุมชนของเขตลาดพร้าว	38
4 จำแนกเพศของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	48
5 จำแนกอายุของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	48
6 จำแนกสถานภาพการสมรสของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	49
7 จำแนกระดับการศึกษาของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	49
8 จำแนกอาชีพของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	50
9 จำแนกรายได้ของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	50
10 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	51
11 ค่าใช้จ่ายต่อเดือนของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	51
12 จำแนกค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	52
13 ลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	52
14 ระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของผู้สูงอายุ	53
15 จำแนกเพศของประธานชุมชน	54
16 จำแนกอายุของประธานชุมชน	55
17 จำแนกสถานภาพการสมรสของประธานชุมชน	55
18 จำแนกระดับการศึกษาของประธานชุมชน	56
19 จำแนกอาชีพของประธานชุมชน	56
20 จำแนกรายได้ของประธานชุมชน	56
21 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประธานชุมชน	57
22 จำแนกค่าใช้จ่ายของประธานชุมชน	57
23 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของประธานชุมชน	58
24 ลักษณะการอยู่อาศัยของประธานชุมชน	58
25 ระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของประธานชุมชน	59

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
2 แผนที่กรุงเทพมหานคร	31
3 แผนที่เขตลาดพร้าวและเขตที่อยู่ติดกัน	32
4 แผนที่ของสำนักงานเขตลาดพร้าวและอาณาเขตโดยรอบ	33
5 โครงสร้างองค์กรของสำนักงานเขตลาดพร้าว	37

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กรมประชาสงเคราะห์ได้มีการจัดตั้งโครงการกองทุนส่งเสริมกิจการผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2527 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมเพื่อให้บริการต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัว การสมทบเป็นค่าใช้จ่ายก่อสร้างสถานสงเคราะห์ เพื่อให้การอุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานเลี้ยงดู และดำเนินการจัดกิจกรรมสงเคราะห์อื่น ๆ ที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติมอบหมายให้ดำเนินการ โดยมีผลการดำเนินงานค่อนข้างจำกัดและไม่สามารถกระจายการบริการให้ครอบคลุมกับผู้สูงอายุได้เท่าที่ควร กรมประชาสงเคราะห์จึงพิจารณาว่าให้กองทุนฯ สามารถเอื้อประโยชน์แก่ผู้สูงอายุได้ทั้งเขตเมืองและเขตชนบทเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม จึงมีนโยบายเสนอให้รัฐบาลให้สวัสดิการผู้สูงอายุยากจนหรือถูกทอดทิ้ง ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู ไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ โดยจ่ายในลักษณะเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นรายคนเดือนละ 200 บาท โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2535 และได้มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 – 2540 (ปรีชา อุปโยคิน; และคนอื่น ๆ. 2541 : 34; อ้างอิงจาก โครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน: 2536:1 - 2) โดยผลการดำเนินงานตามโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพในช่วงปี พ.ศ. 2536-2540 นั้น พบว่าการบริการดังกล่าวยังไม่ทั่วถึง

เมื่อกรมประชาสงเคราะห์ได้โอนงานภารกิจด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปให้กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมดูแลแทน จนกระทั่งมีการปฏิรูประบบราชการได้มีการปรับกรมประชาสงเคราะห์ให้ไปสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เมื่อการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นภารกิจที่ได้มีการถ่ายโอนจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มาให้กรุงเทพมหานครดำเนินการกิจนี้ เพื่อเร่งขยายโอกาสให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงได้รับตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ 2546 กระทั่งปัจจุบัน เพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ปัจจุบัน เรื่องการสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานครจึงกำหนดให้มีการรับลงทะเบียนพร้อมกันทั้ง 50 เขต เป็นรอบแรกในระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ – 15 มีนาคม 2552 และดำเนินการเรื่อยมาจนถึง ณ ปัจจุบัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุไว้ในมาตรา 53 บัญญัติว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และ มาตรา 80 (1) บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ได้แก่ ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

จากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่ระบุและให้ความสำคัญกับ "คน" อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก ผู้สูงอายุและคนพิการ พรรคประชาธิปัตย์จึงเล็งเห็นว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องสร้างระบบสวัสดิการสังคมที่ดีและมั่นคงเพื่อที่จะดูแลประชาชนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย อย่างน้อยเพื่อเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานให้ประชาชนมีสิทธิดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการไปเป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว พรรคประชาธิปัตย์ (democrat. 2010: Online) จึงมีแนวนโยบายในด้านสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังนี้

1. จัดให้มีเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คนละไม่ต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือน
2. จัดให้มีลานกีฬาทุกหมู่บ้านทุกชุมชน
3. สนับสนุนโครงการดาวเยาวชนด้านกีฬา และวิชาการ
4. ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายด้วยมาตรการที่หลากหลาย เช่น ขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี
5. ส่งเสริมสวัสดิการออมภาคชุมชนโดยรัฐจัดเงินสมทบเท่าจำนวนเงินสวัสดิการ เพื่อสมาชิกทุกคนยามชรา โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้รับการดูแลโดยระบบสวัสดิการอื่น ๆ
6. จัดให้มีกลไกการดูแลผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพอย่างเป็นระบบรวมทั้งการจัดทำและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ทางเท้า บாதวิถี เครื่องหมายจราจร และจัดให้มีศูนย์บริการผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพครบวงจร
7. จัดให้มีกลไกเสริมสร้างสถาบันครอบครัวอย่างเป็นระบบ
8. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย
9. ปรับปรุงการดำเนินการของกองทุนประกันสังคมและกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

สืบเนื่องจากแนวนโยบายพรรคประชาธิปัตย์ข้างต้น ที่ให้ความสำคัญกับ “คน” ในด้านสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างจริงจัง ในสมัยรัฐบาลซึ่งมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงได้แบ่งการดำเนินการด้านนโยบายรัฐบาลออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการให้แล้วเสร็จในปีแรก และระยะการบริหารราชการ 3 ปีของรัฐบาลซึ่งมีกำหนดเริ่มต้นที่จะดำเนินการตั้งแต่ปีแรกเป็นต้นไป ทั้งนี้นโยบายด้านสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ก็ได้ถูกยกมาเป็นนโยบายที่จะดำเนินการเร่งด่วนในปีแรก โดยเฉพาะการสร้างหลักประกันอันมั่นคงสำหรับผู้สูงอายุด้วยการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุในอัตรา 500 บาทต่อคนต่อเดือน ด้วยการจัดสรรงบประมาณปีละ 35,000 ล้านบาท

โดยมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ก่อนเริ่มดำเนินการจนกระทั่งถึงปัจจุบัน จากการให้สัมภาษณ์ผ่านรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย NBT และจากที่อื่นๆ ดังนี้

นายกรัฐมนตรีได้ให้ความมั่นใจสำหรับมาตรการเร่งด่วนนี้ก่อนที่จะมีการเริ่มดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในรอบแรกไว้ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2552 ในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุดังนี้ “ให้ความมั่นใจไว้ได้โดยวางงานในเรื่องของผู้สูงอายุ เรื่องเบี้ยยังชีพ จะไม่ล่าช้าและไม่กระทบแน่นอน ผมได้ประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติที่จะใช้วิธีการในการแก้ไขเบี้ยยังชีพจะแก้เสร็จภายในต้นเดือนกุมภาพันธ์ และหลังจากนั้นจะเอาฐานข้อมูลของผู้มีอายุเกิน 60 ปี ที่ไม่มีหลักประกัน รายได้อื่น ๆ เข้ามาเพื่อส่งให้กับทางผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทย ท้องถิ่น กรุงเทพมหานครที่จะเตรียมให้มีการเปิดลงทะเบียน และเมื่อมีการลงทะเบียนเสร็จเรียบร้อยงบประมาณผ่านสภาฯ แล้วจะมีการโอนเงินไปและคาดว่าจะการจ่ายเบี้ยยังชีพจะเริ่มต้นได้ตั้งแต่เดือนเมษายน” (Abhisit. 2010: Online)

การตอบข้อซักถามเกี่ยวกับนโยบาย 99 วันของรัฐบาลซึ่งในขณะนั้นยังไม่ครบกำหนด แต่โครงการและนโยบายต่าง ๆ ก็มีการดำเนินการออกไปและอยู่ในระดับที่น่าพอใจ หนึ่งในนั้นก็คือเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยการให้สัมภาษณ์ไว้ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2552 ดังนี้ “ผู้สูงอายุซึ่งที่จริงแล้วนอกเหนือจากจำนวนมากและเป็นผู้ด้อยโอกาสแล้วยังเป็นผู้ต้องการได้รับความช่วยเหลือในยามยาก ซึ่งเป็นบุคคลที่ผมพูดเสมอว่า สังคมไทยพวกเราคนไทยนั้นควรได้ตอบแทนบุญคุณของท่าน เพราะผู้สูงอายุทุกคนเป็นบุคคลที่ทำงานและทำหลายสิ่งหลายอย่างมาให้กับแผ่นดินนี้ไม่มากนักน้อย พูดกันมานานครับว่าปัญหาเบี้ยยังชีพพรรคประชาธิปัตย์เริ่มไว้ตั้งแต่สมัยรัฐบาลของท่านนายกฯ ชวน เริ่มต้นจาก 200 บาท แล้วก็มาขยับอีกครั้งในรัฐบาลท่านนายกฯ ชวน เป็น 300 บาท แล้วมาต่อที่รัฐบาลท่านพล.อ.สุรยุทธ์ เป็น 500 บาท แต่ไม่เคยสามารถจ่ายเบี้ยยังชีพได้ทั่วถึง ก็ 90 วันเศษ ๆ ที่ผ่านมานี้ละครับที่รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ดูแล้วว่าบัดนี้

ผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ที่ไม่มีหลักประกันรายได้ ก็คือไม่ได้รับบำนาญ สามารถมาขึ้นทะเบียนแล้วรับ เบี้ยยังชีพ ซึ่งผมอยากจะเรียกว่าเบี้ยกตัญญู จากสังคมได้เรียบร้อยแล้วครับ” (Abhisit. 2010: Online)

การให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ โดยรัฐบาลได้กำหนดให้วันที่ 13 เมษายน เป็นวันผู้สูงอายุ แห่งชาติ โดยนายกรัฐมนตรีได้กล่าวถึงไว้ในโอกาสไปเป็นประธานในพิธีเปิดงานวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ปี 2552 ณ อาคารรัตนเดอริโดม เมืองทองธานี เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 9 เมษายน 2552 เวลา 09.00 น. มี ใจความสำคัญดังนี้ “ในส่วนของรัฐบาลนั้นได้มีการกำหนดให้วันที่ 13 เมษายนเป็นวันผู้สูงอายุ แห่งชาติ และเป็นวันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยของเรา ที่ สำคัญก็คือว่ารัฐบาลชุดปัจจุบันได้มุ่งเน้นในการที่จะขยายโอกาสในเรื่องของสิทธิของผู้สูงอายุ ซึ่งแม้ว่า เรื่องของเบี้ยยังชีพจะได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ในสมัยรัฐบาลของท่านนายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย แต่ทว่าความครอบคลุมความทั่วถึงหรือการยอมรับในเรื่องของการเป็นสิทธิที่พึงจะได้รับการ ตอบแทนจากสังคมนั้น ยังเป็นเรื่องที่ไม่สามารถดำเนินการได้ จนกระทั่งรัฐบาลได้มีนโยบายและมีมติ ในปัจจุบันที่จะขยายในเรื่องของการให้เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ให้มีความทั่วถึงเท่าเทียมกัน สำหรับผู้สูงอายุทุกคนที่ไม่มีหลักประกันรายได้ และได้ดำเนินการอย่างเร่งด่วน ถือเป็นมาตรการที่ รัฐบาลได้ดำเนินการตั้งแต่วันแรกที่เข้ามา จัดสรรงบประมาณผ่านงบประมาณเพิ่มเติม ซึ่งได้ผ่านสภาฯ ไปแล้ว และมีผลบังคับใช้แล้ว รวมถึงได้มีกระบวนการจดทะเบียนในเดือนที่ผ่านมา ซึ่งปรากฏว่าใน ที่สุดแล้วมีผู้สูงอายุมาลงทะเบียนทั้งสิ้นประมาณ 3 ล้านคน และจะมีการเริ่มต้นจ่ายเบี้ยยังชีพให้ ผู้สูงอายุตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นไป ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลทราบดีกว่าเงินจำนวนดังกล่าวก็ไม่มากและ เทียบไปแล้วก็ยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ แต่อย่างน้อยก็เป็นการเริ่มต้นในเรื่องของสิทธิที่ผู้สูงอายุพึง จะได้รับจากสังคม เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระทางด้านค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และถือเป็นการสะท้อนถึง ความกตัญญูที่สังคมพึงจะมีต่อผู้สูงอายุทุกท่าน” (EPPO. 2010: Online)

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงผลงานต่าง ๆ ของรัฐบาลในโอกาส บริหารงานมาครบ 6 เดือน ณ ตึกสันติไมตรี (หลังใน) ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 6 สิงหาคม 2552 เวลา 10.15 น. โดยกล่าวถึงการดำเนินการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไว้ดังนี้ “กลุ่มผู้สูงอายุ เช่นเดียวกันในขณะที่เราบอกว่าผู้สูงอายุของเราควรจะได้รับผลตอบแทนจากสังคมนี้ แต่นโยบาย เพียงแค่จะมีเบี้ยยังชีพไม่ได้มากมายอะไรเลยครับ 500 บาทต่อเดือน เรายังมีผู้สูงอายุหลายล้านคน ซึ่งไม่เคยได้รับโอกาสตรงนี้ ภายใน 6 เดือนเช่นเดียวกันครับ เราได้จัดระบบให้มีการขึ้นทะเบียนสำหรับผู้ สูงอายุ อายุเกิน 60 ปีทุกคน ยกเว้นผู้ที่มีบำนาญอยู่แล้ว ที่สุดก็มีคนที่มาใช้สิทธิ 3,500,000 คน เพิ่มขึ้นจากที่รับอยู่ในปัจจุบัน เงินเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุบัดนี้ก็จ่ายเป็นรายเดือน และจะมีการ เดินหน้าตลอดไป รวมทั้งจะมีการขึ้นทะเบียนรอบใหม่ในเดือนกันยายนสำหรับคนที่มีอายุถึง 60 หลังจากเดือนมีนาคมที่ผ่านมา” (EPPO. 2010: Online)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น โครงการสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลปัจจุบัน โดยการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง เป็นการต่อยอดหลักการแห่งเจตนารมณ์ของนายกรัฐมนตรีที่ประกาศไว้คือ “การสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์เป็นมนุษย์ มีวิถีชีวิตที่ไม่แปลกแยกจากชุมชน และอยู่กับครอบครัวได้อย่างปกติสุข” (EPPO. 2010:Online) เป็นเจตนารมณ์ที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้ประกาศเจตนารมณ์ไว้ว่าจะมุ่งส่งเสริมและสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ โดยการสร้างหลักประกันรายได้แก่ผู้สูงอายุ ที่มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ โดยจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการสงเคราะห์ โดยเริ่มดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิในช่วงแรกเป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน – กันยายน 2552 โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 โดยกำหนดว่าผู้สูงอายุหมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่าปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนประชากร นับจนถึง ณ ธันวาคม พ.ศ. 2552 ทั้งสิ้นประมาณ 67.0 ล้านคน (NSO. 2010: Online) ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากบริบทการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรที่ทำให้ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอีก 20 ปีข้างหน้า เนื่องจากประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 24.3 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 20.2 ในปีพ.ศ. 2558 ประชากรวัยทำงานยังคงมีสัดส่วนสูงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 65.9 ในปีพ.ศ. 2543 และสูงสุดในปีพ.ศ. 2552 คือ ร้อยละ 67.1 ก่อนจะลดลงเป็นร้อยละ 66.0 ในปีพ.ศ. 2558 ประชากรวัยสูงอายุมีสัดส่วนสูงขึ้นเป็นลำดับจากร้อยละ 9.5 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 13.8 ในปี 2558 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. 2550: 92) การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของสังคมไทย ย่อมส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อการรองรับอย่างทันทั่วทั้งที่กับสถานการณ์ของผู้สูงอายุและปรับกระบวนการทัศนจากเดิมที่มองว่าผู้สูงอายุเป็นภาระของสังคมและเป็นภาระพึ่งพิง

ประชากรสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ของไทย มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 5.1 ในปี พ.ศ. 2513 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.8 และ 10.1 ในปีพ.ศ. 2533 และพ.ศ. 2543 ตามลำดับ และจากการคาดประมาณขององค์การสหประชาชาติ สัดส่วนของประชากรสูงอายุยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วกว่าในอดีต เมื่อเทียบกับประชากรวัยเด็ก(อายุ 0-14 ปี) ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าประชากรสูงอายุประมาณ 8 เท่าในปี พ.ศ. 2513 แม้ว่าประชากรวัยเด็กจะมีจำนวนและสัดส่วนที่มากกว่า

ประชากรวัยสูงอายุ แต่การเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนในอดีตกว่า 30 ปีที่ผ่านมาเป็นไปในทางลดลง และยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องต่อไป ตามคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติ โดยในปีพ.ศ. 2563 ประชากรวัยเด็กและประชากรวัยสูงอายุจะมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 18.9 และ 18.5 ตามลำดับ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2551: 23)

ในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยมีประชากรสูงอายุจำนวน 7.02 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10.7 ของประชากรทั้งประเทศ โดยเป็นชาย 3.13 ล้านคน และหญิง 3.89 ล้านคน (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2551: 23; อ้างอิงจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2550) มีอัตราส่วนการเป็นภาระวัยสูงอายุเท่ากับ 16.0 และจะเพิ่มขึ้นเป็น 30.0 ในปี 2563 นั้นหมายถึงประชากรวัยแรงงาน 100 คน ต้องรับภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้นประมาณ 1.8 เท่า ในขณะที่การเพิ่มขึ้นของประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในระหว่างปี พ.ศ. 2513 – 2550 และมีแนวโน้มลดลงในอนาคต (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2551: 23)

สำหรับประเทศไทยกับปัญหาผู้สูงอายุนั้น ได้รับการสนใจและมีการให้ความสำคัญมาโดยตลอดทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน แต่สำหรับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งกำลังเกิดขึ้นกับประเทศไทยอย่างรวดเร็ว นั้น เป็นสิ่งที่ภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมการเพื่อรองรับกับปัญหาที่จะตามมา แต่อย่างไรก็ตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินการอยู่ซึ่งมีส่วนทำให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีในยามแก่เฒ่า เช่น การขยายความครอบคลุมด้านการประกันสังคมให้ประชากรทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง และการส่งเสริมการออมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมาตรการหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการนั้นจะเน้นที่กลุ่มประชากรวัยเด็กและวัยทำงาน ทั้งในเรื่องการดูแลสุขภาพ และการออมเงิน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุซึ่งจะเป็นการลดภาระทั้งแก่ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรที่เกิดขึ้นมีนัยยะสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างน้อย 2 ประการ คือ (1) เกิดการเปลี่ยนแปลงขนาดของครอบครัวโดยพ่อแม่ตัดสินใจที่จะมีลูกน้อยลง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้สูงอายุซึ่งมีลูกในวัยทำงานเฉลี่ยเพียง 1-2 คน ต้องประสบกับภาวะของการมีจำนวนลูกที่จะให้พึ่งพิงยามแก่น้อยลงกว่าพ่อแม่ในยุคก่อน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่คนรุ่นใหม่ในเมืองมีแนวโน้มจะทำงานนอกบ้านและไม่มีเวลาอยู่บ้านดูแลพ่อแม่ผู้สูงอายุ อาจทำให้ผู้สูงอายุต้องตกอยู่ในภาวะการพึ่งตนเองมากขึ้น (2) ระบบสาธารณสุขที่มีการพัฒนามีผลทำให้ประชากรผู้สูงอายุมีอายุที่ยืนยาวขึ้น จากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากรปีพ.ศ.2548-2549 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า ผู้สูงอายุชายที่มีอายุ 60 ปี จะมีชีวิตอยู่โดยเฉลี่ยต่อไปอีก 19.3 ปี และผู้สูงอายุหญิงจะมีชีวิตอยู่โดยเฉลี่ยต่อไปอีก 21.7 ปี ในรายงานยังระบุอีกว่าผู้สูงอายุในเขตเมืองจะมีชีวิตอยู่ต่อไปมากกว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาล คือ ผู้สูงอายุชายในเขตเทศบาลจะมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่ออายุ 60 ปี ที่ 20.3 ส่วนในเขตเมืองผู้ชายที่อายุ 60 ปี จะมีชีวิตอยู่ต่อไป

โดยเฉลี่ยถึง 80 ปี และผู้สูงอายุหญิงในเขตเทศบาลจะมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่ออายุ 60 ปี ที่ 24.0 ส่วนในเขตเมืองผู้หญิงที่อายุ 60 ปี จะมีชีวิตอยู่ต่อไปโดยเฉลี่ยถึง 84 ปี นั่นจึงเป็นคำถามที่สำคัญว่าสังคมไทยจะจัดการกับผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างไรในขณะนี้ประชากรของประเทศเพิ่มขึ้นจากการมีอายุขัยเฉลี่ยที่ยืนยาวขึ้น (นภาพรณ์ หะวานนท์; และธีรวัลย์ วรรณนัย. 2552: 61)

แนวโน้มในการมีอายุขัยเฉลี่ยที่ยืนยาวขึ้นของผู้สูงอายุนั้น เกิดจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาทางด้านสาธารณสุขและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทางการแพทย์ การจัดบริการสุขภาพมีอย่างทั่วถึง คนไทยมีสุขภาพดีขึ้น ได้รับหลักประกันสุขภาพทั่วถึง การขยายหลักประกันสุขภาพครอบคลุมประชากรมากขึ้นทำให้คนไทยมีอายุยืนขึ้น อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันอายุเฉลี่ยชาย 68 ปี หญิง 75 ปี ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก คือ ชาย 65 ปี หญิง 69 ปี แต่ยังห่างจากประเทศญี่ปุ่นที่มีอายุยืนที่สุด คือ ชาย 78 ปี และหญิง 85 ปี (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. 2550: 92) การเจ็บป่วยโดยรวมลดลง แต่การเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ฉะนั้นเกือบครึ่งของสาเหตุการเสียชีวิตที่สำคัญของผู้สูงอายุเกิดจาก โรคหัวใจ มะเร็ง โรคหลอดเลือดสมอง อุบัติเหตุ เบาหวาน และความดันโลหิตสูง (กรมอนามัย. 2550: 98)

จากสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย ตลอดจนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นทั้งหมดนั้น เบื้องต้นผู้สูงอายุจึงเป็นสวัสดิการที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตสำหรับผู้สูงอายุในรูปแบบหนึ่งที่สนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้สูงอายุ ทั้งที่ประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอแก่การครองชีพที่ดี ขาดผู้อุปการะหรือถูกทอดทิ้งและไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ทั้งนี้รัฐบาลในสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้เล็งเห็นถึงปัญหานี้ จึงได้ระบุไว้ในนโยบายเร่งด่วนที่เริ่มดำเนินการในปีแรก โดยโครงการสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โดยระบุไว้ว่าจะสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยจัดสรรเป็นเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการสงเคราะห์ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของระเบียบคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 เพื่อกำหนดวิธีการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิ ในอัตราคนละ 500 บาทต่อเดือน จำนวน 6 เดือน โดยเริ่มปฏิบัติไปแล้วตั้งแต่เดือนเมษายน – กันยายน พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมาจนถึง ณ ปัจจุบันนี้ก็ยังคงมีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในอัตราคนละ 500 บาทต่อเดือนเช่นเดิม

สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งการไม่มีงานทำ ทำงานไม่ได้ รายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ และไม่มีลูกหลานหรือครอบครัวดูแล ประกอบกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นจนเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุตามที่กล่าวไว้ในข้างต้น แล้วผู้สูงอายุจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างไรในเมื่อการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันนี้เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตทั้งหมด และอีกทั้งเมื่อรัฐบาลสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุ ดังที่ในขณะนั้นนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นและฐานะประธานคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติในขณะนั้น ได้ประกาศเจตนารมณ์ในการมุ่งส่งเสริมและสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุไว้ว่า “ การสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์เป็นมนุษย์ มีวิถีชีวิตที่ไม่แปลกแยกจากชุมชน และอยู่กับครอบครัวได้อย่างปกติสุข” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยทำการศึกษาในพื้นที่ของเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้เพื่อเป็นการประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบการประเมินของ มาร์วิน ซี. อัลคิน

ความสำคัญของการวิจัย

ในการศึกษาการประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ครั้งนี้จะนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของสำนักงานเขตลาดพร้าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษา คือ เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตประชากร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย เป็นการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตลาดพร้าว จำนวน 20 คน บุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพ

ผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว จำนวน 1 คน และประธานชุมชนซึ่งเป็นผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตลาดพร้าว จำนวน 8 คน

ขอบเขตเนื้อหา

การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาโดยใช้รูปแบบการประเมินของ มาร์วิน ซี. อัลคิน ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 5 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินระบบ
2. การประเมินการวางแผนโครงการ
3. การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ
4. การประเมินการปรับปรุงโครงการ
5. การประเมินการยอมรับโครงการ

ขอบเขตด้านเวลา

โดยจะทำการศึกษาวิจัยในช่วงของการดำเนินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการในรอบแรกเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 จนกระทั่งถึงช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้สูงอายุ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ได้ให้นิยามผู้สูงอายุหมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุหกสิบปี บริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

เบี้ยยังชีพ หมายถึง เงินสงเคราะห์ที่รัฐจัดสรรให้แก่ผู้สูงอายุให้มีหลักประกันรายได้ที่ดีขึ้น

การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่รวบรวมข้อมูลหรือกระบวนการดำเนินงาน เพื่อหาเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ ข้อบกพร่องหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อทำการ วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร และสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทำการประเมิน 5 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินด้านระบบ หมายถึง การประเมินหลักการ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหา อุปสรรค และสภาพแวดล้อม
2. การประเมินด้านการวางแผนโครงการ หมายถึง การประเมินตัวบุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์

3. การประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

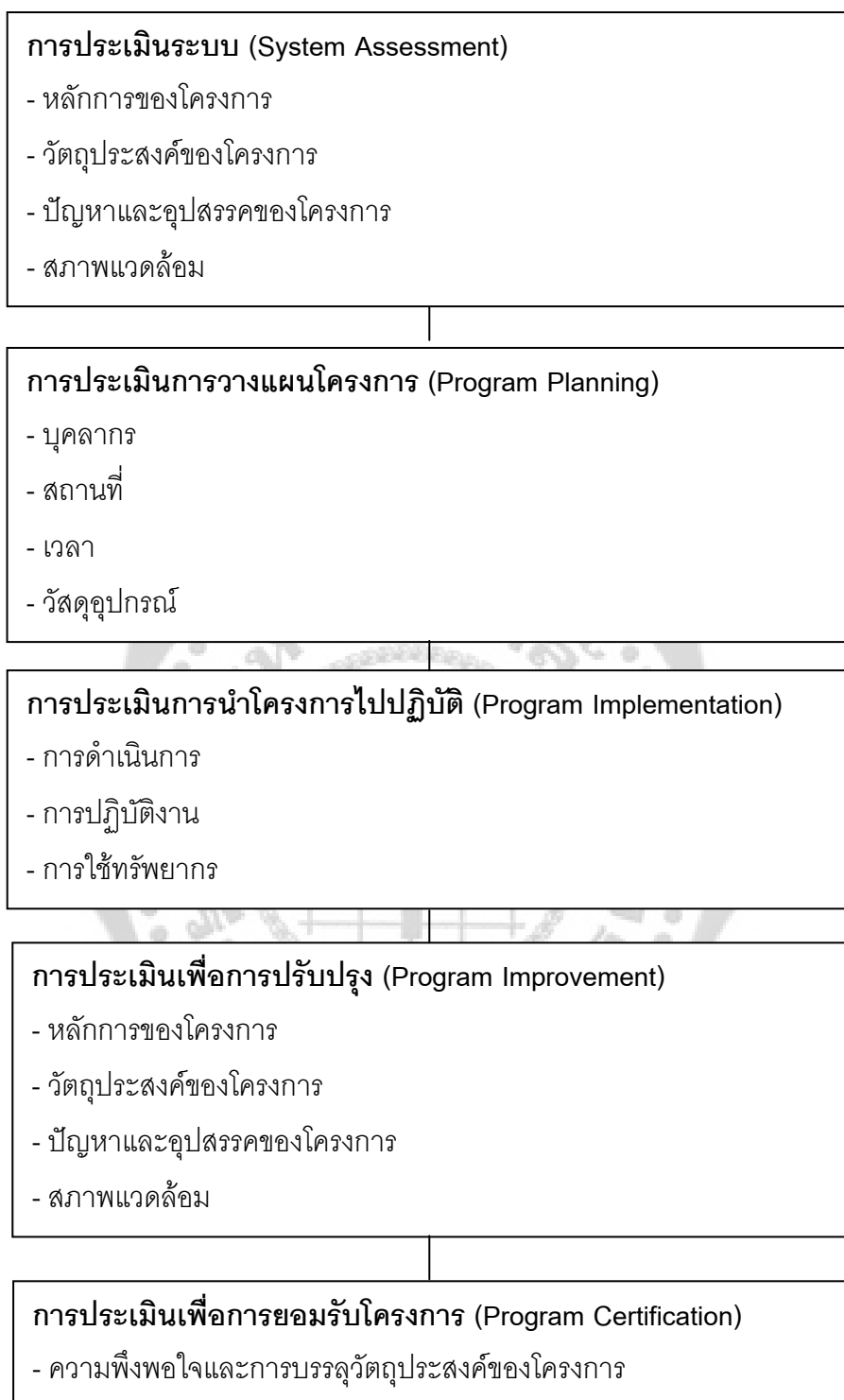
4. การประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

5. การประเมินด้านการยอมรับโครงการ หมายถึง การประเมินความพึงพอใจ และการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย โดยใช้แนวคิดทางการประเมินโครงการของ มารีวิน ซี. อัลคิน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุ
2. สภาวะทางสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของผู้สูงอายุ
3. การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในประเทศไทย
4. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
5. ทฤษฎีการประเมินโครงการของมาร์วิน ซี. อัลคิน
6. ข้อมูลทั่วไปของเขตลาดพร้าว
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุ

การเป็นผู้สูงอายุไม่ได้มีความหมายเฉพาะทางร่างกายเท่านั้น แต่หมายรวมถึงภาวะทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรมด้วย ความหมายของผู้สูงอายุจึงแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ในทางทฤษฎีจึงมีการแบ่งแนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุเอาไว้เป็น 3 กลุ่ม คือ (นาภรณ์ หะวานนท์; และธีรวัลย์ วรธนัทย์. 2552: 10)

กลุ่มที่หนึ่ง ทฤษฎีกิจกรรม (The Activity Theory) กลุ่มทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความสำเร็จของการเข้าสู่วัยสูงอายุคือการที่ผู้สูงอายุยังคงสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ใกล้เคียงกับผู้ที่อยู่ในวัยกลางคนให้ได้มากที่สุด ผู้สูงอายุจะสร้างภาพลักษณ์เกี่ยวกับตัวตนของตนเองจากการที่คิดว่าคนอื่นมองหรือคิดอย่างไรกับตัวผู้สูงอายุ ความสามารถในการดำรงไว้ซึ่งภาพลักษณ์ของตนเองแม้อายุจะมากขึ้น จะช่วยดำรงไว้ซึ่งการเคารพในตนเองและสามารถรักษาสัมพันธภาพกับคนอื่น ๆ ในสังคมไว้ได้

กลุ่มที่สอง ทฤษฎีการถอนตัว (Disengagement Theory) ทฤษฎีมุ่งความสนใจไปยังการที่ผู้สูงอายุถอนตัวออกจากสังคม โดยแนวคิดนี้มองการถอนตัวออกจากสังคมและข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ของการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุว่าเป็นเรื่องธรรมชาติและเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา กระบวนการนี้เกิดขึ้นทั้งในระดับตัวผู้สูงอายุเองและในระดับสังคม การถอนตัวเองออกจากสังคมเกิดจากการที่ตนเองต้องการแยกตัวออกจากสังคม ส่วนการที่สังคมถอนตัวออกมาจากผู้สูงอายุเป็นเรื่องของกลไกการบังคับทางสังคม เช่น การกำหนดให้เกษียณอายุ ซึ่งเป็นการยอมให้สังคมถอนตัวออกจากปัจเจกบุคคล ความสำเร็จของการเข้าสู่วัยสูงอายุคือการค่อยๆ ปรับเปลี่ยนจากการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างสมบูรณ์ ไปสู่การถอนตัว

ออกจากสังคมอย่างราบรื่น เช่น การที่ผู้สูงอายุที่ถอนตัวออกมารู้สึกเป็นอิสระนี้ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุข แต่การถอนตัวไม่ใช่การที่บุคคลตกอยู่ในภาวะจำนน หรือปฏิเสธการทำกิจกรรมต่างๆ แต่เป็นภาวะที่คนมองว่าเป็นข้อผูกมัดที่จะต้องเกิดขึ้นสำหรับวัยสูงอายุ (นภาพร หะวานนท์; และธีรวัลย์ วรธนินทัย. 2552: 11)

กลุ่มที่สาม เป็นแนวคิดที่เสนอว่า ทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบเข้าร่วมกับสังคมอย่างแข็งขัน หรือการแยกตัวออกมาต่างหาก สามารถจะนำไปสู่ความสำเร็จในการเข้าสู่วัยชราได้ เพราะการเข้าสู่วัยสูงอายุเป็นเรื่องของการปรับตัวของการเข้าสู่วัยสูงอายุต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งเกิดจากทั้งตัวผู้สูงอายุเองและจากข้อกำหนดของสังคม สังคมมีส่วนสำคัญในการกำหนดเงื่อนไขว่าผู้สูงอายุจะมีความยินดีกับการเข้าสู่วัยของการเป็นผู้สูงอายุหรือไม่ แต่ขณะเดียวกันตัวตนของผู้สูงอายุก็ได้สลับเปลี่ยนกับสภาวะทางร่างกายและแรงกดดันทางสังคมอย่างไม่มีเงื่อนไข แต่ผู้สูงอายุอาจสามารถปรับทิศทางการดำรงความเป็นตัวตนของตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้ผ่านมาในชีวิตเป็นแรงหนุน ดังนั้นแม้ในช่วงขณะหนึ่งผู้สูงอายุจะอยู่ภายใต้สภาวะทางด้านร่างกายและสังคมที่ใกล้เคียงกัน แต่ทัศนคติที่มีต่อตนเองอาจแตกต่างกัน และมีผลต่อการปรับตัวและการดำเนินชีวิตแตกต่างกันด้วย การเข้าสู่วัยของสูงอายุเป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นๆ และสิ่งแวดล้อม

2. สภาวะทางสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของผู้สูงอายุ

ปัญหาที่สำคัญของผู้สูงอายุในประเทศไทยมีอยู่สองประการ คือ ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุยิ่งอายุมากขึ้นร่างกายก็จะเสื่อมถอยไปตามกาลเวลา ไม่ว่าจะเป็นการเสื่อมถอยทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจ หากมีสุขภาพไม่ดีผู้สูงอายุย่อมจะไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ความสามารถในการทำงานเพื่อหารายได้จากที่เคยทำอยู่ก็จะลดลงจนไม่สามารถหาเลี้ยงตนเองได้อีกต่อไป เมื่อไม่มีรายได้ก็จะทำให้สภาวะทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุเป็นปัญหาที่ตามมาและจะเป็นตัวสะท้อนถึงคุณภาพชีวิตที่ดีหรือไม่ดีของผู้สูงอายุนั่นเอง (มาลินี วงษ์สิทธิ์; และศิริวรรณ ศิริบุญ. 2544: 21; อ้างอิงจาก นภาพร ชัยวรรณ; และคณะ. 2532)

จากการศึกษาของมาลินี วงษ์สิทธิ์ และศิริวรรณ ศิริบุญ พบว่า ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจจะมีปัญหาสุขภาพกายและใจ จากการจำแนกปัญหาต่าง ๆ ของผู้สูงอายุจะพบว่าปัญหาทางเศรษฐกิจนั้น ผู้สูงอายุจะมีปัญหาทางด้านค่าใช้จ่ายประจำวันมากที่สุด โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เพราะค่าครองชีพในชีวิตประจำวันจะสูงกว่าต่างจังหวัดจึงทำให้ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมากที่สุด ผลการศึกษายังระบุอีกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้นจะมีปัญหาค่าใช้จ่ายประจำวันต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงกว่า และผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะมีปัญหาค่าใช้จ่ายประจำวัน

ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม อีกทั้งภาวะสุขภาพก็ยังมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายประจำวันของผู้สูงอายุ กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพแย่มากจะมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายประจำวันมากที่สุดเพราะมีค่าใช้จ่ายที่เกิดจากรักษาพยาบาลเพิ่มตามมามากขึ้นสำหรับผู้ที่มีสุขภาพไม่ดี ส่วนปัญหาค่ารักษาพยาบาลเมื่อป่วยหนักและ เจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ นั้น พบว่าผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครประสบกับปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ สูงที่สุด เพราะการใช้ชีวิตเป็นไปอย่างการแข่งขันและเร่งรีบ ต่างคนต่างต้องพึ่งตนเองให้ได้ แม้ว่าผู้สูงอายุจะประสบกับการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ตามก็ยังมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายมากกว่าเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ที่อื่น ผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพแย่มาก จะมีปัญหาค่าใช้จ่ายเมื่อเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพที่ดีถึงดีมาก เพราะว่าการเจ็บป่วยบ่อยทำให้ภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลต้องจ่ายออกบ่อยครั้งแม้ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ตาม (มาลินี วงษ์สิทธิ์; และและศิริวรรณ ศิริบุญ. 2544: 21; อ้างอิงจาก นภาพร ชโยวรรณ; และคณะ. 2532)

ส่วนปัญหาทางสุขภาพใจนั้น ปัญหาที่ผู้สูงอายุประสบมากที่สุด คือ ปัญหาจิตใจ เหงา ว้าเหว ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาทางใจที่สำคัญมากของผู้สูงอายุ ความรู้สึกทางใจดังกล่าวอาจเกิดจากการที่ผู้สูงอายุที่เคยมีบทบาทจากคนที่เคยทำงานแล้วมานั่งอยู่กับบ้านเฉย ๆ หรือทำงานได้ลดน้อยลงกว่าเดิม ทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกเป็นลบกับการที่ตนเองมีบทบาททางสังคมที่ลดลง และมีความรู้สึกเหงาที่ลูกหลานออกไปทำงานหรือทำกิจกรรมกันนอกบ้าน ทำให้ผู้สูงอายุต้องอยู่กับบ้านคนเดียว ประกอบกับการเสื่อมถอยของร่างกายและปัญหาทางสุขภาพก็จะทำให้รู้สึกคิดไปเองว่าตนเองนั้นไม่สามารถทำอะไรอะไรให้กับครอบครัวสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จึงทำให้ผู้สูงอายุมีปัญหาทางด้านจิตใจ ส่วนปัญหาทางกายนั้นพบปัญหาในเรื่องของการมองเห็นและปัญหาทางการได้ยิน อย่างไรก็ตามภาวะสุขภาพมีผลสำคัญกับปัญหาทางจิตใจ หากสุขภาพจิตดีแล้วสุขภาพกายก็จะดีตามไปด้วย ผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพแย่มากจะมีปัญหาทางจิตใจสูงกว่าผู้ที่มีภาวะสุขภาพปานกลางไปจนถึงดีและดีมาก ฉะนั้นยิ่งมีสุขภาพแย่มากเท่าไร จิตใจก็จะเศร้าหมองตามไปด้วยและยังมีปัญหาทางจิตใจมากเท่าไรสุขภาพกายก็จะแย่ลงตามเช่นกัน ถ้าหากขาดดูแลจากครอบครัวอีกก็จะทำให้จิตใจรู้สึกว้าเหวเหงาและซึมเศร้ามากยิ่งขึ้น (มาลินี วงษ์สิทธิ์; และศิริวรรณ ศิริบุญ. 2544: 22; อ้างอิงจาก นภาพร ชโยวรรณ; และคณะ. 2532)

สภาวะทางสังคมกับผู้สูงอายุ สังคมไทยเราถูกสอนมาให้เคารพบุคคลที่อาวุโสกว่า ประกอบกับลักษณะการอยู่อาศัยเป็นครอบครัวใหญ่มาตั้งแต่สมัยก่อน แต่ในปัจจุบันนี้ขนาดการอยู่อาศัยแบบครอบครัวใหญ่ที่จะประกอบด้วยเครือญาติในรุ่นปู่ย่าตายาย พ่อแม่และลูกนั้นหาได้ยากแล้วกับสังคมไทยทุกวันนี้ ด้วยความรับผิดชอบในหน้าที่การงานและความจำเป็นทางรายได้ที่ต้องใช้ในใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้ประชากรในวัยทำงานต้องออกมาทำงานนอกบ้านนอกถิ่นฐานที่ตนอยู่อาศัย และไม่มีเวลาที่จะอยู่บ้านดูแลพ่อแม่ที่สูงอายุจนทำให้ผู้สูงอายุตกอยู่ในภาวะต้องพึ่งตนเองมากขึ้น แต่ความสัมพันธ์กับครอบครัวข้าง

และสังคมยังเหมือนเดิมในแง่ของการให้ความเคารพผู้อาวุโส จากการศึกษาของโครงการศึกษาวิจัยครอบครัวเรื่องผู้สูงอายุในประเทศไทย ของมหาวิทยาลัยมหิดล (ปรีชา อุปโยคิน; และคนอื่น ๆ. 2541: 143) พบว่าพฤติกรรมที่ครอบครัวและสังคมแสดงออกต่อผู้สูงอายุยังคงให้ความสำคัญและยกย่องเคารพนับถือกับผู้สูงอายุเสมอ เมื่อออกไปพบปะกันก็จะทักทายพูดคุยกันดีแม้ว่าจะไม่เคยรู้จักกันมาก่อนก็ตาม แต่เมื่อเห็นเป็นคนเฒ่าคนแก่ก็จะเรียกกันอย่างสนิทสนมว่ายาย แม่ หรือคุณป้า คุณลุง และเมื่อออกจากบ้านไปไหนคนทั่วไปก็จะยกมือไหว้สวัสดีแสดงความเคารพ แม้กระทั่งการโดยสารรถประจำทางก็จะมีคนลุกให้นั่ง มีคนคอยประคองพาข้ามถนน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไปได้บ่อยครั้งที่คนทั่วไปแสดงความเป็นมิตรและเคารพการเป็นผู้อาวุโสของผู้สูงอายุเสมอ (มาลินี วงษ์สิทธิ์; และศิริวรรณ ศิริบุญ. 2544: 22; อ้างอิงจาก นภาพร ชโยวรรณ; และคณะ. 2532)

3. การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในประเทศไทย

แนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยการนำเสนอตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546, กรอบยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ พ.ศ. 2550-2556 และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545-2564

1. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 54 บัญญัติว่าบุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา 80 วรรคสอง บัญญัติว่า รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ ส่งผลให้เกิดการผลักดันพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เพื่อใช้เป็นกฎหมายในการสนับสนุนให้เกิดโครงสร้าง องค์กร และระบบบริหารจัดการที่จะรองรับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุของประเทศ (สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2547: 37)

2. กรอบยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ พ.ศ. 2550 - 2554 (สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2551: 27)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำกรอบยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ พ.ศ. 2550 - 2554 ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดทำกรอบทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 โดยมีเป้าประสงค์ให้คนไทยและสังคมไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุได้อย่างมีคุณภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับบริบทการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

3. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 – 2564 (สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2547: 34)

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ กำหนดให้เป็นแผนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้

3.1 ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ

3.2 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมผู้สูงอายุ

3.3 ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

3.4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุ

3.5 ยุทธศาสตร์การประมวผลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

4. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

4.1 ความหมายของสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไข ปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของ ประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ทั่วถึง เหมาะสมเป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้ง ทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการ ยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไปโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546. 2546: 6)

สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมอันเนื่องมาจากการ ที่ประชาชนไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ หรือไม่สามารถปรับตัวเข้ากับระบบของสังคม และไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมของตนเองได้ ทั้งนี้โดยที่บริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการ พื้นฐานของประชาชนทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ การศึกษา และความมั่นคงทางสังคมในระดับ มาตรฐาน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้เกิดภาวะอยู่ดีมีสุข (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

การจัดระบบสวัสดิการสังคมมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการด้านสังคมเศรษฐกิจ สุขภาพ และการศึกษาของประชาชน เพื่อให้เกิดภาวะอยู่ดีมีสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี สำหรับผู้สูงอายุมี ความพยายามสร้างหลักประกันสำหรับผู้สูงอายุโดยพัฒนาขึ้นจากฐานแนวคิด 3 ประการ คือ (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

1. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุตั้งแต่วัยต้น
2. การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุให้เป็นผู้สูงอายุที่พึ่งตนเองได้
3. การช่วยเหลือและสนับสนุนผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพาให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งหลักประกันประกอบด้วย 6 มิติ คือ สุขภาพ การเงิน (รายได้) ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม ผู้ดูแล ความปลอดภัยและสิทธิมนุษยชน และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

4.2 ระบบสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย

ความเป็นมาของสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย

การจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทย แบ่งได้ออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงแรก พ.ศ.2475-2499 ช่วงที่สอง พ.ศ. 2500-2534 และปัจจุบัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ด้วยเหตุที่สังคมไทยมีค่านิยมเรื่องของการมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเชื่อในเรื่องความกตัญญูและบาปบุญคุณโทษ ระบบสวัสดิการจึงถูกริเริ่มขึ้นมาโดยตั้งอยู่บนแนวคิดแบบ “บรรเทาปัญหา” โดยมีรัฐเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มคนที่ต้องการความช่วยเหลือ กลุ่มคนที่พึ่งตนเองไม่ได้ ในปี พ.ศ. 2483 จึงได้มีการจัดตั้งกรมประชาสงเคราะห์ขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบด้านการจัดสวัสดิการให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆ รวมทั้งผู้สูงอายุด้วยปรัชญาพื้นฐาน 3 ประการที่ใช้เป็นแนวในการจัดสวัสดิการสังคมได้แก่ แนวคิดด้านสิทธิมนุษยชน (human rights) แนวคิดว่าด้วยความต้องการขั้นพื้นฐาน (basic needs) และแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นธรรมในสังคม (social justice) (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 และปรากฏอยู่ในกรอบการปฏิบัติงานของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545-2564 แม้ว่าระบบสวัสดิการที่รัฐมอบให้จะช่วยทำให้ปัญหาของผู้สูงอายุได้รับการบรรเทาแต่ระบบสวัสดิการแบบบรรเทาปัญหานี้ ไม่ได้ช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเกิดความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเอง ความต้องการการสงเคราะห์จึงเพิ่มมากขึ้นจนรัฐเองก็ยากที่จะตอบสนองได้อย่างครอบคลุม อีกทั้งยังทำให้สังคมเกิดทัศนคติทางลบต่อกลุ่มผู้รับบริการ คือ การถูกมองว่าเป็นภาระของสังคม เป็นคนไร้ค่า ขาดศักดิ์ศรี ต่อมาสวัสดิการที่รัฐจัดให้จึงได้เปลี่ยนแนวคิด มาเป็นการลดการพึ่งพิงจากสถาบัน (Deinstitutionalization) สร้างความตระหนักถึงการพึ่งตนเอง และให้ความสำคัญกับปัจเจกชนว่ามีสิทธิเสรีภาพในการเลือกใช้บริการ แผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2565 จึงพัฒนาขึ้นบนพื้นฐานความเชื่อว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประโยชน์ต่อสังคมและสมควรส่งเสริมให้คงคุณค่าไว้ให้นานที่สุด ชุมชนและครอบครัวต้องเป็นหลักในการให้การดูแลแก่ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพา โดยรัฐเป็นผู้รับผิดชอบระบบบริการเสริม อย่างไรก็ตาม รูปแบบของการจัดบริการของรัฐในระยะหลังนี้ก็ยังเน้นที่การให้ความช่วยเหลือในปัจจัยพื้นฐาน (นาริรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

รูปแบบระบบสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย

ระบบสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน สามารถจำแนกตามประเภทบริการได้ 3 ประเภท คือ (นาริรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online) (1) การประกันสังคม (2) การช่วยเหลือสาธารณะ และ (3) การบริการสังคม โดยเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหนึ่งในรูปแบบของประเภทบริการในรูปแบบที่สอง คือ การช่วยเหลือสาธารณะ เพราะเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และเป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและไร้ที่พึ่ง

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการจ่ายเงินแบบให้เปล่าตามระเบียบของกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน พ.ศ. 2536 สำหรับผู้สูงอายุที่ยากไร้และประสงค์จะอยู่บ้านของตนเอง ปัจจุบันจ่ายให้รายละเอียด 500 บาทต่อเดือนต่อคน และถ่ายโอนความรับผิดชอบให้องค์การบริหารส่วนตำบล ในปี พ.ศ. 2550 มีผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 1.76 ล้านคน เป็นเงินรวม 10,579 ล้านบาท การพยากรณ์รายจ่ายด้านเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุพบว่าในอีก 15 ปีข้างหน้ารายจ่ายส่วนนี้จะสูงขึ้นเป็นประมาณ 25,000 ล้านบาท แม้ว่าการสงเคราะห์ด้วยเบี้ยยังชีพจะไม่สอดคล้องกับแนวคิดการส่งเสริมการพึ่งตนเอง อีกทั้งยังเป็นภาระหนักของรัฐบาลที่มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น แต่บุคคลหลายฝ่ายมีความเห็นว่าเป็นความช่วยเหลือที่ยังจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุที่เดือดร้อน แม้เงินจะไม่มากสำหรับแต่ละคน แต่ก็ช่วยลดการพึ่งพาถูกหลานลงได้บ้าง ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งจึงรู้สึกว่ามีศักดิ์ศรีมากขึ้น จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุและ อบต. เรื่องเบี้ยยังชีพพบว่า ผู้สูงอายุที่ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ที่ไม่เคยได้รับเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุส่วนมากรู้จักสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุว่าคือเบี้ยยังชีพเท่านั้น แหล่งข่าวที่ผู้สูงอายุรับทราบเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพคือ หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน บางท่านทราบข้อมูลเรื่องเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่ควรได้รับเบี้ยยังชีพ แต่บางท่านไม่ทราบ ปัญหาเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุประสบสามารถสรุปได้ดังนี้ (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

1. ความไม่ยุติธรรม ไม่โปร่งใส ในการคัดเลือกผู้ที่สมควรได้รับเบี้ยยังชีพ บางแห่งพยายามทำให้ผู้สูงอายุเข้าเกณฑ์การรับเบี้ยยังชีพ โดยการย้ายชื่อลูกออกจากทะเบียนบ้านเพื่อให้เป็นผู้ที่ไม่มีคนเลี้ยงดู หรือมอบมรดกบ้านที่อาศัยให้ลูกเพื่อให้เป็นบุคคลที่ไม่มีบ้านเป็นของตนเอง นอกจากนั้น ความไม่รู้หรือไม่เข้าใจในเกณฑ์การคัดเลือกผู้สูงอายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพก็ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับ อบต. หรือแม้แต่ในหมู่บ้านเอง ผู้สูงอายุท่านหนึ่งกล่าวว่า “บางหมู่บ้านมันไม่ค่อยยุติธรรม คนลำบากมันไม่ค่อยได้ มันได้คนที่ไม่ลำบาก” (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

2. ปัญหาระบบการจ่ายเบี้ยยังชีพความล่าช้าในการจ่ายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพทุก 3 หรือ 6 เดือน ซึ่งเป็นระยะเวลาค่อนข้างนานสำหรับผู้ที่ยึดสน ผู้สูงอายุบางท่านจำเป็นต้องไปกู้ยืมเงินมาใช้ก่อน ทำให้เมื่อได้รับเบี้ยยังชีพก็ไม่พอใช้จ่าย เพราะต้องจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินที่กู้มาใช้ก่อนแล้ว การที่ อบต. นำเบี้ยยังชีพไปมอบให้ผู้สูงอายุที่บ้าน ทำให้เกิดข้อครหาว่าเป็นการหาเสียง

ทางการเมือง ดังนั้น จึงให้ผู้สูงอายุเดินทางมารับด้วยตนเอง ทำให้ผู้สูงอายุได้รับความลำบากในการเดินทาง หรือบางท่านจำเป็นต้องมอบหมายให้ลูกหลานหรือผู้อื่นไปรับแทน ซึ่งบางครั้งก็เกิดปัญหาการยกยอกเงินเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุแม้เบี้ยยังชีพจะเป็นประเด็นปัญหามาก แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากยังเห็นว่า มีความจำเป็นสำหรับผู้ที่ยากจน ด้วยเหตุผลหลายประการคือ ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้จ่ายสำหรับปัจจัยสี่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีเพราะได้มาตามสิทธิ รวมทั้งเกิดความรู้สึกที่ดีว่าสังคมไม่ทอดทิ้ง และส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว จากการที่ปู่ย่าตายายได้หยิบยื่นค่าขนมให้ลูกหลาน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมสุขภาพทางจิตวิญญาณด้วย จากการได้นำเงินไปทำบุญ ชื้อของใส่บาตร ผู้สูงอายุท่านหนึ่งกล่าวว่า“อันนี้ประโยชน์ที่ได้ก็จริง ๆ เพราะว่าเค้าช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แม้ว่าเงินจำนวนนั้นจะไม่มาก หำร่อยนี้ก็ช่วยชีวิตเค้าไปอีกหลายวัน” (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

3. เป็นการแก้ปัญหาเพียงเฉพาะหน้า อาจทำให้ในอนาคตระบบการช่วยเหลือด้วยเบี้ยยังชีพนี้ไม่ยั่งยืน (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

รูปแบบในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของหน่วยงานภาครัฐ

ปัจจุบันมีหน่วยงานจำนวนมากที่ดำเนินการด้านสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีบทบาทสำคัญ 3 หน่วยงาน คือ กรมประชาสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร และกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมาดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549: 127)

1. การดำเนินงานของกรมประชาสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ได้มีการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549: 127)

1.1 การจัดสวัสดิการแบบสถาบัน เป็นการจัดสถานสงเคราะห์เพื่อให้บริการแก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัย หรือขาดคนดูแล แบ่งได้ 3 ประเภท คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549: 127)

1.1.1 ประเภทสามัญ เป็นการให้การอุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่ยากจน ไร้ญาติ ขาดที่พึ่ง และไม่มีที่อยู่อาศัย โดยไม่เสียค่าบริการ โดยให้ปัจจัยสี่และอื่น ๆ เช่น กายภาพบำบัด ห้องสมุด นันทนาการ กิจกรรมด้านศาสนา การตรวจสุขภาพ ฯลฯ

1.1.2 ประเภทเสียค่าบริการ เป็นการจัดที่พักสำหรับผู้สูงอายุที่มีรายได้ มีบุตรหลาน หรือมีญาติพี่น้องให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายหรือค่าบริการเป็นรายเดือน ซึ่งเก็บค่าบริการต่ำแต่รับผู้สูงอายุได้จำนวนน้อย

1.1.3 ประเภทพิเศษ เป็นบริการสำหรับผู้สูงอายุที่มีฐานะปานกลางขึ้นไปซึ่งมีความสามารถในการเช่าซื้อที่อยู่อาศัยหรือปลูกบ้านอยู่เองในที่ดินของกรมประชาสงเคราะห์และต้องเสียค่าบริการรายเดือนด้วย ทั้งนี้จะต้องดำเนินการปลูกสร้างบ้านตามแบบแปลนที่ทางราชการกำหนดโดยทำ

สัญญาปลูกสร้างบ้านเมื่อแล้วเสร็จต้องยกกรรมสิทธิ์ให้ทางราชการทันที โดยผู้ปลูกสร้างบ้านสามารถอยู่ในบ้านได้ตลอดชีวิต ซึ่งมีในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ ในบริเวณสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี สถานสงเคราะห์คนชราวัยทอง นิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ และสถานสงเคราะห์คนชราวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2 ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เริ่มจัดตั้งแห่งแรกเมื่อปีพ.ศ. 2522 ในบริเวณสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร เพื่อให้บริการแก่คนชราทั่วไปที่อยู่กับบ้าน โดยไม่ต้องเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ เช่น บริการตรวจรักษาโรค กายภาพบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ การให้การปรึกษาแก่ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว การออกกำลังกาย กิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น โดยกรมประชาสงเคราะห์มีศูนย์บริการผู้สูงอายุจำนวน 13 แห่ง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549: 128)

1.3 โครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน โดยรัฐบาลมอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536 โดยให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปเป็นผู้ถูกทอดทิ้ง มีฐานะยากจน หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด โดยคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องจะพิจารณาเห็นชอบเพื่อรับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือน เดือนละ 200 บาทต่อคนและต่อมา 300 บาท จนถึงแก่กรรม หรือจนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีผู้อุปการะหรือสามารถช่วยเหลือตนเองได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549: 128)

1.4 ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุในชุมชนและในวัด กรมประชาสงเคราะห์ได้ดำเนินโครงการนี้เมื่อปีพ.ศ. 2542 เพื่อขยายบริการแก่ผู้สูงอายุในลักษณะของศูนย์บริการผู้สูงอายุอย่างกว้างขวางและทั่วถึง อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทร่วมในการดำเนินงาน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549: 128)

1.5 การดำเนินงานอื่นๆ เช่น การให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุและครอบครัว การสงเคราะห์ครอบครัวผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีผู้สูงอายุในความดูแล สนับสนุนการดำเนินงานขององค์การของเอกชนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549: 128)

2. การดำเนินงานของกรุงเทพมหานคร โดยสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ได้จัดบริการแก่ผู้สูงอายุ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549: 129)

2.1 ให้การสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ พ.ศ. 2541 เช่น การช่วยเหลือด้านค่าครองชีพประจำวัน การให้เครื่องอุปโภคบริโภค พนประกอบอาชีพ การให้คำแนะนำ เป็นต้น

2.2 ชมรมผู้สูงอายุ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุเพื่อเป็นศูนย์กลางของข่าวสาร เป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ ร่วมกันจัดกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

2.3 สโมสรพลเมืองอาวุโส จัดตั้งอยู่ที่สวนลุมพินี โดยการสนับสนุนขององค์การกุศลจากประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อน ออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ การรับบริการตรวจสุขภาพ ฟีกาชีพ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม เป็นต้น

2.4 โครงการและกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การออกบัตรประจำตัวผู้สูงอายุเพื่อขอรับการรักษาฟรีในโรงพยาบาล หรือศูนย์บริการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร จัดอาสาสมัครเกื้อกูลผู้สูงอายุ เป็นต้น

3. การดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549: 129)

3.1 การสนับสนุนและส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความชำนาญเฉพาะด้านในสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์และช่วยเหลือสังคม

3.2 การจัดกิจกรรมฟื้นฟูชนบทแบบนิยมนประเพณีเกี่ยวกับการยกย่องผู้สูงอายุ เช่น วันสงกรานต์

4.3 ระบบสวัสดิการผู้สูงอายุในต่างประเทศ

การเพิ่มขึ้นของจำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุอย่างรวดเร็ว ได้สร้างความวิตกกังวลให้กับประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ได้เข้าสู่ภาวะที่เรียกว่า “สังคมผู้สูงอายุ” ไปแล้ว เช่น ประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลี ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา อิตาลี ความตระหนักถึงผลกระทบที่อาจจะตามมาจากการการณเช่นนี้ ทำให้หลายประเทศได้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหามีการวางแผนเตรียมรับมือกับสถานการณ์ที่อาจจะต้องเผชิญประสบการณ์จากประเทศเหล่านี้เป็นองค์ความรู้อันมีค่าที่จะเป็นแบบอย่างให้ประเทศไทยได้ค้นหาช่องทางในการตั้งรับและอุดรอยรั่วที่มีอยู่ได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ประเทศญี่ปุ่น

ในฐานะเป็นประเทศที่มีสัดส่วนประชากรสูงอายุมากที่สุดในโลก ความกังวลในผลกระทบที่จะเกิดขึ้นย่อมมีมากกว่าประเทศอื่นๆ การดำเนินงานเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าวจึงมีอยู่อย่างมากมาย สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของประเทศญี่ปุ่นปรากฏชัดเจนเมื่อปี ค.ศ. 1986 คือนโยบายให้มีสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ นโยบายดังกล่าวนี้มุ่งให้ครอบคลุม 4 ระบบ ทั้งระบบประกันการจ้างงานและรายได้ ระบบสุขภาพและสวัสดิการสังคม ระบบการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชน และระบบการสร้างที่พักอาศัยและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามก่อนหน้าปี ค.ศ. 1986 ก็มีกฎหมายอื่นๆที่กำหนดออกมาเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุอยู่ก่อนแล้ว เช่น กฎหมายว่าด้วยบริการสุขภาพและการรักษาสำหรับผู้สูงอายุ การจัดตั้งระบบประกันเบี้ยบำนาญที่ครอบคลุมถ้วนหน้า มาตรการจ้างงานสำหรับคนวัยสูงอายุ กฎหมายประกันการจ้างงานถึงอายุ 65 ปี เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุญี่ปุ่นได้ทำงานตรงตามหน้าที่อย่างทำโดยไม่ถูกกีด

กันเนื่องจากอายุด้วยเหตุเพราะผู้สูงอายุญี่ปุ่นมีการเจ็บป่วยเรื้อรังจำนวนมาก สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่นจึงเน้นที่การดูแลระยะยาวแต่เป็นการดูแลที่บ้าน โดยในปี ค.ศ. 1989เกิดนโยบายแผนทอง (Gold Plan) ในปี ค.ศ. 1994 ปรับเป็นแผนทองใหม่ (New Gold Plan) และในปี ค.ศ. 2000 มีกฎหมาย Public Long-Term Care Insurance Law ออกมา เหล่านี้เพื่อส่งเสริมการขยายการให้บริการ การเพิ่มจำนวนสถานพยาบาลหรือศูนย์ให้บริการด้านสุขภาพการเพิ่มจำนวนผู้ดูแลที่บ้าน และพัฒนาคุณภาพผู้ดูแลทั้งด้านความรู้และทักษะในการดูแล ญี่ปุ่นได้ปฏิรูปหน่วยงานครั้งสำคัญในปี ค.ศ. 2001 โดยการรวมกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการสังคมกับกระทรวงแรงงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้การดำเนินงานคล่องตัวขึ้น และตั้งหน่วยงานรับผิดชอบผู้สูงอายุโดยตรงเรียกว่า Health and Welfare Bureau for the Elderly มีเป้าหมายสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตที่มีสุข มีความภาคภูมิใจในตนเอง (นาริรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ประเทศสิงคโปร์

นโยบายด้านผู้สูงอายุของประเทศสิงคโปร์มีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง และมีความเด่นชัดในเรื่องความสำเร็จของการดำเนินงาน อันเป็นผลมาจากการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะความร่วมมือจากองค์กรอาสาสมัครที่ชื่อว่า Volunteer Welfare Organizations (VWO) เป็นองค์กรที่ทำงานร่วมกับภาครัฐมาโดยตลอดตั้งแต่ในระดับการสร้างนโยบายและการนำไปสู่การปฏิบัติ โดย VWO จะดำเนินบทบาทในฐานะผู้ดำเนินงานในขณะที่รัฐจะเป็นผู้ให้งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อลดบทบาทของรัฐบาลในการดูแลประชาชน และส่งเสริมบทบาทของประชาชน ครอบครัว ชุมชน และองค์กรเอกชนขึ้นมาแทน (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

แนวคิดการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของประเทศสิงคโปร์ ที่เด่นชัด ได้แก่ (1) Heart ware เน้นปรับทัศนคติของสังคมต่อการเข้าสู่วัยสูงอายุ เป็นความต้องการให้บุคคลคิดและเข้าใจว่าวัยมิใช่อุปสรรคในการทำสิ่งใด ผู้สูงอายุยังคงเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และควรค่าแก่การส่งเสริมให้ทำกิจกรรม อันมีประโยชน์ต่อสังคม (2) Soft ware เน้นการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมต่างๆ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจการงานสังคม เช่น ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นอาสาสมัคร การดำเนินกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและที่สำคัญคือการส่งเสริมให้มีศูนย์เอนกประสงค์ (multi-service center) เพื่อให้บริการที่หลากหลายในชุมชนแบบครบวงจร (3) Hard ware เน้นการสร้างที่อยู่อาศัย การจัดการคมนาคมขนส่ง การสร้างสถานบริการต่างๆ ที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและการเข้าร่วมกิจกรรมและการรับบริการต่างๆ ของผู้สูงอายุด้วยตนเอง สอดคล้องตามแนวคิด Ageing in place (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ระบบการเงินของผู้สูงอายุสิงคโปร์ รัฐจะเน้นให้บุคคลดูแลเรื่องการเงินด้วยตนเองรัฐจะเป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น ดังนั้น รายได้ของคนสิงคโปร์หลังเกษียณจึงมาจากเงินออมหรือบำนาญเป็นหลัก เพื่อสนับสนุนการออม รัฐได้จัดตั้งกองทุนเงินออมแห่งชาติ (Central Provident Fund) ซึ่งสมาชิกจะต้องออมเงินถึงร้อยละ 40 ของรายได้ในแต่ละเดือนเข้ากองทุนแต่สัดส่วนการออมนี้ก็จะลดลงตามอายุที่มากขึ้น เงินออมที่เข้ากองทุนนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 3 บัญชี คือ (1) ร้อยละ 30 เข้าสู่บัญชีเงินออมปกติ (Ordinary account) ซึ่งสมาชิกที่อายุ 55 ปีขึ้นไปสามารถถอนเงินจากบัญชีนี้ไปลงทุนเพื่อให้เกิดรายได้มากขึ้น เช่น การลงทุนซื้อหุ้น หรือเพื่อนำไปใช้สร้างบ้าน ซื้อบ้าน หรือจ่ายค่าการศึกษาของบุตร (2) ร้อยละ 6-8 เข้าสู่บัญชีเพื่อการรักษาในโรงพยาบาล (Medisave) การใช้เงินออมนี้ครอบคลุมการรักษาในโรงพยาบาล เช่น โรคทางจิตเวช การฟอกไต เคมีบำบัด (3) ร้อยละ 4 เข้าสู่บัญชีเงินออมสำหรับผู้สูงอายุ (Eldersshield) (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

สำหรับระบบบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมของสิงคโปร์ ประกอบด้วย การบริการทั้งในสถาบัน (residential care) การบริการนอกสถาบัน (non-residential care) และการบริการสนับสนุนในชุมชน (community-based support services) สำหรับการบริการในและนอกสถาบันก็จะมีบริการดำเนินการที่คล้าย ๆ กันในประเทศอื่น ๆ คือเน้นคุณภาพของบริการ การเข้าถึงและความต่อเนื่องของบริการต่าง ๆ แต่ในส่วนของการบริการสนับสนุนในชุมชน มีหลายโครงการที่น่าสนใจ เช่น Befriend service เป็นโครงการที่ให้อาสาสมัครไปพบปะพูดคุยกับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ต้องอยู่บ้านตามลำพัง เพื่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่โดดเดี่ยว, โครงการ Meal service เป็นบริการอาหารและส่งอาหารกล่องฟรี หรือขายในราคาถูกให้แก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย ซึ่งเป็นบริการที่คาดว่าจะเป็นที่ต้องการมากขึ้นเมื่อจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น แต่ขาดผู้ดูแล หรือเป็นผู้สูงอายุโสด, โครงการ Senior citizen's club เป็นหน่วยงานที่ช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจสำหรับผู้สูงอายุ (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ด้านการทำงานของผู้สูงอายุ ประเทศสิงคโปร์มีระบบการทำงานทั้งแบบ part time และ flexi time เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีงานทำที่เหมาะสมตามวัยและศักยภาพ พร้อมกับมีระบบการจ่ายเงินเดือนตามอาวุโส ให้เงินเดือนตามคุณค่าของงาน และจัดให้มีโปรแกรมอบรมฝีมือแรงงานผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่ในตลาดแรงงานมีฝีมือเพิ่มมากขึ้น (นาริรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ระบบสวัสดิการสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกา ครอบคลุมการประกันสุขภาพและการประกันทางสังคม ประกอบด้วย 2 ระบบคือ (1) ระบบรัฐบาลกลาง ให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้เกษียณอายุทำงาน (2)

ระบบสนับสนุนมลรัฐ ให้เงินช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้ตกงานและขยายไปยังกลุ่มอื่นๆ โดยมีการขยายวงเงินค่าตอบแทนตามค่าครองชีพที่สูงขึ้น ขยายอายุของการให้ผลประโยชน์และเพิ่มเงินชดเชยด้วย ระบบประกันสังคมหลักได้แก่ ระบบ Medicare กองทุนมาจากภาษีรายได้ของคนวัยทำงาน และระบบ Medicaid กองทุนมาจากเงินภาษี ซึ่งอาจเกิดภาวะวิกฤติในการจ่ายเงินบำนาญให้กับผู้สูงอายุในยุค Baby Boom ในอนาคตอันใกล้ (นาริรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ระบบ Medicare ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ Part A (Hospital Insurance) เป็นประกันสุขภาพที่จ่ายเมื่อเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล หรือสถานบริการ ผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไปได้รับประกันสุขภาพส่วนนี้โดยไม่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมรายเดือนใดๆ อีกส่วนหนึ่งคือ Part B (Medical Insurance) เป็นโครงการจ่ายค่ารักษาที่ Part A ไม่จ่าย เช่น กายภาพบำบัด อาชีวบำบัด การให้บริการที่บ้าน ผู้สูงอายุต้องซื้อประกันส่วนนี้ระบบบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เป็นบริการแบบต่อเนื่อง มีระบบการดูแลปฐมภูมิ (Primary Care) การป้องกัน การตรวจรักษา การส่งต่อการรักษา การดูแลระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Care) การดูแลระยะยาวและการดูแลระยะสุดท้าย (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

สำหรับการดูแลในชุมชนมีหลายรูปแบบดังนี้ คือ ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ (Multipurpose Senior Centers) การดูแลกลางวัน (Adult Day Care Services) การดูแลแบบทดแทนชั่วคราว (Respite Care) การช่วยงานบ้าน (Homemaker Services) การบริการส่งอาหาร บริการขนส่ง บริการติดตามทางโทรศัพท์ บริการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน (Personal Emergency Response Systems: PERS) และอาสาสมัคร ซึ่งมีทั้งอาสาสมัครอย่างเป็นทางการ (Formal Volunteers) ที่มาจากสถาบันและองค์กรต่างๆ และอาสาสมัครอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Volunteers) ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว เพื่อนฝูง และเพื่อนบ้าน วิธีชีวิตครอบครัวและค่านิยมชาวอเมริกันที่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยอยู่กับลูกหลาน เป็นปัจจัยที่ทำให้ต้องการผู้ดูแลแบบทางการเพิ่มมากขึ้น (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ประเทศอังกฤษ

แนวคิดในการจัดระบบสวัสดิการของประเทศอังกฤษ คือ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถทำงานได้ตามความสามารถ ให้โอกาสแก่ผู้ที่ทุพพลภาพ และสร้างมาตรการให้ผลประโยชน์ในการอยู่ในระบบจ้างงาน เพื่อจูงใจให้คนทำงาน ระบบประกันสังคมของประเทศอังกฤษ มีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งคือ ส่งเสริมความมั่นคงด้านการเงินหลังเกษียณ ส่งเสริมการจัดการกองทุนบำนาญและสนับสนุนให้มีการออมเงินที่เหมาะสม รวมทั้งช่วยให้ผู้ที่เกษียณมีรายได้หลังเกษียณที่เพียงพอ ความมั่นคงด้านรายได้ประกอบด้วยระบบสวัสดิการ 3 แบบ ได้แก่ (1) ผลประโยชน์จากเงินเบี้ยประกันที่จ่ายเพื่อเป็น retirement pension (2) ผลประโยชน์ในกรณีที่ต้องได้รับ เช่น ทุพพลภาพ แหล่งเงินมาจากภาษีอากร (3) income

related support benefits แหล่งเงินมาจากภาษีอากรและจ่ายให้กับผู้มีรายได้น้อย ผู้ที่ทำงานต้องเข้าร่วมระบบบำนาญ retirement basic pension และเลือกเข้า second-tire portion โดยระบบบำนาญมี 2 ลักษณะคือ State Pension เป็นการร่วมจ่ายในอัตราที่คงที่ของผู้ทำงานทุกคน เงินบำนาญจะเป็นอัตราคงที่ (flat rate) และให้กับผู้ชายอายุ 65 ปี ผู้หญิงอายุ 60 ปี ไม่ว่าจะเกษียณหรือไม่ ระบบบำนาญแบบที่ 2 คือ Second-tire pension เป็นการขอมภาคบังคับเพื่อให้มีเงินบำนาญมากขึ้น ดำเนินการโดยภาครัฐและภาคเอกชน (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ระบบบริการสุขภาพมีกรอบการบริการแห่งชาติเพื่อผู้สูงอายุ (National Health Service Framework for Older People) มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มคุณภาพการให้บริการด้านสุขภาพและสังคม ลดความแตกต่างในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ ขจัดการกีดกันในความเป็นผู้สูงอายุ จัดให้มีการดูแลที่เน้นบุคคลเป็นศูนย์กลาง สร้างเสริมสุขภาพ ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุจัดบริการให้ครอบคลุมความต้องการและเน้นการดูแลเรื่องการหกล้ม สโตรค และสุขภาพจิต (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ระบบบริการสุขภาพประกอบด้วย การบริการในโรงพยาบาล รวมทั้ง intermediate care ที่เตรียมความพร้อมก่อนกลับบ้าน และการดูแลในชุมชนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในชุมชนได้แทนการไปอยู่ในสถานบริการ บริการมีรูปแบบเป็น Home Care Services คือการเยี่ยมบ้านและ Home Help Services คือการดูแลเรื่องอาหาร การดูแลในเวลากลางวันการจัดบริการด้านสังคม เป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลท้องถิ่น ทำหน้าที่ประเมินความต้องการของผู้สูงอายุ วางแผนการดูแล เสนอและจัดซื้อชุดบริการ (Care Package) และติดตามประเมินผล เพื่อประกันว่าได้รับบริการที่เหมาะสม งานบริการสังคมรวมถึงการช่วยเหลืองานบ้านและการดูแลส่วนบุคคลด้วย นอกจากนี้ ยังมีการจัดผู้ดูแลแทนชั่วคราว (Respite Care) ศูนย์ที่รับผู้สูงอายุไว้ดูแล 1-2 วันต่อสัปดาห์ และการจัดให้ผู้สูงอายุไปอยู่กับครอบครัวอาสาดูแลชั่วคราวระยะหนึ่ง (Family Placement Schemes) (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ประเทศออสเตรเลีย

ผู้สูงอายุในประเทศออสเตรเลียส่วนใหญ่ร้อยละ 91 อาศัยอยู่ในบ้านของตนเองโดยมีครอบครัวเป็นแหล่งเกื้อหนุนหลัก รองมาเป็นเพื่อนและเพื่อนบ้านตามลำดับ ด้วยบริบทที่เป็นเช่นนี้ นโยบายสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของประเทศออสเตรเลียจึงเน้นที่การดูแลผู้สูงอายุที่บ้านและในชุมชน (Home-based care and Community-based care) นโยบายลักษณะนี้เด่นชัดมาตั้งแต่ที่ได้มีการประกาศนโยบาย Staying at Home-Care and Support for Older Australia (ปี ค.ศ. 1997-1999) เพื่อช่วยเหลือผู้ดูแลให้สามารถดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเต็มที่ที่บ้าน พร้อมสนับสนุนให้เกิดอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุใน

ชุมชนทั่วประเทศ ด้วยการสนับสนุนงบประมาณค่าจ้างให้กับผู้ดูแลเต็มเวลา และมีการจ่ายค่าดูแลให้กับผู้ดูแลที่ดูแลผู้สูงอายุที่บ้านที่มีคุณภาพการดูแลเทียบเท่ากับระดับการดูแลใน nursing ปี ค.ศ. 1999 ออสเตรเลียกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ National Strategy for an Ageing Australia ที่เน้นด้านผู้สูงอายุ 4 เรื่องคือ (1) การช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่พึ่งตนเองได้ ยืดการจ้างงาน ให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีการเงินที่มั่นคง (2) ผู้สูงอายุต้องได้รับการดูแลที่มีคุณภาพด้วยการบริการรูปแบบใหม่ (3) ปรับทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุและความชรา รวมทั้งปรับปรุงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต เช่น การมีบ้าน การขนส่ง ความปลอดภัย การพักผ่อน และให้การสนับสนุนชุมชน (4) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดี เป็น healthy ageing (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

เรื่องระบบความมั่นคงด้านรายได้ ชาวออสเตรเลียจะมีรายได้หลังเกษียณจากเงินบำนาญสำหรับผู้สูงอายุ (aged pension) ซึ่งเป็นเงินให้เปล่าที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานก่อนเกษียณ และเป็นเงินที่จ่ายให้กับผู้สูงอายุชายที่อายุ 65 ปีและผู้สูงอายุหญิงที่อายุ 60 ปี ในอัตราพื้นฐานที่พิจารณาตาม Consumer Price Index (CPI) ซึ่งการพิจารณาอัตราจ่ายโดยอิงกับดัชนี CPI นี้เป็นข้อดี เพราะทำให้แน่ใจได้ว่าจำนวนเงินที่ผู้สูงอายุได้รับนี้จะเพียงพอต่อการดำรงชีวิตในภาวะที่ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีการยืดเวลาการจ้างงานหลังเกษียณที่เป็นอีกหนึ่งความช่วยเหลือด้านรายได้ของผู้สูงอายุ ในส่วนของระบบประกันด้านสุขภาพ เป็นระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าเช่นเดียวกับในหลายประเทศ (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

สำหรับเรื่องที่อยู่อาศัย ประเทศออสเตรเลียมีนโยบายสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้อาศัยอยู่ในบ้านของตน โดยให้การส่งเสริมเรื่องการจัดที่อยู่อาศัยในรูปแบบที่ยืดหยุ่นเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมเรื่องสิ่งแวดล้อม การออกแบบบ้านและสถานที่สาธารณะในชุมชนให้สอดคล้องตามนโยบาย Aging in place เพื่อให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีมาตรฐานและสามารถทำงานทำหน้าที่ได้ตลอดชีวิต (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

สวัสดิการทางอ้อมสำหรับผู้สูงอายุอีกหนึ่งรูปแบบที่น่าสนใจคือ การตั้งองค์กรประเมินและควบคุมคุณภาพระบบบริการผู้สูงอายุ หรือ Aged Care Assessment Team (ACAT) ซึ่งเป็นทีมบุคลากรด้านสุขภาพที่มีหน้าที่ในการประเมินความต้องการด้านการรักษา ด้านร่างกาย ด้านจิตใจและสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดบริการต่างๆที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ (นาริรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

ประเทศอิตาลี

อิตาลีเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำหนดให้มีการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น บ้านพักผู้สูงอายุ โรงแรมสำหรับผู้สูงอายุ ศูนย์ทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ที่ใช้เป็นพื้นที่สำหรับการ

พบปะสังสรรค์กันของผู้สูงอายุ การให้บริการด้านขนส่งมวลชนแบบไม่เสียค่าบริการ ธนาคารเวลา (Time banks) เป็นสถาบันออมเวลาการทำงานเพื่อสังคมแทนการออมทรัพย์ โดยการให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถฝากเวลาที่ได้ทำงานเพื่อสังคม และใช้เวลาที่สะสมได้นั้นมาแลกกับบริการด้านอื่นๆ ที่ตนต้องการ นอกจากนั้นเป็นบริการด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ เช่น บริการส่งอาหารถึงที่พัก บริการช่วยงานบ้าน บริการพาไปทำธุระ งานบริการด้านข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำด้านต่างๆ รวมไปถึงการสนับสนุนผู้สูงอายุที่ต้องการจะเรียนต่อ เป็นต้น (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

โดยสรุปพบว่าเป้าหมายระบบสวัสดิการผู้สูงอายุของประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ตรงกัน คือ มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ความผาสุก (Well-being) และสุขภาพ (Health) แต่เน้นมาตรการแตกต่างกันไป อาทิ ประเทศญี่ปุ่นที่เน้นการดูแลระยะยาวที่ไม่ใช่เป็นการดูแลในสถานพยาบาลหรือสถานสงเคราะห์ หากแต่เป็นการส่งเสริมให้เกิดการดูแลที่บ้านรัฐบาลของประเทศสิงคโปร์ก็มีความเด่นชัดในบทบาทการเป็นผู้สนับสนุนและประสานความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะองค์กรเอกชน กับภาคประชาชน ซึ่งทำให้งานสวัสดิการผู้สูงอายุดำเนินได้อย่างเข้มแข็ง ประเทศออสเตรเลียและอังกฤษเน้นการสร้าง ความมั่นคงทางรายได้ของผู้สูงอายุโดยส่งเสริมการจ้างงานหลังเกษียณที่สอดคล้องตามศักยภาพ และในระยะหลังนี้เกือบทุกประเทศส่งเสริมการออมรูปแบบต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับวัยสูงอายุ ในขณะที่การบริการด้านสุขภาพทุกประเทศก็ยังคงพยายามพัฒนาให้เหมาะสม สะดวก รวดเร็วและผู้สูงอายุเข้าถึงได้อย่างครอบคลุม (นาริรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. 2010: Online)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

ความหมายของโครงการ

นิศา ชูโต (2527: 6) ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง ความคิดแนวทางกิจกรรมหรือผลรวมที่เกิดจากกิจกรรมที่ได้จัดวางไว้ในงบประมาณนั้น ๆ แนวคิดการจัดกิจกรรมหรือกลุ่มของกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ มีงบประมาณ และระยะเวลาการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2537: 115) ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง แผนย่อยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานหรือเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่จะดำเนินการในระยะที่กำหนดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ได้รับไว้

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินโครงการมีผู้ให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้หลายลักษณะ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

นิตา ชูโต (2527: 9) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ความหมายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการ การหาแนวทาง วิธีการปรับปรุงวิธีการจัดการเกี่ยวกับโครงการและหาผลที่แน่ใจว่าเกิดจากโครงการเพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2537: 1) ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ทราบข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อย ของโครงการและทราบว่าโครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพียงใด และที่สำคัญช่วยให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการนำไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

รูปแบบการประเมินโครงการ

รูปแบบของการประเมินโครงการ หมายถึง กรอบแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และวิธีการประเมินผล รูปแบบการประเมินโครงการแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2531: 66)

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก กล่าวคือ ในการประเมินโครงการจะยึดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายสำคัญ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) และรูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์ (Hammond)
2. รูปแบบที่ยึดหลักเกณฑ์ภายนอกเป็นหลัก เป็นรูปแบบที่ใช้ตัดสินคุณค่า ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสคริเวน (Scriven) และรูปแบบการประเมินของสเตค (Stake)
3. รูปแบบที่ยึดเกณฑ์ภายในเป็นหลัก ได้แก่ รูปแบบการประเมินโครงการของสมาคมชาวภาคกลางเหนือของอเมริกา
4. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ เป็นรูปแบบการประเมินโครงการที่ช่วยในการหาข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) รูปแบบการประเมินของมาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin) และรูปแบบการประเมินของโพรวูส (Provus)

ทฤษฎีการประเมินโครงการของมาร์วิน ซี. อัลคิน

มาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin. 1969) ได้เสนอรูปแบบการประเมินเรียกว่า CSE (Center for the Study of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวคิดของมาร์วิน ซี. อัลคิน คือ การประเมินเพื่อการตัดสินใจ มาร์วิน ซี. อัลคิน ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการ

กำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ

จากความหมายของการประเมินตามความคิดของมาร์วิน ซี. อัลคิน นั้น การประเมินจะประกอบด้วย การจัดหาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจในการประเมินจำเป็นต้องประเมินในเรื่องต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้ (Marvin C. Alkin. 1969)

1. การประเมินระบบ (System Assessment) เป็นการอธิบายหรือพรรณาสภาพของระบบเพื่อเปรียบเทียบสภาพที่แท้จริงและความคาดหวังที่จะให้เกิดขึ้น การประเมินระบบจะช่วยทำให้เราสามารถกำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม สิ่งที่จะต้องศึกษาได้แก่ ความต้องการของประชาชน ชุมชนและสังคมที่มีต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน สำหรับการประเมินระบบแต่ละส่วนจำเป็นต้องใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ กัน (Marvin C. Alkin. 1969)

2. การประเมินเพื่อวางแผนโครงการ (Program Planning) เป็นการประเมินก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการเพื่อหาข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมของโครงการ นักประเมินต้องหาข้อมูลที่แสดงถึงความคาดหวังที่จะบรรลุเป้าหมาย พร้อมกับประเมินผลที่จะได้รับการใช้วิธีดำเนินการต่างๆ ด้วย เพื่อให้สามารถเห็นข้อเปรียบเทียบในการหาทางเลือกที่เหมาะสม โดยใช้วิธีที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของปัญหา โดยทั่วไปจะใช้การประเมินจากเกณฑ์ภายนอก และการประเมินจากเกณฑ์ภายใน (Marvin C. Alkin. 1969)

3. การประเมินการนำไปใช้หรือการดำเนินโครงการ (Program Implementation) เป็นการประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบดูว่าการดำเนินของโครงการนั้นได้เป็นไปตามขั้นตอนต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ ผลที่เกิดมีความสอดคล้องกับสิ่งที่วางแผนไว้ หรือคาดหวังไว้เพียงใด (Marvin C. Alkin. 1969)

4. การประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ (Program Improvement) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และมีผลที่ไม่คาดคิดมาก่อนเกิดขึ้นบ้างหรือไม่ ดังนั้น นักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวในทุกๆ ด้านของโครงการตลอดจนผลกระทบของโครงการที่มีต่อโครงการอื่น เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป (Marvin C. Alkin. 1969)

5. การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program Certification) ขั้นตอนนี้ นักประเมินต้องหาข้อมูลข่าวสาร รายงานต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อใช้ข้อมูลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของโครงการ และศักยภาพในการสรุปอ้างอิงไปสู่สถานการณ์อื่นๆ หรือนำไปใช้กับโครงการในสถานการณ์อื่นๆ ได้กว้างขวางเพียงใด ในขั้นนี้ข้อมูลที่ได้จากนักประเมินจะทำให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจว่า ควรจะดำเนินการกับ

โครงการในลักษณะใด อาจจะยกเลิกหรือปรับปรุงใหม่ หรืออาจจะขยายโครงการออกไปอีก เป็นต้น (Marvin C. Alkin. 1969)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินของมาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin) มาใช้ เพราะเป็นแบบที่เป็นการประเมินทั้งระบบ ซึ่งมีข้อดีหลายประการ เช่น

1. จะเน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น
2. สามารถนำข้อมูลจากการประเมินมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการติดต่อกันมาในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นการประเมินตั้งแต่ระบบจนถึงการประเมินเพื่อยอมรับโครงการ
3. เป็นรูปแบบที่มีลักษณะการใช้ข้อมูลย้อนกลับในกระบวนการต่าง ๆ ต่อเนื่องกัน และเป็นวัฏจักรครบวงจร ผลจากการประเมินมีประโยชน์สำหรับผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ

6. ข้อมูลทั่วไปของเขตลาดพร้าว

คำขวัญประจำเขตลาดพร้าว

แหล่งนิเวศสถาน ร้านอาหารเลื่องชื่อ งามระเบียบเจดียใหญ่ วัดวาอารามงามวิไล ปวงประชาร่วมใจพัฒนา (ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร)

ที่ตั้ง อาณาเขต ขนาดพื้นที่

เขตลาดพร้าวตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร มีอาณาเขตตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2545 โดยให้มีผลตามประกาศวันที่ 11 มีนาคม 2545 ปัจจุบันมีเนื้อที่ทั้งหมดรวม 21,362 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตดังนี้ (ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร)

- ทิศเหนือ

ติดต่อกับเขตบางเขน โดยใช้ฝั่งทิศเหนือของคลองหลุมไผ่ คลองสามขา คลองโคกคราม และคลองตาแร่ เป็นเส้นแบ่งเขต

- ทิศตะวันออก

ติดต่อกับเขตบึงกุ่ม เขตบางกะปิ เขตวังทองหลาง โดยใช้ถนนประดิษฐ์มนูธรรมเป็นเส้นกำหนดแบ่งเขต เริ่มตั้งแต่ถนนประดิษฐ์มนูธรรมตัดกับคลองตาแร่ฝั่งตะวันออก โดยมีผิวการจราจรของถนนประดิษฐ์มนูธรรมขาเข้าจรดขอบฟุตบาทฝั่งตะวันออกอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขต

ลาดพร้าว เรื่อยไปจนถึงแนวซอยสังคมสงเคราะห์ฝั่งตะวันออกอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขต
ลาดพร้าว เรื่อยไปจนถึงแนวซอยสังคมสงเคราะห์

- ทิศใต้

ติดต่อกับเขตวังทองหลาง เขตห้วยขวาง โดยใช้ซอยสังคมสงเคราะห์เป็นเส้นกำหนดแบ่งเขต
ตั้งแต่ริมฟุตบาทฝั่งตะวันออกของถนนประดิษฐ์มนูธรรมข้ามถนนประดิษฐ์มนูธรรม เข้าซอยสังคม
สงเคราะห์ฝั่งด้านเหนือของซอย (ผิวทางจราจรอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตวังทองหลาง)
เรื่อยไปจนจรดซอยโชคชัย 4 ฝั่งตะวันออก ไปทางทิศเหนือ ตามแนวขอบทางซอยโชคชัย 4 ฝั่งตะวันออก
ไปทางทิศเหนือ ตามแนวขอบทางซอยโชคชัย 4 ฝั่งตะวันออกบรรจบกับคลองทรงกระเทียมฝั่งเหนือไปทาง
ทิศตะวันตก ตามแนวคลองทรงกระเทียม ฝั่งเหนือบรรจบกับคลองลาดพร้าวฝั่งตะวันออก

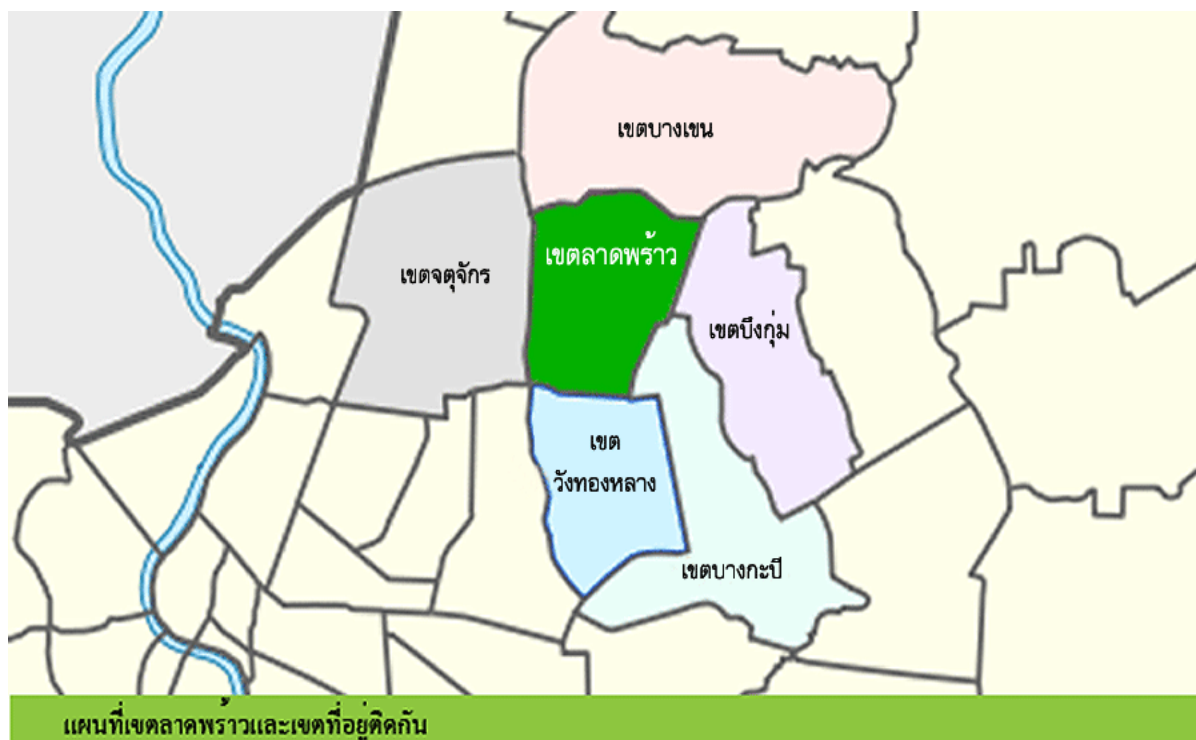
- ทิศตะวันตก

ติดกับเขตจตุจักร โดยใช้ชายคลองลาดพร้าวฝั่งตะวันออกเป็นเส้นกำหนดแบ่ง เริ่มตั้งแต่
ปากคลองทรงกระเทียมฝั่งเหนือ (ใกล้สะพานข้ามคลองลาดพร้าว ภายในวัดลาดพร้าว) เลียบชายคลอง
ลาดพร้าวฝั่งตะวันออกขึ้นไปทางทิศเหนือจรดปากคลองหลุมไผ่ฝั่งเหนือ

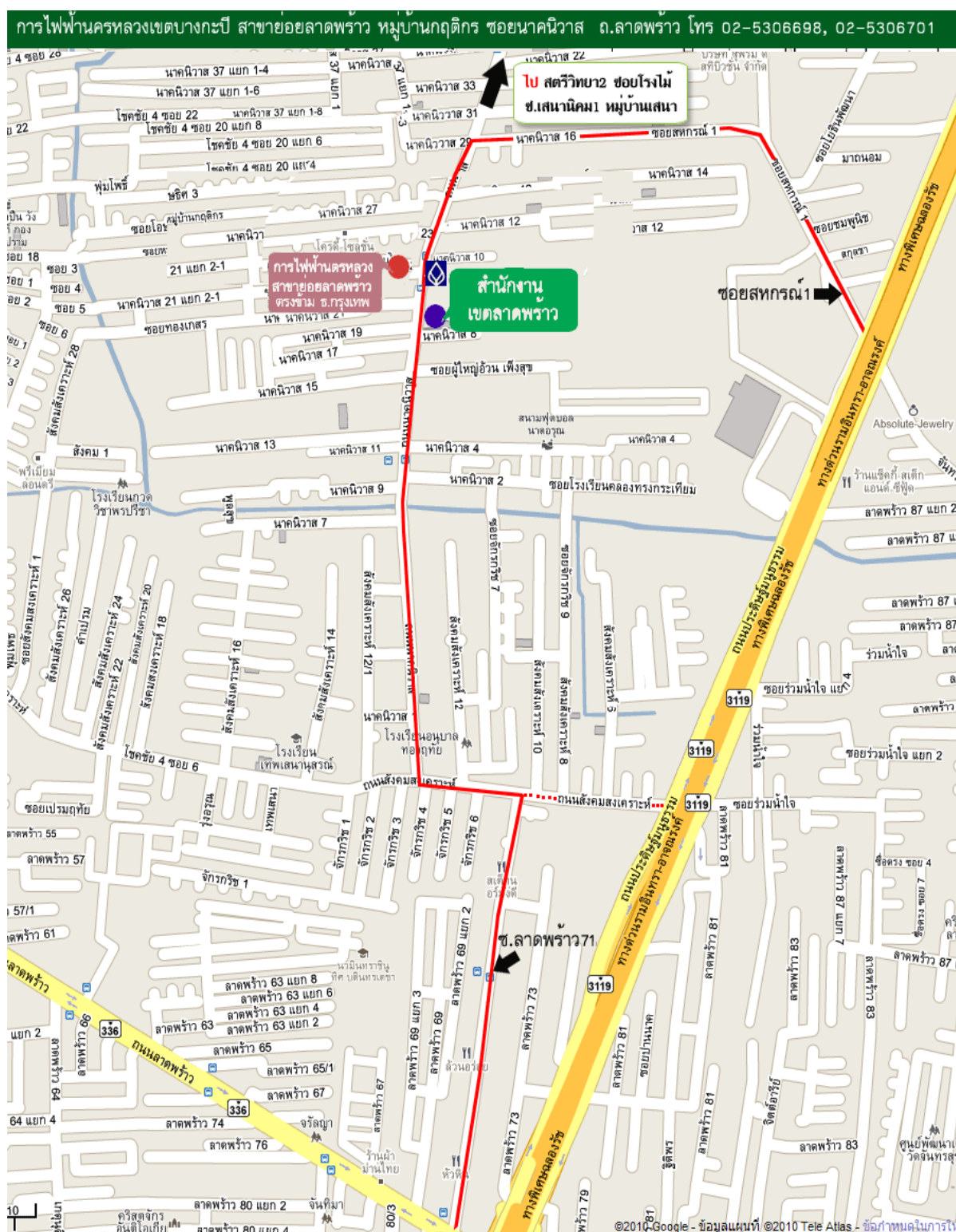
ภาพประกอบ 2 แผนที่กรุงเทพมหานคร

ที่มา: <http://www.thaitambon.com>. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2555.

ภาพประกอบ 3 แผนที่เขตลาดพร้าวและเขตที่อยู่ติดกัน

ที่มา: <http://www.rakladprao.com>. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2555

ภาพประกอบ 4 แผนที่สำนักงานเขตลาดพร้าวและอาณาเขตโดยรอบของเขตลาดพร้าว

ที่มา: <http://www.rakladprao.com>. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2555

ประวัติความเป็นมา

เดิมเขตลาดพร้าว มีฐานะเป็นตำบลลาดพร้าว ขึ้นอยู่กับอำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนคร ต่อมา ได้มีการยุบรวมจังหวัดธนบุรีและจังหวัดพระนคร เปลี่ยนเป็นนครหลวงกรุงเทพธนบุรีและกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้เปลี่ยนการเรียกเขตการปกครองใหม่ด้วย ตำบลลาดพร้าวจึงได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น แขวงลาดพร้าว และอยู่ในเขตการปกครองของสำนักงานเขตบางกะปิ ต่อมาในวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2532 จึงได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตบางกะปิ และตั้ง เขตลาดพร้าว และเขตบึงกุ่ม จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2540 กระทรวงมหาดไทยได้เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตลาดพร้าวใหม่ โดยแบ่งพื้นที่แขวงจรเข้บัวเฉพาะส่วนที่อยู่ปากเหนือคลองโคกครามและคลองตาแร่ไปเป็นพื้นที่ของเขตบางเขน และแบ่งพื้นที่บางส่วนของแขวงลาดพร้าวไปจัดตั้งเป็นเขตวังทองหลาง ตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการจัดขนาดพื้นที่และจำนวนประชากรของแต่ละเขตให้มีความเหมาะสมใกล้เคียงกัน เพื่อประโยชน์แก่การปกครอง และในวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2545 กระทรวงมหาดไทยได้อนพื้นที่บางส่วนของเขตวังทองหลางมาเป็นส่วนหนึ่งของแขวงลาดพร้าว (ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร)

ผู้แทนประชาชนของเขตลาดพร้าว

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 8 ได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 จำนวน 1 คน จากพรรคประชาธิปัตย์ คือ ดร.สรรเสริญ สมะลาภา

สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) ได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2553 จากพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 1 คน คือ นายเกษิ์เดช ชุติมันต์

สมาชิกสภาเขตลาดพร้าว (สข.) ได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2553 จากพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 7 คน ได้แก่ นายสิทธิชัย ศิลป์สังข์เลิศ นายเฉลิมผล จินตพันธ์ นายอัทรณ์ มานูพีระพันธ์ นายวิเชียร ปัญญาภู นางสาวนพรัตน์ เล่านิรามัย นางสาวสิริรัตน์ กลิ่นดี และนายเปรม ชัยสุตานนท์ (ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร)

ข้อมูลประชากรของเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ตาราง 1 ข้อมูลประชากรของเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร (ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2553)

ลักษณะข้อมูล	ชาย	หญิง	รวม
แยกตามเพศ	56,113	66,407	122,520
ผู้มีสัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน	55,092	65,493	120,585
ผู้ที่ไม่ได้สัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน	230	229	459
ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง	534	441	975
ผู้ที่อยู่ระหว่างการย้าย (ผู้ที่ย้ายออกแต่ยังไม่ได้ย้ายเข้า)	257	244	501

ที่มา: ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลประชากรผู้สูงอายุของเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ตาราง 2 ข้อมูลประชากรผู้สูงอายุเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร (ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2553)

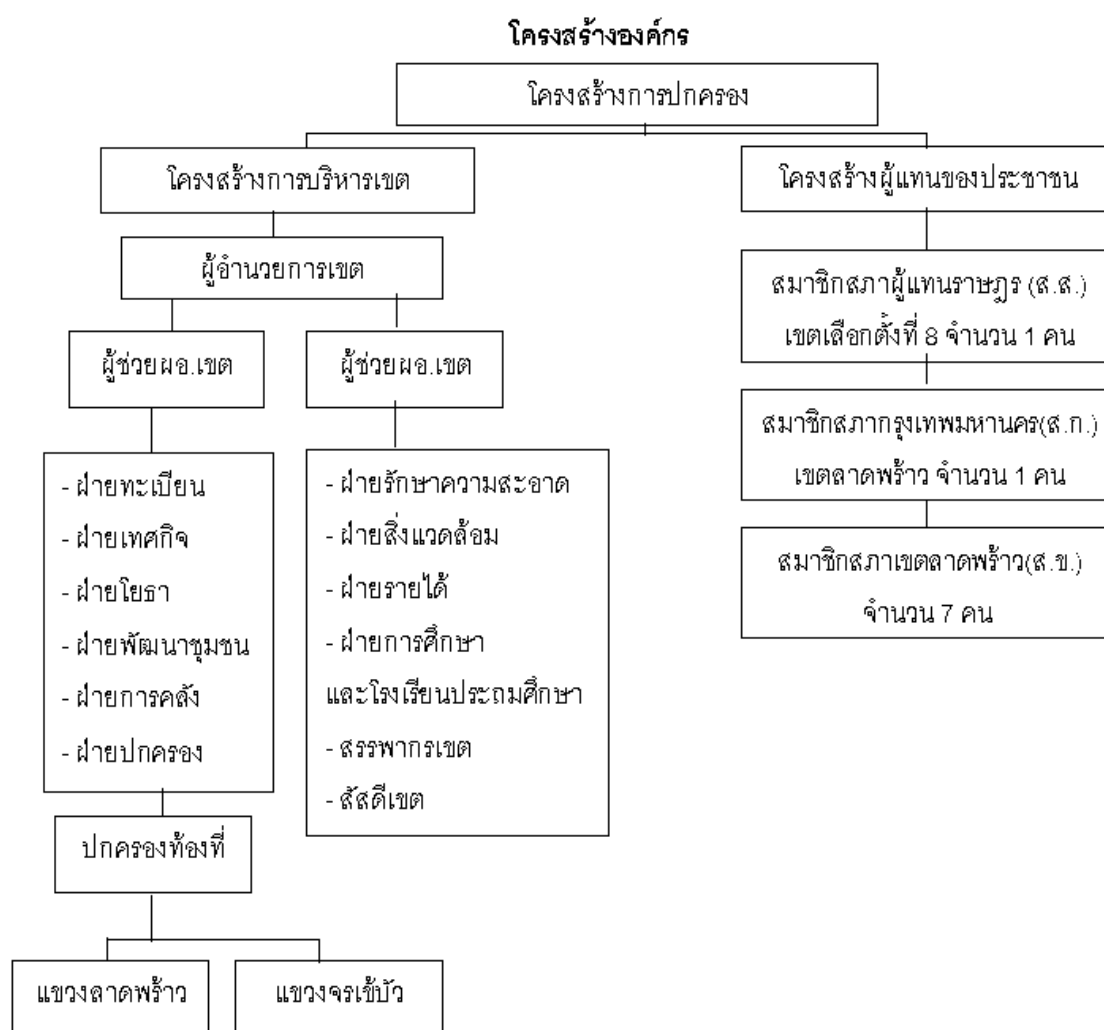
อายุ	ชาย	หญิง	รวม	อายุ	ชาย	หญิง	รวม
60 ปี	609	825	1,434	61 ปี	576	788	1,364
62 ปี	498	674	1,172	63 ปี	485	661	1,146
64 ปี	462	613	1,075	65 ปี	355	540	895
66 ปี	356	505	861	67 ปี	334	414	748
68 ปี	320	409	729	69 ปี	305	403	708
70 ปี	254	312	566	71 ปี	264	363	627
72 ปี	239	321	560	73 ปี	207	293	500
74 ปี	226	271	497	75 ปี	150	285	435
76 ปี	137	227	364	77 ปี	123	191	314
78 ปี	138	205	343	79 ปี	106	162	268
80 ปี	84	182	266	81 ปี	69	153	222
82 ปี	71	160	231	83 ปี	62	120	182
84 ปี	51	99	150	85 ปี	36	85	121
86 ปี	18	80	98	87 ปี	32	70	102
88 ปี	23	48	71	89 ปี	19	45	64
90 ปี	15	32	47	91 ปี	9	25	34
92 ปี	11	14	25	93 ปี	2	18	20
94 ปี	4	14	18	95 ปี	2	6	8
96 ปี	1	7	8	97 ปี	0	7	7
98 ปี	1	3	4	99 ปี	0	3	3
100 ปี	2	0	2	มากกว่า 100 ปี	0	3	3

ที่มา: ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

เกี่ยวกับสำนักงานเขตลาดพร้าว (ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร)

ประวัติความเป็นมา

สำนักงานเขตลาดพร้าว ได้รับการจัดตั้งเป็นสำนักงานเขตอย่างเป็นทางการ เมื่อได้มีการแยกพื้นที่การปกครองออกมาจากเขตบางกะปิ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2532 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตบางกะปิ และตั้งเขตลาดพร้าว และเขตบึงกุ่ม ลงวันที่ 4 กันยายน 2532 มีเนื้อที่ 21.362 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 แขวง คือ แขวงลาดพร้าว และแขวงจรัญญู มีนายชาญชัย โรหิตศิริ เป็นผู้อำนวยการเขตคนแรก ปัจจุบันนายบพิตร แสงแก้ว เป็นผู้อำนวยการเขตลาดพร้าวคนปัจจุบัน สำนักงานเขตลาดพร้าว ตั้งอยู่เลขที่ 208 ถนนนาครนิवास แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างองค์กรของสำนักงานเขตลาดพร้าว

ที่มา: ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ตาราง 3 รายชื่อชุมชน เขตลาดพร้าว

ลำดับที่	ชื่อชุมชน	ประชากร	ครอบครัว	หลังคาเรือน
1	ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	367	134	98
2	ชุมชนสุขทรัพย์	364	73	52
3	ชุมชนหมู่บ้านสมิตโชติ	404	137	127
4	ชุมชนสันติสุข	269	66	49
5	ชุมชนเรือนทอง 2	314	103	78
6	ชุมชนเรือนทอง 3	342	104	126
7	ชุมชนหมู่บ้านเคอประชา	397	126	120
8	ชุมชนพุ่มโพธิ์กลาง	446	384	111
9	ชุมชนหมู่บ้านเฟรนด์ชิพ	707	188	126
10	ชุมชนมหาลาภ	534	257	187
11	ชุมชนหมู่บ้านเจริญสุข	344	179	160
12	ชุมชนหลังหมู่บ้านราณี	158	43	26
13	ชุมชนหมู่บ้านธัญกานต์	245	145	201
14	ชุมชนเพชรหทัย	172	61	54
15	ชุมชนเนียมกล้า	241	180	162

ที่มา: ข้อมูลของฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นภาพร ชัยวรรณ และคณะ (2532: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงสภาวะเศรษฐกิจและรายได้ของผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักประสบปัญหาเกี่ยวกับการเงิน (ร้อยละ 39) รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ (ร้อยละ 34) และปัญหาสุขภาพจิต (ร้อยละ 13) และมีเพียงร้อยละ 11 เท่านั้นที่ไม่มีปัญหา ซึ่งเพศชายจะมีปัญหามากกว่าเพศหญิง และผู้สูงอายุในชนบทจะมีปัญหาทางการเงินมากกว่าผู้สูงอายุในเมือง โดยผู้สูงอายุร้อยละ 48 มีรายได้ส่วนใหญ่จากบุตร ร้อยละ 28 มาจากการทำงานของตนเอง ร้อยละ 8 มาจากเงินออม และร้อยละ 2 มาจากเงินบำนาญ

นภาพร ชัยวรรณ และจอห์น โนเดล (2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงรายได้ในรอบปีที่ผ่านมาของผู้สูงอายุและคู่สมรส ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 10,000 – 19,999 บาทต่อ

ปี และแหล่งรายได้สำคัญคือจากบุตร รองลงมาคือจากการทำงานของตนเอง และการได้รับการสงเคราะห์ มีสัดส่วนที่ต่ำสุด โดยผู้สูงอายุในเขตชนบทมีแหล่งรายได้จากการทำงานสูงกว่าผู้สูงอายุในเขตเมือง

ศศิธร ธรรมารักษ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแต่ละด้าน คือ 1) ความพึงพอใจในชีวิตสูง คือ ผู้ที่คิดว่าตนเองสุขภาพดีและยังมีกิจกรรมทางสังคม 2) ความภาคภูมิใจ ผู้สูงอายุมีความภาคภูมิใจในชีวิตสูง คือ การทำกิจกรรมทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ มีสุขภาพดี มีรายได้พอ ได้รับการเยี่ยมเยียนจากลูกหลานและญาติพี่น้อง ไม่มีปัญหาสุขภาพ ติดตามข่าวสารเป็นประจำ และ ได้รับการดูแลจากครอบครัว(ไม่ใช่จากสถานสงเคราะห์) 3) สุขภาพ ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี ทำกิจวัตรได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาใคร คือผู้ที่อายุน้อย ดิตตามข่าวสาร(อ่านหนังสือพิมพ์สม่ำเสมอ) ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพและทำกิจกรรมทางสังคมเสมอ

สุกัญญา นิธิกร และนางนุช สุนทรชวกันต์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการลงทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ถ้ารัฐให้ความช่วยเหลือเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุเฉพาะที่ยากจนทุกคน คนละ 300 บาทต่อเดือน จะต้องใช้เงินราวปีละ 4,263 ล้านบาทในปี 2554 ปัญหาสำคัญของเบี้ยยังชีพคือ ความไม่เป็นธรรมในการคัดเลือกผู้สูงอายุที่ยากจนส่วนใหญ่เกิดจากกระบวนการคัดเลือกที่ไม่โปร่งใสและไม่เป็นประชาธิปไตยเพียงพอ ข้อเสนอแนะของการศึกษาคือ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่สมควรจะได้รับเบี้ยยังชีพโดยผ่านวิถีทางที่เป็นประชาธิปไตย

อภิญา เวชชัย (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชนโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการจัดสวัสดิการสังคมในโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ สภาพปัญหาของการดำเนินโครงการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพในแต่ละหมู่บ้านแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้สูงอายุที่ยากจน อายุมาก มีบุตรหลานดูแล และไม่ได้ถูกทอดทิ้ง ครอบครัวเกื้อกูลดี มีสัมพันธ์ที่ดีกับคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นกลุ่มที่ได้รับเบี้ยยังชีพมากที่สุด 2) กลุ่มผู้สูงอายุที่ยังอยู่กับบุตรหลาน ไม่ยากลำบากฐานะปานกลาง จะเป็นกลุ่มญาติสนิทของคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งได้รับเบี้ยยังชีพเป็นอันดับที่ 2 และ 3) กลุ่มผู้สูงอายุที่ยากจน ทุกข์ยาก ไร้ญาติขาดมิตรจำนวนมาก อยู่ลำพังคนเดียว เข้าไม่ถึงบริการของรัฐ ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน มีเพื่อนบ้านคอยช่วยเหลือดูแล เป็นกลุ่มที่ได้รับเบี้ยยังชีพน้อยที่สุด ผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นธรรม การจ่ายเงินในส่วนนี้เป็นการจ่ายในลักษณะการสงเคราะห์แบบกระจัดกระจาย เป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า แต่ขณะเดียวกันเป็นการใช้บออย่างผูกพันต่อเนื่อง ไม่สามารถกำหนดเวลาชัดเจน ไม่มีหลักประกันในแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับเงินจำนวนมากมีความไม่เหมาะสมในเชิงคุณสมบัติ ทำให้โครงการนี้ยังไม่สามารถ

ตอบในเรื่องความเป็นธรรมได้ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ขาดกระบวนการแสวงหาและระดมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกระดับ รวมถึงขาดการเสริมสร้างจิตสำนึกสวัสดิการในหมู่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทำให้จิตใจเพื่อการมีส่วนร่วมในชุมชนไม่มีพลัง การพึ่งตนเองและความยั่งยืนของโครงการรูปแบบบริการไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว เพราะเป็นการให้เชิงสงเคราะห์ โดยไม่มีกระบวนการเสริมพลังหรือรูปแบบประสานความร่วมมืออื่นๆ และไม่ก่อให้เกิดการพึ่งตนเองที่ควรเป็นลักษณะบริการ เป็นการมุ่งสงเคราะห์เฉพาะรายโดยการเสริมลักษณะที่เป็นปัจเจกมากกว่าเป็นกลุ่มหรือชุมชน

มรกต สิงหะเชนทร์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยประเมินผลการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุจากกรมประชาสงเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าเกณฑ์คุณสมบัติผู้สูงอายุที่กำหนดไว้เหมาะสม แต่เกณฑ์จำนวนเงินที่ให้ผู้สูงอายุไม่เหมาะสม การบริหารจัดการโครงสร้างในสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดพบว่างานบริการเบี้ยยังชีพทำให้เจ้าหน้าที่มีภาระงานเพิ่มขึ้น ไม่มีโครงสร้างบุคลากรรองรับกับปริมาณงานและส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถกำกับดูแลหรือติดตามข้อมูลในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบันได้ นโยบายของจังหวัดให้ความสำคัญกับบริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ในทางปฏิบัติได้รับความร่วมมือสนับสนุนน้อยทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่

ระพีพรรณ คำหอม และคณะ (2542: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อประเมินวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การดำเนินงาน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบริการสวัสดิการสังคมที่ดำเนินการโดยรัฐ 4 ด้าน คือ บริการสถานสงเคราะห์ บริการเบี้ยยังชีพ บริการสังคมในชุมชนและบริการฌาปนกิจสงเคราะห์ ผลการศึกษากการประเมินโดยภาพรวมพบว่า กลไกการบริหารจัดการภาครัฐยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดี หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้สูงอายุเข้าสถานสงเคราะห์และรับเบี้ยยังชีพยังขาดมาตรฐานและสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้สูงอายุ ผลการดำเนินงานของโครงการบริการสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพพบว่าบริการส่วนใหญ่ที่รัฐจัดให้ผู้สูงอายุไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมเพราะผู้สูงอายุกลุ่มยากจนไร้ญาติและไม่มีผู้ดูแลยังไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้ ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการคัดเลือกผู้สูงอายุที่ไม่เป็นธรรมอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมายยังไม่ได้รับบริการและไม่สามารถพิทักษ์สิทธิของตนเองได้

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2545: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2545 ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า รัฐบาลและเอกชนได้จัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น สถานสงเคราะห์คนชรา บัตรสุขภาพ บัตรประจำตัวผู้สูงอายุ บริการเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน การลดหย่อนค่าโดยสารรถไฟ เป็นต้น และเมื่อพิจารณาความต้องการการช่วยเหลือจากรัฐบาลแล้ว พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการที่จะให้รัฐจัดสวัสดิการต่าง ๆ เพิ่มจากที่มีอยู่

เช่น การจัดศูนย์ดูแลกลางวันสำหรับผู้สูงอายุ จัดบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพเรื้อรัง และต้องการให้รัฐบาลจัดหางานเพื่อจะได้มีงานทำ มีรายได้

วรเวศม์ สุวรรณระดา และอาภาพรณ คำวชิรพิทักษ์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ของระบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตั้งแต่กระบวนการและเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกผู้สูงอายุ ด้านการครอบคลุมและปัญหาของการปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มองค์กรบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาแยกตามประเด็นได้ดังนี้ 1) กระบวนการคัดเลือกผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการปกครองรูปแบบเทศบาลหรือองค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะใช้กระบวนการคัดเลือกผู้สูงอายุที่เข้มงวด ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นองค์กรบริหารส่วนตำบลมีความเข้มงวดในกระบวนการคัดเลือกผู้สูงอายุน้อยกว่าเทศบาล อีกทั้งในระดับองค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ผู้บริหารจะมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากทำให้มีความลำบากใจในการตัดสินใจให้หรือไม่ให้เงินสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุ 2) ปัญหาที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องเบี้ยยังชีพ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาหลักคืองบประมาณของท้องถิ่นไม่เพียงพอที่จะจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่จำเป็นได้อย่างทั่วถึง และระดับของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่จัดสรรนั้นไม่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต อีกทั้งกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและการคัดเลือกที่กินเวลานาน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ใช้หลักการแนวคิด ทฤษฎี ของมารีวิน ซี.อัลคิน มาเป็นแนวทาง และเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา เขตตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วิธีการดำเนินการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การนำเสนอผลการวิจัย

1. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – Depth Interview) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประจำสำนักงานเขตตลาดพร้าว ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และประธานชุมชน โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ชุด

- 1.1 แบบสัมภาษณ์บุคลากร (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)
- 1.2 แบบสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (รวมถึงประธานชุมชน)

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วย ข้อมูลจากการศึกษารวบรวมจากเอกสารวิชาการ บทความวารสาร รายงานประจำปี พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ แผนพัฒนาผู้สูงอายุ งานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

1. ประชากร

ในการศึกษาการประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา เขตตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร กลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ บุคลากร (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และประธานชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยที่ใช้ในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

- 2.1 บุคลากร (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) จำนวน 1 คน
- 2.2 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน จากชุมชนหมู่บ้านเจริญสุข
- 2.3 ประธานชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) จำนวน 8 คน จากชุมชน ดังต่อไปนี้
 - 2.3.1 ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา
 - 2.3.2 ชุมชนสุขทรัพย์
 - 2.3.3 ชุมชนหมู่บ้านเจริญสุข
 - 2.3.4 ชุมชนเนียมมกล้า
 - 2.3.5 ชุมชนหมู่บ้านเคื่อประชา
 - 2.3.6 ชุมชนหมู่บ้านเฟรนด์ชิพ
 - 2.3.7 ชุมชนพุ่มโพธิ์กลาง
 - 2.3.8 ชุมชนมหาลาม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

1. ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
2. นำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีมาแยกประเด็น
3. นำข้อมูลมาสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

โดยแบบสัมภาษณ์ในการวิจัยมี 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ บุคลากร (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) และประธานชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

ส่วนที่สอง การสร้างแนวสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แนวคำถามได้มาจากหลักการประเมินของมารวิน ซี.อัลคิน โดยจะนำตัวประเมินมาเป็นตัวชี้วัดกำหนดเป็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) สามารถตั้งคำถามและประเด็นในการสัมภาษณ์ มี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินด้านระบบ หมายถึง การประเมินหลักการ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหา อุปสรรค และสภาพแวดล้อม

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาว่า ผู้สูงอายุมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบายหรือไม่ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ และความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม

2. การประเมินด้านการวางแผนโครงการ หมายถึง การประเมินตัวบุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาว่า บุคลากรมีการวางแผนในการปฏิบัติงานกับผู้สูงอายุอย่างไร สถานที่และอุปกรณ์มีความเหมาะสม และระยะเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากร

3. การประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาว่า บุคลากรมีการดำเนินการตามระเบียบฯ และประเมินการใช้ทรัพยากร

4. การประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาว่า ในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงานควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุและสถานการณ์ปัจจุบันอย่างไร ตลอดจนการปรับปรุงการใช้ทรัพยากร

5. การประเมินด้านการยอมรับโครงการ หมายถึง การประเมินความพึงพอใจ และการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ ตลอดจนความสำเร็จของโครงการ

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ บุคลากร (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และประธานชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) แบ่งเป็น 2 ชุดดังนี้

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รวมถึงประธานชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จะประเมินตามหลักการทฤษฎีการประเมินของมาร์วิน ซี.อัลคิน มี 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และประธานชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (รวมถึงประธานชุมชน)

ส่วนที่ 2 การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามแนวทางการประเมินของมารวิน ซี. อัลคิน

- 1) การประเมินด้านระบบ หมายถึง การประเมินหลักการ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหาอุปสรรค และสภาพแวดล้อม
- 2) การประเมินด้านการวางแผนโครงการ หมายถึง การประเมินตัวบุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์
- 3) การประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร
- 4) การประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร
- 5) การประเมินด้านการยอมรับโครงการ หมายถึง การประเมินความพึงพอใจ และการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 สัมภาษณ์บุคลากร (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) โดยประเมินตามหลักทฤษฎีของมารวิน ซี.อัลคิน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 2 การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามแนวทางการประเมินของมารวิน ซี. อัลคิน

- 1) การประเมินด้านระบบ หมายถึง การประเมินหลักการ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหาอุปสรรค และสภาพแวดล้อม
- 2) การประเมินด้านการวางแผนโครงการ หมายถึง การประเมินตัวบุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์
- 3) การประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร
- 4) การประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร
- 5) การประเมินด้านการยอมรับโครงการ หมายถึง การประเมินความพึงพอใจ และการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมแบบสัมภาษณ์
2. การทำหนังสือขอสัมภาษณ์บุคลากร (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และประธานชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) ในพื้นที่เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
3. ระยะเวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่ มกราคม – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555
4. สถานที่เก็บข้อมูลคือ พื้นที่ของเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร และ ณ ที่สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยใช้หลักตรรกข้อเท็จจริงเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ถึงผลสัมฤทธิ์ของการประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของสำนักงานเขตลาดพร้าว รวมถึงอุปสรรคปัญหา และข้อเสนอแนะ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ข้อเท็จจริง เพื่อนำมาอภิปรายผลในการวิจัย

บทที่ 4

การนำเสนอผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแบ่งการวิเคราะห์ผลการศึกษออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และประธานชุมชน

1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1.2 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประจำ สำนักงานเขตลาดพร้าว

1.3 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของประธานชุมชน

2. การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามแนวทางการประเมินของมารวิน ซี.

อัลคิน

2.1 การประเมินด้านระบบ หมายถึง การประเมินหลักการ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหาอุปสรรค และสภาพแวดล้อม

2.2 การประเมินด้านการวางแผนโครงการ หมายถึง การประเมินตัวบุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์

2.3 การประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

2.4 การประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

2.5 การประเมินด้านการยอมรับโครงการ หมายถึง การประเมินความพึงพอใจ และการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว และประธานชุมชน

1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

เป็นการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ แหล่งที่มาของรายได้ รายได้

เฉลี่ย ค่าใช้จ่าย ประเภทค่าใช้จ่าย ลักษณะการอยู่อาศัย และระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยแจกแจงความถี่เป็นจำนวนร้อยละ นำเสนอในรูปแบบของตารางและแปรผลด้วยการบรรยาย

ตาราง 4 แสดงเพศของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	9	45.0
หญิง	11	55.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 4 พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.0 และเพศชาย ร้อยละ 45.0

ตาราง 5 แสดงการจำแนกช่วงอายุของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 65 ปี	3	15.0
65 - 69 ปี	6	30.0
70 - 74 ปี	5	25.0
75 - 79 ปี	4	20.0
80 ปีขึ้นไป	2	10.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 5 พบว่า ช่วงอายุส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุอยู่ระหว่าง 65 - 69 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมา อายุระหว่าง 70 - 74 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุระหว่าง 75 - 79 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.0 อายุต่ำกว่า 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.0 และอายุ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตาราง 6 แสดงสถานภาพการสมรสของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	2	10.0
สมรส	14	70.0
หม้าย	4	20.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 6 พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสถานภาพ การสมรส คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือ เป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 20.0 และเป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตาราง 7 แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	10	50.0
มัธยมศึกษา	7	35.0
ปวส..	2	10.0
ปริญญาตรี	1	5.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 7 พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.0 ปวส คิดเป็นร้อยละ 10.0 และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตาราง 8 แสดงอาชีพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ทำงาน	10	50.0
ค้าขาย	5	25.0
ทำงานบ้าน	2	10.0
รับจ้าง	3	15.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 8 พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ไม่ได้ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 25.0 รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.0 ทำงานบ้าน คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตาราง 9 แสดงแหล่งที่มาของรายได้ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

แหล่งที่มาของรายได้	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	5	25.0
ค่าจ้าง	3	15.0
ลูกหลานให้	12	60.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 9 พบว่า แหล่งที่มาของรายได้ของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มาจาก ลูกหลานให้ คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 25.0 และค่าจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.0

ตาราง 10 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
500 – 1,000 บาท	1	5.0
1,001 – 2,000 บาท	2	10.0
2,001 – 3,000 บาท	9	45.0
3,001 บาท ขึ้นไป	8	40.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 10 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ย 2,001-3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา รายได้เฉลี่ย 3,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40.0 รายได้เฉลี่ย 1,001-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.0 และรายได้เฉลี่ย 500-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตาราง 11 แสดงค่าใช้จ่ายต่อเดือนของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ค่าใช้จ่ายต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
500 – 1,000 บาท	2	10.0
1,001 – 2,000 บาท	7	35.0
2,001 – 3,000 บาท	5	25.0
3,001 บาท ขึ้นไป	6	30.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 11 พบว่า ค่าใช้จ่ายต่อเดือนของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายต่อเดือน 1,001-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายต่อเดือน 3,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.0 มีค่าใช้จ่ายต่อเดือน 2,001-3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.0 และมีค่าใช้จ่ายต่อเดือน 500-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตาราง 12 แสดงประเภทค่าใช้จ่ายของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ประเภทค่าใช้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ
ค่าอาหาร	9	45.0
ค่ารักษาพยาบาล	1	5.0
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	5	25.0
ค่าพาหนะในการเดินทาง	3	15.0
ทำบุญทำทาน	2	10.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 12 พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายประเภท ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา ค่าใช้จ่ายอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ค่าพาหนะในการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 15.0 ทำบุญทำทาน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตาราง 13 แสดงลักษณะการอยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

อาศัยอยู่กับใคร	จำนวน	ร้อยละ
อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน	11	55.0
อยู่กับลูกกับหลาน	4	20.0
อยู่กับคู่สมรส	3	15.0
อยู่กับญาติ	2	10.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 13 พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมา อยู่กับลูกกับหลาน คิดเป็นร้อยละ 20.0 อยู่กับคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 15.0 และอยู่กับญาติ คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตาราง 14 แสดงระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
1 ปี	1	5.0
2 – 3 ปี	7	35.0
4 – 5 ปี	12	60.0
รวม	20	100.0

จากข้อมูลตาราง 14 พบว่า ระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีระยะเวลาการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 4-5 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา มีระยะเวลาการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 2-3 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 และมีระยะเวลาการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 1 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

1.2 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว

ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ นำเสนอด้วยการบรรยาย

1.2.1 เพศของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าวเป็นเพศหญิง

1.2.2 อายุของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว มีอายุ 33 ปี

1.2.3 สถานภาพการสมรสของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าวมีสถานภาพโสด

1.2.4 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขต
ลาดพร้าวมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี

1.2.5 ระดับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขต
ลาดพร้าวมีตำแหน่งระดับปฏิบัติการ

1.2.6 อายุราชการของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขต
ลาดพร้าวมีอายุราชการ 5 ปี

1.2.7 ประสบการณ์ทำงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขต
ลาดพร้าวมีประสบการณ์ทำงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 2 ปี

1.3 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของประชาชน

เป็นการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดย
จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ แหล่งที่มาของรายได้ รายได้เฉลี่ย
ค่าใช้จ่าย ประเภทค่าใช้จ่าย ลักษณะการอยู่อาศัย และระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
โดยแจกแจงความถี่เป็นจำนวนร้อยละ นำเสนอในรูปแบบของตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

ตาราง 15 แสดงเพศของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	8	100.0
หญิง	0	0
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าประชาชนทั้งหมดเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ
100.0

ตาราง 16 แสดงการจำแนกช่วงอายุของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
60 - 64 ปี	4	50.0
65 - 70 ปี	2	25.0
71 - 75 ปี	1	12.5
76 - 80 ปี	1	12.5
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าช่วงอายุส่วนใหญ่ของประธานชุมชนอยู่ที่ 60-64 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา 65-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุ 71-75 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 และ อายุ 76-80 ปี เป็นร้อยละ 12.5

ตาราง 17 แสดงสถานภาพการสมรสของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	2	25.0
สมรส	6	75.0
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 17 แสดงให้เห็นว่าสถานภาพการสมรสส่วนใหญ่ของประธานชุมชน คือ สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาสถานภาพ โสด คิดเป็นร้อยละ 25.0

ตาราง 18 แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษา	3	37.5
ปริญญาตรี	5	62.5
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาส่วนใหญ่ของประธานชุมชน คือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 37.5

ตาราง 19 แสดงอาชีพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ทำงาน	1	12.5
ค้าขาย	3	37.5
กิจการส่วนตัว	4	50.0
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 19 แสดงให้เห็นว่าอาชีพส่วนใหญ่ของประธานชุมชน คือ กิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 37.5 และไม่ได้ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 12.5

ตาราง 20 แสดงแหล่งที่มาของรายได้ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

แหล่งที่มาของรายได้	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	3	37.5
กิจการส่วนตัว	4	50.0
ลูกหลานให้	1	12.5
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 20 แสดงให้เห็นว่าแหล่งที่มารายได้ส่วนใหญ่ของประธานชุมชน คือ กิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 37.5 และลูกหลานให้ คิดเป็นร้อยละ 12.5

ตาราง 21 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน(บาท)	จำนวน	ร้อยละ
2,000 – 3,000 บาท	1	12.5
3,001 – 4,000 บาท	4	50.0
4,001 – 5,000 บาท	3	37.5
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 21 แสดงให้เห็นว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ของประธานชุมชน คือ 3,001-4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา 4,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ 2,000-3,000 บาท เป็นร้อยละ 12.5

ตาราง 22 แสดงค่าใช้จ่ายต่อเดือนของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ค่าใช้จ่ายต่อเดือน(บาท)	จำนวน	ร้อยละ
1,000 – 2,000 บาท	1	12.5
2,001 – 3,000 บาท	4	50.0
3,001 – 4,000 บาท	3	37.5
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 22 แสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือนส่วนใหญ่ของประธานชุมชน คือ 2,001-3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา 3,001-4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ 1,000-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.5

ตาราง 23 แสดงประเภทค่าใช้จ่ายของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ประเภทค่าใช้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ
ค่ารักษาพยาบาล	2	25.0
ค่าพาหนะในการเดินทาง	2	25.0
จ่ายค่าจ้างของ	4	50.0
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 23 แสดงให้เห็นว่าประเภทค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของประธานชุมชน คือ จ่ายค่าจ้างของ คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาค่าพาหนะในการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 25.0 และค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 25.0

ตาราง 24 แสดงลักษณะการอยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ลักษณะการอยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน	3	37.5
อยู่กับคู่สมรส	3	37.5
อยู่กับญาติ	2	25.0
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 24 แสดงให้เห็นว่าลักษณะการอยู่อาศัยของประธานชุมชน คือ อยู่อาศัยกับคู่สมรสของตนพร้อมด้วยลูกและหลาน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และอาศัยอยู่กับคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา อยู่กับญาติ คิดเป็นร้อยละ 25.0

ตาราง 25 แสดงระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 3 ปี	6	75.0
4 ปีขึ้นไป	2	25.0
รวม	8	100.0

จากข้อมูลตาราง 28 แสดงให้เห็นว่าระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุส่วนใหญ่ของประชาชนชุมชน คือ 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ 4 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40.0

ส่วนที่ 2 การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามแนวทางการประเมินของ มาร์วิน ซี. อัลคิน

ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตามแนวทางการประเมินของ มาร์วิน ซี. อัลคิน ซึ่งจะประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยเป็นการประเมินทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านระบบ ด้านการวางแผนโครงการ ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ ด้านการปรับปรุงโครงการ และด้านการยอมรับโครงการ

1. การประเมินด้านระบบ

ในการประเมินด้านระบบมีองค์ประกอบ คือ การประเมินหลักการ วัตถุประสงค์ ปัญหาและอุปสรรค และสภาพแวดล้อม

1.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1.1.1 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ได้แสดงความ คิดเห็นถึงวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดังนี้

"โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพ ให้มี รายได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ผู้สูงอายุบางรายขาดคนดูแลไม่มีที่พึ่งพา เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจึงเป็น หลักประกันรายได้สำหรับผู้สูงอายุทุกคน"

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

1.1.2 ข้อดี-ข้อเสีย ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุฯ และความเหมาะสมในทางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ได้ให้ความเห็นว่าข้อดีของระเบียบฯ คือ ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์และข้อกำหนดต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง ข้อเสียของระเบียบฯ คือ ในระเบียบฯ บางข้ออาจทำให้เกิดการตีความที่คลาดเคลื่อนในทางปฏิบัติได้ สำหรับระเบียบฯ มีความเหมาะสมในทางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

"ทำให้ทราบหลักเกณฑ์และข้อกำหนดต่าง ๆ ของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ว่าประกอบไปด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง และในแต่ละกระบวนการเป็นไปอย่างไร มีการกำหนดกฎเกณฑ์เอาไว้อย่างไร ส่วนข้อเสียน่าจะเป็นในบางข้อเวลานำไปปฏิบัติอาจเกิดการตีความที่คลาดเคลื่อนได้ แต่โดยรวมแล้วก็ถือว่าระเบียบฯ นั้นมีความเหมาะสมในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่"

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

1.1.3 ความเหมาะสมของสถานที่ในการให้บริการ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน มีความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของสำนักงานเขตว่า สำนักงานเขตตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ใกล้กับแหล่งชุมชนที่มีประชากรอยู่อาศัยกันเป็นจำนวนมาก สำหรับพื้นที่ของสำนักงานเขตที่ให้บริการแก่ผู้สูงอายุในการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความเหมาะสมเช่นกัน แต่ในส่วนของการมารับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ให้เหตุผลว่าสถานที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากผู้สูงอายุต้องขึ้นมารับเงินที่ห้องทำงานของฝ่ายพัฒนาชุมชนซึ่งมีพื้นที่ที่คับแคบไม่เหมาะสมแก่การปฏิบัติงาน

"ถ้าพูดถึงเรื่องความเหมาะสมของสถานที่ที่ตั้งของสำนักงานเขตมีความเหมาะสม เพราะตั้งอยู่ในพื้นที่ของแหล่งชุมชนที่มีผู้อยู่อาศัยกันเป็นจำนวนมากและมีหลายชุมชนหลายหมู่บ้าน พื้นที่ที่เป็นโถงด้านล่างจัดไว้สำหรับการบริการประชาชนผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียนยื่นคำขอตลอดจนการติดประกาศรายชื่อ แต่สำหรับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนั้น จะต้องขึ้นมารับที่ตัวเจ้าหน้าที่เอง ซึ่งขนาดของห้องทำงานฝ่ายพัฒนาชุมชนไม่ได้มีพื้นที่ที่กว้างขวางเหมือนกับโถงด้านล่างของตึก ดังนั้นเมื่อมีผู้มารับเงินที่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้สถานที่คับแคบไปไม่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงาน"

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

1.1.4 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านระบบ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว จำนวน 1 คน พบว่า มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยเจ้าหน้าที่ฯ ได้ให้ความคิดเห็นที่ว่าวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีขึ้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและเป็นหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุทุกคนรวมถึงผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ขณะที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุฯ เจ้าหน้าที่ฯ ได้ให้ความคิดเห็นว่ามีความเห็นด้วยกับระเบียบฯ ว่ามีความเหมาะสมซึ่งเป็นข้อดีเนื่องจากมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน แม้จะให้ความเห็นว่ามีข้อเสียเพราะอาจจะทำให้เกิดการตีความที่คลาดเคลื่อนในทางปฏิบัติก็ตาม และความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมซึ่งในที่นี้หมายถึงสถานที่ในการให้บริการของสำนักงานเขต เจ้าหน้าที่ฯ ได้ให้ความคิดเห็นว่าเป็นสถานที่ในการปฏิบัติงานมีความเหมาะสม แต่จะมีเพียงพื้นที่สำหรับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเท่านั้นที่ไม่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน เนื่องจากฝ่ายพัฒนาชุมชนมีห้องสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานซึ่งมีพื้นที่คับแคบ เมื่อมีผู้สูงอายุมารับเงินเป็นจำนวนมากจึงเกิดความไม่สะดวกต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตควรหาทางปรับปรุงแก้ไขพื้นที่สำหรับการบริการให้มีสถานที่ที่กว้างขวางพอแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุที่มาใช้บริการ

1.2 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุ

1.2.1 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือ เพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณค่าภายในชุมชนได้อย่างมีความสุข

ผู้สูงอายุจำนวน 9 คน มีความเข้าใจในหลักการหรือวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ว่าเป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ ให้มีรายได้เพียงพอสำหรับการยังชีพสามารถพึ่งพาตนเองได้ การเป็นผู้สูงอายุนั้นก็หมายถึงการมีอายุขัยที่มากขึ้นจึงไม่สามารถที่จะไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจึงเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุได้มีรายได้ไว้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับชีวิตประจำวัน

"รัฐบาลช่วยให้คนแก่ได้มีรายได้ อายุ 60 ปี 70 ปี จะไปทำมาหากินที่ไหน บางคนไม่มีลูกไม่มีหลานให้พึ่งพา เบี้ยยังชีพ 500 บาท ที่ได้มาก็เอาไว้ใช้จ่ายส่วนตัว"

(ເສີຍ ຈັນທຣພົງ. 2555: ສົມພາສນ໌)

"การสงเคราะห์คนชราที่ไม่มีอาชีพ ให้มีรายได้ไว้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวในชีวิตประจำวัน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจึงเป็นเหมือนเงินเดือนของผู้สูงอายุ"

(ถนัด ทับชา. 2555: สัมภาษณ์)

"เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคือ การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้หลัก ได้มีรายได้ไว้เป็นเงินเก็บ เงินออมของตัวเอง ช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้ส่วนตัวซื้อของกินของใช้ที่เราอยากกินอยากได้"

(จันทร์แดง เคนสิงห์. 2555: สัมภาษณ์)

"เป็นการช่วยผู้สูงอายุให้มีรายได้ เดือนละ 500 บาท ช่วยให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีใครเลี้ยงดู ได้มีเงินไว้ใช้จ่ายและสามารถพึ่งพาตัวเองได้"

(ถัน เมืองแสน. 2555: สัมภาษณ์)

"การที่มีเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้เป็นของตัวเองได้ทุกเดือน จึงเป็นการช่วยเหลือให้คนแก่ได้มีรายได้ไว้ยังชีพ"

(สนธิ แสงสว่าง. 2555: สัมภาษณ์)

"เป็นการช่วยเหลือคนแก่ให้มีเงินใช้ อายุ 60 ปี ไปทำงานก็ไม่มีใครให้ทำแล้ว เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีเงินไว้กินไว้ใช้ยามแก่ชรา"

(มณฑิร รุ่งกุล. 2555: สัมภาษณ์)

"ให้ผู้สูงอายุได้มีรายได้ ไว้เลี้ยงดูตนเอง พึ่งพาตนเองได้"

(มน นกทอง. 2555: สัมภาษณ์)

"วัตถุประสงค์คือ การช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุได้มีรายได้ มีเงินไว้เก็บ ไว้กิน ไว้ใช้ รัฐช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุได้มีรายได้ในยามชรา ผู้สูงอายุไม่สามารถจะออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ รัฐจึงสงเคราะห์ผู้สูงอายุโดยการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีรายได้เดือนละ 500 บาท"

(โกมินทร์ สารพันธุ์. 2555: สัมภาษณ์)

"เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 500 บาท มีขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ ได้มีรายได้เป็นของตนเองทุกเดือน เป็นเงินเก็บไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพราะผู้สูงอายุก็คือผู้ที่ไม่สามารถประกอบอาชีพใดๆ ได้แล้ว และไม่มีเงินเดือน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจึงมีขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีรายได้จนถึงขั้นสามารถพึ่งพาตนเองได้"

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

"เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีรายได้เป็นของตนเอง ได้มีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัว"

(สมศรี ปุคองพระ. 2555: สัมภาษณ์)

1.2.2 ความชัดเจนของคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

1) มีสัญชาติไทย และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน

2) มีอายุ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งได้ลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ที่ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ หรือผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้เป็นประจำ ยกเว้นผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และระเบียบกรุงเทพมหานคร

ผู้สูงอายุจำนวน 5 คน ได้ให้ความเห็นว่าคุณสมบัติที่กำหนดให้อายุ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป เป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความชัดเจน ด้วยเหตุผลที่ว่าอายุ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปนั้นอยู่ในช่วงอายุที่เหมาะสม เพราะช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป ถือว่าเป็นผู้ที่มีอายุมากแล้ว อีกทั้งเป็นผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพและไม่ได้รับเงินเดือน

"ระเบียบฯ เขากำหนดไว้ว่าต้องมีอายุ 60 ปีขึ้นไป และไม่มีเงินเดือน จึงจะเป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพฯ มีความชัดเจนและเหมาะสมมาก เพราะอายุ 60 ปีไม่ได้ทำงานและไม่มีเงินเดือน อายุก็มาก ไม่มีงานทำแล้ว"

(โกมินทร์ สารพันธ์. 2555: สัมภาษณ์)

"อายุ 60 ปีขึ้นไปก็คือผู้สูงอายุ ไม่มีงานทำ ไม่มีเงินเดือน ที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว"

(ละออง พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"คุณสมบัติอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่ได้รับเงินเดือน มีความชัดเจนและเหมาะสม เพราะ 60 ปี เลยวัยที่จะไปทำงานได้ อีกทั้งไม่มีรายได้ประจำ เบี้ยยังชีพจึงเป็นส่วนช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีรายได้"

(สมพงษ์ นกทอง. 2555: สัมภาษณ์)

"มีความชัดเจนสำหรับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เพราะผู้ที่อายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่ได้ทำงานแล้วจึงไม่มีเงินเดือนประจำ ถ้าผู้ได้รับเงินบำนาญแล้ว จะได้รับเบี้ยยังชีพด้วย ส่วนตัวเห็นว่าจึงจะไม่เหมาะสม"

(ประดิษฐ์ พลอดโคกสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"คุณสมบัติที่กำหนดไว้มีความชัดเจน มีการกำหนดไว้ว่าต้องมีอายุ 60 ปีขึ้นไป และไม่ได้รับเงินเดือน มีความเหมาะสมในทางปฏิบัติ"

(สมพงศ์ พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

ในขณะที่ผู้สูงอายุจำนวน 1 คน ได้ให้ความเห็นว่าคุณสมบัติมีความไม่ชัดเจน

"อยากให้มองที่สภาพความจำเป็น สถานะและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุมากกว่าการที่ถูกกำหนด โดยเงื่อนไขของการเป็นผู้สูงอายุว่าจะต้องมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป บางคนอายุยังไม่ถึงแต่สถานะอยู่ในสถานะที่เรียกว่าไม่มีจะกิน อยากให้รัฐมองตรงนี้มากกว่าที่จะมองด้วยเงื่อนไขของอายุ"

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

1.2.3 ปัญหาหรืออุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร การมาขอรับบริการกับเจ้าหน้าที่ผู้สูงอายุจำนวน 8 คน ได้ให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่สำนักงานเขตมีการให้บริการที่เป็นมิตรกับผู้ที่มาติดต่อทุกคน เมื่อมีสิ่งใดที่ผู้สูงอายุไม่เข้าใจ เจ้าหน้าที่จะให้คำอธิบายโดยละเอียด มีการสื่อสารระหว่างกันที่ดี ไม่มีปัญหาและอุปสรรคระหว่างกัน

"ตอนไปลงทะเบียน เจ้าหน้าที่ที่รับลงทะเบียนจะมาพูดคุยซักถามกับป้าว่าทำอะไรอยู่ตอนนี้ แล้วเมื่อก่อนทำอาชีพอะไร อาศัยอยู่กับใครบ้าง เขาก็พูดจาดี ให้บริการและให้คำแนะนำที่ดี"

(สุตใจ พลอดโคกสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเรื่องวิธีการรับเงิน อธิบายให้เราเข้าใจง่าย มีการแนะนำให้รับเป็นเงินโอนเข้าบัญชีเงินฝาก จะได้ปลอดภัยและไม่ต้องเสียเวลามารับเองที่สำนักงานเขต"

(ชื่นชม วัฒนทกภาพัท. 2555: สัมภาษณ์)

"การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ไม่มีปัญหาอะไร ให้บริการกับผู้สูงอายุที่ดีมาก ทั้งแนะนำการเขียนเอกสารลงทะเบียน และพูดคุยสอบถามถึงความเป็นอยู่ของเรา"

(น้อม อ่อนเทพ. 2555: สัมภาษณ์)

"การให้บริการไม่มีอุปสรรค ไม่มีปัญหาในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำ ขณะที่ลงทะเบียนยื่นคำขอ มาสอบถามว่าเราทำอาชีพอะไรอยู่ตอนนี้ และให้คำแนะนำเรื่องการขอรับเงิน"

(วิรัตน์ จันทพงษ์. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่บริการผู้สูงอายุด้วยความเป็นมิตร เข้ามาสอบถามพูดคุย ติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เป็นอย่างดี มีอะไรไม่เข้าใจสามารถสอบถามได้ เจ้าหน้าที่จะให้คำอธิบายที่ทำให้เราเข้าใจ"

(นิตย์ แคนสิงห์. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่ให้บริการเป็นอย่างดี เข้ามาพูดคุยถามไถ่ถึงชีวิตความเป็นอยู่ว่าปัจจุบันทำอะไรอยู่ และก่อนอายุ 60 ปี ทำงานอะไรมาบ้าง ให้คำแนะนำสำหรับการกรอกข้อมูลการลงทะเบียนยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และแนะนำถึงการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เราไม่เข้าใจตรงไหนก็ถาม เจ้าหน้าที่จะอธิบายให้อย่างเข้าใจ"

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

"การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สูงอายุกับเจ้าหน้าที่ไม่มีปัญหา เจ้าหน้าที่ให้บริการเป็นอย่างดี ทั้งให้คำแนะนำในการกรอกเอกสาร และให้รายละเอียดสำหรับข้อซักถามในส่วนที่ผู้สูงอายุมีข้อสงสัย"

(โกมินทร์ สารพันธุ์. 2555: สัมภาษณ์)

"การขอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ไม่มีปัญหา ไม่มีอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพราะเจ้าหน้าที่ให้การแนะนำที่ดี อีกทั้งยังคอยช่วยเหลือให้ความกระจ่างเมื่อผู้สูงอายุมีความไม่เข้าใจ"

(ประดิษฐ์ ปลอดภัยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

1.2.4 ความเหมาะสมของสถานที่ในการให้บริการ

ผู้สูงอายุจำนวน 9 คน ได้ให้ความเห็นในเรื่องของสถานที่ในการให้บริการแก่ประชาชนผู้มาติดต่อว่าที่ตั้งของสำนักงานเขตมีความเหมาะสม มีความสะดวกสบายในการเดินทางไปติดต่อราชการ เนื่องจากสำนักงานเขตตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากที่อยู่อาศัยของตนเองนัก การคมนาคมมีรถสาธารณะ รองรับทำให้การเดินทางสะดวก สำหรับที่นั่งรอของประชาชนผู้มาติดต่อราชการก็มีให้อย่างเพียงพอ

"สำนักงานเขตตั้งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน ทำให้เดินทางไปติดต่อราชการได้สะดวก บริเวณที่ให้บริการมีการจัดที่นั่งรอไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย"

(สมพงษ์ นกทอง . 2555: สัมภาษณ์)

“การเดินทางไปติดต่อที่สำนักงานเขตมีความสะดวกสบาย สามารถนั่งรถสองแถวไปก็ถึงที่สำนักงานเขตแล้ว มีที่นั่งไว้รอระหว่างติดต่อกับเจ้าหน้าที่”

(สมศรี ปุคองพระ. 2555: สัมภาษณ์)

“สถานที่ตั้งของสำนักงานเขตอยู่ไม่ห่างไกลจากชุมชน นั่งรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างไปก็ได้ ส่วนบริเวณของการให้บริการประชาชนมีบริเวณที่กว้างขวาง มีที่นั่งให้นั่งรอระหว่างที่มาติดต่อราชการ”

(สนิท แสงสว่าง. 2555: สัมภาษณ์)

“บ้านอยู่ไม่ห่างจากสำนักงานเขตนัก จึงสามารถเดินทางไปติดต่อราชการที่สำนักงานเขตเองได้ เวลาไปก็ไปคนเดียว เดินไปก็ได้หรือจะนั่งรถไปก็ได้เวลานิดเดียว ตรงที่บริการประชาชนผู้สูงอายุก็กว้างขวางมีที่นั่งให้รอสะดวกสบาย”

(เหลียง จันทพงษ์. 2555: สัมภาษณ์)

“การเดินทางจากบ้านไปสำนักงานเขตใช้เวลาในการเดินทางไม่มาก สถานที่ที่ให้บริการมีความเหมาะสมสำหรับการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ”

(มณฑิรา รุ่งกุล. 2555: สัมภาษณ์)

“สำนักงานเขตมีบริเวณพื้นที่ในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุที่มาติดต่อได้เหมาะสม มีเก้าอี้ให้นั่งรอเวลามาติดต่อ สำหรับการเดินทางไปยังสำนักงานเขตใช้เวลาไม่นานเพราะอยู่ใกล้บ้าน”

(ถนัด ทับชา. 2555: สัมภาษณ์)

“จากบ้านเดินทางไปสำนักงานเขตใช้เวลาไม่นาน เพราะบ้านตั้งอยู่ใกล้สำนักงานเขต ส่วนใหญ่หลานจะเป็นคนพาไป ตรงบริเวณที่บริการประชาชนมีที่นั่งให้อย่างเพียงพอ”

(จันทร์แดง เคนสิงห์. 2555: สัมภาษณ์)

“ที่ตั้งของสำนักงานเขตมีความเหมาะสม อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ติดถนนใหญ่ ทำให้เดินทางไปมาสะดวก บริเวณให้บริการมีที่นั่งให้ผู้มาติดต่อนั่งรอ”

(ละออง พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

“สำนักงานเขตอยู่ไม่ห่างไกลจากบ้านนัก จึงเดินทางไปติดต่อราชการได้อย่างสะดวกสบาย มีพื้นที่และที่นั่งให้บริการประชาชนอย่างเหมาะสม”

(ถัน เมืองแสน. 2555: สัมภาษณ์)

1.2.5 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านระบบ จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ พบว่า ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนั้น ผู้สูงอายุที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจในเรื่องของวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า วัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้ เพราะการเป็นผู้สูงอายุนั้นหมายถึงการมีอายุที่มากขึ้นจนไม่สามารถที่จะไปประกอบอาชีพได้ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจึงเป็นเงินที่ช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีเงินไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ขณะที่ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับความชัดเจนของคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ล้วนมีความเห็นว่าคุณสมบัติที่กำหนดมีความชัดเจนในทางปฏิบัติ ด้วยเหตุผลที่ว่า การเป็นผู้สูงอายุหมายถึงการที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ และคุณสมบัติข้อที่ระบุไว้ว่าไม่เป็นผู้ได้รับเงินเดือนหรือเงินอื่นใด และเป็นผู้ไม่ได้รับเงินบำนาญ ก็มีความเหมาะสมและชัดเจน แต่มีผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ที่ให้ความเห็นที่แตกต่างออกไปด้วยเหตุผลในเรื่องของฐานะ สภาพการเป็นอยู่ และความจำเป็น แทนการกำหนดคุณสมบัติไว้ที่ช่วงของอายุว่าจะต้องมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปจึงจะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขณะที่ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเห็นที่ไม่พบปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ในการขอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ตลอดจนการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้สูงอายุนั้นก็ไม่พบปัญหาเช่นกัน และความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อความเหมาะสมของสถานที่ในการให้บริการ จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าสถานที่ตั้งของสำนักงานเขตมีความเหมาะสม ด้วยเหตุผลที่คล้ายคลึงกันว่าสำนักงานเขตตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีการคมนาคมที่สะดวกหลายรูปแบบต่อการเดินทางมายังที่สำนักงานเขต ในส่วนพื้นที่การให้บริการแก่ผู้สูงอายุก็มีที่นั่งให้เพียงพอสำหรับผู้สูงอายุเมื่อมาติดต่อจึงมีความเหมาะสมเช่นกัน

1.3 ความคิดเห็นของประชาชนชุมชน

1.3.1 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

"เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือ การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น"

(ประกาศ แสงประดับ, 2555: สัมภาษณ์)

1.3.2 ความชัดเจนของคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

"คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความชัดเจน การที่กำหนดอายุไว้ที่ 60 ปี บริบูรณ์และเป็นผู้ที่ไม่ได้รับเงินเดือนหรือเงินอื่นใดจากภาครัฐนั้นมีความเหมาะสม เพราะการเป็นผู้สูงอายุนั้นหมายถึงการที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป"

(สมนึก แผลใจ. 2555: สัมภาษณ์)

1.3.3 ปัญหาหรืออุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร การมาขอรับบริการกับเจ้าหน้าที่

"การให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้สูงอายุ เป็นการให้บริการที่ดีมาก ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรค กันและกันระหว่างตัวเจ้าหน้าที่เองกับผู้สูงอายุ มีเจ้าหน้าที่คอยตอบข้อสงสัยที่มีผู้สูงอายุไม่เข้าใจ ให้คำแนะนำสำหรับการกรอกเอกสารและในเรื่องต่าง ๆ และคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุอีกด้วย"

(ฉลอง สว่างใจ. 2555: สัมภาษณ์)

1.3.4 ความเหมาะสมของสถานที่ในการให้บริการ

"สำนักงานเขตตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน อยู่ติดถนนทำให้การคมนาคมไปมาเป็นอย่างดี สะดวกสบาย สถานที่ในการให้บริการผู้สูงอายุที่มาติดต่อมีความเหมาะสมทั้งในขนาดของพื้นที่ ให้บริการและมีที่นั่งรอสำหรับผู้ที่มาติดต่อ"

(ชฎา ทูโยธอง. 2555: สัมภาษณ์)

1.3.5 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านระบบ จากการสัมภาษณ์ประธานชุมชน พบว่า ประธานชุมชนมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่ามีขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต รวมถึงเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ขณะที่ความเหมาะสมของคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประธานชุมชนได้ให้ความเห็นว่า คุณสมบัติของผู้สูงอายุที่ระบุว่าต้องมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่ได้รับเงินเดือนอื่นใดจากภาครัฐนั้น เป็นการระบุคุณสมบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม เนื่องจากการมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ถือว่าเป็นวัยที่เป็นผู้สูงอายุ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ประธานชุมชนได้ให้ความเห็นว่าเป็นการให้บริการที่ดี เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการโดยการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุทุกเรื่องตั้งแต่ให้คำแนะนำผู้สูงอายุเกี่ยวกับการกรอกเอกสารแบบฟอร์มตลอดจนการตอบข้อคำถามของผู้สูงอายุ และความเห็นของประธานชุมชนต่อความเหมาะสมของสถานที่ให้บริการพบว่าสถานที่ในการให้บริการมีความเหมาะสม ที่ตั้งของสำนักงานเขตติดกับถนนและใกล้แหล่ง

ชุมชนจึงมีความสะดวกกับการคมนาคม ตลอดจนบริเวณของสถานที่ให้บริการมีขนาดพื้นที่เหมาะสมและมีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อโดยมีเก้าอี้ไว้สำหรับนั่งรอ

1.4 สรุปผลการประเมินด้านระบบ

สรุปผลการประเมินด้านระบบ ซึ่งเป็นการประเมินหลักการ วัตถุประสงค์ ปัญหา อุปสรรค และสภาพแวดล้อม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุและประธานชุมชน พบว่า ความเข้าใจในหลักการหรือวัตถุประสงค์ ของทั้งสามกลุ่มที่ให้สัมภาษณ์ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แม้ในผู้สูงอายุแต่ละคนจะให้ความหมายที่ต่างกัน แต่ก็เป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน จากการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเป็นการสะท้อนในอีกมุมมองได้ว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะไม่นึกไปถึงผลของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ถูกมองข้ามไป โดยความเข้าใจของผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่ตัวเงิน ที่พวกเขาได้รับทำให้มีเงินมาใช้จ่ายใช้สอย และมองข้ามการใช้ชีวิตที่มีความสุข เนื่องจากรัฐได้มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับตัวเงินที่จะให้แก่ผู้สูงอายุมากกว่าการนำเสนอให้เห็นถึงวัตถุประสงค์หรือหลักการที่สำคัญของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ขณะที่ความคิดเห็นของผู้สูงอายุและประธานชุมชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ที่ให้ความคิดเห็นล้วนมีความเข้าใจในเรื่องของคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามระเบียบฯ สังเกตได้จากความคิดเห็นที่ต่างได้ให้ตรงกันว่า คุณสมบัติต้องมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและไม่ได้รับเงินเดือนหรือเงินอื่นใดจากภาครัฐ อีกทั้งยังมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าคุณสมบัติที่กำหนดไว้มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ ขณะที่ผู้สูงอายุเพียงรายเดียวที่ไม่เห็นด้วยสำหรับคุณสมบัติที่กำหนดไว้โดยเงื่อนไขของอายุ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารัฐควรจะต้องมีการทบทวนไปถึงฐานะและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุมากกว่าการมีสภาพของความเป็นผู้สูงอายุที่อายุ 60 ปีเท่านั้นที่จะเป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

สำหรับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เกี่ยวกับข้อดี-ข้อเสีย ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุฯ และความเหมาะสมในทางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จากการสัมภาษณ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว มีความเห็นด้วยกับระเบียบฯ ว่ามีความเหมาะสมในทางปฏิบัติงาน แม้จะให้ความเห็นว่ามีข้อเสียและจะทำให้เกิดการตีความที่คลาดเคลื่อนในทางปฏิบัติก็ตาม

ความคิดเห็นของผู้สูงอายุและประธานชุมชนเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร การมาขอรับบริการกับเจ้าหน้าที่ จากการสัมภาษณ์พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้สูงอายุนั้นไม่พบปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของประธานชุมชนในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการแก่ผู้มาติดต่อซึ่งเป็นผู้สูงอายุ เป็นไปในทางที่ดีในการปฏิบัติ เจ้าหน้าที่มีการให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามของผู้สูงอายุที่มีข้อสงสัย อีกทั้งยังคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุที่มาติดต่อขอรับบริการ ตลอดจนให้คำแนะนำกับผู้สูงอายุที่มาติดต่อยื่นคำขอลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สิ่งเหล่านี้เป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงประสิทธิภาพในงานด้านบริการของเจ้าหน้าที่ได้เป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการทุกคนล้วนมีจิตบริการที่เป็นสาธารณะต่อมวลชนทั้งสิ้น

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุและประธานชุมชน เกี่ยวกับความเหมาะสมของสถานที่ในการให้บริการ พบว่าผู้สูงอายุและประธานชุมชนมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าสถานที่ตั้งของสำนักงานเขตมีความเหมาะสม ขณะที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของสำนักงานเขตที่สอดคล้องกันกับความเห็นของผู้สูงอายุและประธานชุมชน ด้วยเหตุผลเดียวคือ สำนักงานเขตตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ใกล้กับแหล่งชุมชนที่มีประชากรอยู่อาศัยกันเป็นจำนวนมาก แต่มีเพียงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับพื้นที่สำหรับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเท่านั้นที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน เนื่องจากฝ่ายพัฒนาชุมชนมีห้องสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานที่มีพื้นที่คับแคบ เมื่อมีผู้สูงอายุมารับเงินเป็นจำนวนมากจึงเกิดความไม่สะดวกต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตควรหาทางปรับปรุงแก้ไขพื้นที่สำหรับการบริการให้มีสถานที่ที่กว้างขวางพอแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุที่มาใช้บริการ

2. การประเมินด้านการวางแผนโครงการ

ในการประเมินด้านการวางแผนโครงการ มีองค์ประกอบ คือ การประเมินบุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์

2.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.1.1 การวางแผนงานและระยะเวลาของการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนของบุคลากร

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

“ขั้นตอนแรกตรวจสอบรายชื่อจากทะเบียนราษฎร โดยฝ่ายปกครองของสำนักงานเขตจะรวบรวมรายชื่อผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตลาดพร้าวและมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ส่งมายังฝ่ายพัฒนาชุมชน ก่อนการรับลงทะเบียนในแต่ละปี โดยจะใช้ระยะเวลาในการดำเนินการประมาณ 1 เดือน ขั้นตอนที่สอง การเตรียมการก่อนการเปิดรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จะกระทำภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ให้ผู้ที่จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไป ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนา ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โดย*หลักฐานที่ใช้ประกอบด้วย *(ดูคำขยายในภาคผนวก ค)

โดยสำนักงานเขตลาดพร้าวจะจัดทำประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป ได้รับทราบสิทธิของตนเอง โดยการติดป้ายประชาสัมพันธ์ไว้ตามจุดสำคัญในบริเวณเขตลาดพร้าวและติดประกาศที่สำนักงานเขตลาดพร้าว และโดยวิธีการส่งไปรษณียบัตรเพื่อแจ้งสิทธิและกำหนดวันและเวลาในการมาลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตลอดจนเอกสารที่ผู้สูงอายุจะต้องเตรียมมาในวันที่มาลงทะเบียน ส่งเป็นไปรษณียบัตรไปตามที่อยู่ของผู้สูงอายุ ใช้ระยะเวลาการเปิดรับการลงทะเบียนในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี เป็นเวลาประมาณ 1 เดือน ขั้นตอนที่สาม เมื่อรับลงทะเบียนเรียบร้อยแล้วประมาณเดือนธันวาคมจะเป็นการตรวจสอบรายชื่อ คุณสมบัติและหลักฐานของผู้สูงอายุเพื่อการยืนยันผู้มีสิทธิ โดยการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นว่าคุณสมบัติครบตามหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุต้องมี*คุณสมบัติดังนี้ *(ดูคำขยายในภาคผนวก ค)

ขั้นตอนที่สี่ การเตรียมการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หลังจากทำการตรวจสอบรายชื่อและคุณสมบัติของผู้สูงอายุเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางสำนักงานเขตจะทำการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของปีงบประมาณถัดไป ภายในช่วงต้นเดือนมกราคมของทุกปี โดยปิดประกาศที่พื้นที่บริเวณโถงด้านล่างของสำนักงานเขตลาดพร้าว ปิดประกาศภายในช่วงวันที่ 7 มกราคมของแต่ละปี ขั้นตอนที่ห้า การเตรียมการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ภายหลังจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะทำการรวบรวมจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมดของปีงบประมาณถัดไป นำส่งให้สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินต่อไป โดยผู้สูงอายุจะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเดือนตุลาคมของปีงบประมาณถัดไป และจะได้รับทุกเดือนรายละ 500บาท ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นไป

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

2.1.2 การเตรียมบุคลากร สถานที่ และอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงาน

“ไม่มีการวางแผนเพื่อเตรียมบุคลากรสำหรับการปฏิบัติงาน จึงทำให้ไม่มีบุคลากรเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน การเตรียมสถานที่สำหรับการปฏิบัติงาน ใช้พื้นที่สำหรับการลงทะเบียนและประกาศรายชื่อที่โถงด้านล่างของสำนักงานเขต ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่คับแคบไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงาน การเตรียมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีความล้าสมัย ไม่เพียงพอกับปริมาณข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก”

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

2.1.3 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการวางแผนโครงการ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว จำนวน 1 คน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการวางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนโดยละเอียดและสามารถปฏิบัติได้ตามแผนการที่กำหนดไว้ ในขณะที่ด้านความพร้อมของบุคลากร สถานที่ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ด้านบุคลากรไม่มีการวางแผนกำลังคนที่ดี จึงทำให้บุคลากรมีไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน ด้านสถานที่ไม่มีการเตรียมสถานที่สำรองไว้เมื่อสถานที่ที่ใช้สำหรับปฏิบัติงานมีพื้นที่ไม่เพียงพอ และด้านอุปกรณ์ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงให้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้ทันสมัยเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานที่ต้องใช้กับข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน

2.2 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุ

2.2.1 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการวางแผนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

“ก่อนการรับลงทะเบียน จะได้รับไปรษณียบัตรแจ้งจากสำนักงานเขตว่าให้ไปลงทะเบียนในวันใดเท่าไร และใช้เอกสารใดในการลงทะเบียน ทั้งหมดจะระบุไว้บนไปรษณียบัตรที่ทางสำนักงานเขตลาดพร้าวได้ส่งมาให้ถึงบ้าน ขั้นตอนของการลงทะเบียนมีความไม่ยุ่งยากใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง ขณะที่ลงทะเบียนจะมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและเป็นผู้ซักถามประวัติ ก่อนถึงวันประกาศรายชื่อเจ้าหน้าที่จะบอกว่าสามารถมาดูรายชื่อได้ที่สำนักงานเขตเมื่อใด และในวันที่ไปดูรายชื่อจะมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคอยให้ความช่วยเหลือในการดูรายชื่อ จึงทำให้ไม่มีความยุ่งยากแต่ประการใดและใช้ระยะเวลาไม่นานนัก ส่วนการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่จะเป็นผู้แนะนำวิธีการรับเงินตั้งแต่วันที่ไปลงทะเบียน ส่วนตัวรับเงินผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารจึงไม่มีความยุ่งยากและเข้าบัญชีตรงเวลาในแต่ละเดือน สถานที่ที่ใช้รับลงทะเบียนมีที่นั่งให้รอมากมาย การเดินทางมายังสำนักงานเขตมีความสะดวกสบาย อีกทั้งเจ้าหน้าที่จะเตรียมปากกาไว้สำหรับกรอกเอกสารอีกด้วย”

(โกมินทร์ สารพันธ์. 2555: สัมภาษณ์)

“ก่อนหน้านี้ฉันพอจะรู้มาบ้างจากข่าวในโทรทัศน์ว่ามีการเปิดให้ลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สำนักงานเขตก็แจ้งมาล่วงหน้าด้วยเช่นกันโดยการส่งเป็นไปรษณียบัตรแจ้งให้เราทราบว่าจะถึงเวลาที่

จะต้องไปลงทะเบียนได้เมื่อไรและใช้เอกสารอะไรบ้างประกอบการลงทะเบียน ขั้นตอนการลงทะเบียนที่สำนักงานเขตไม่มีความยุ่งยาก ถ้ามีคนมาลงทะเบียนจำนวนมากก็ใช้เวลาประมาณสามสิบนาทีได้ เพราะมีเจ้าหน้าที่ที่รับลงทะเบียนคอยให้คำแนะนำในการกรอกเอกสารสำหรับการลงทะเบียน และเจ้าหน้าที่ที่รับลงทะเบียนจะเป็นผู้แจ้งให้เราทราบในเรื่องของกำหนดวันที่ประกาศรายชื่อ เมื่อถึงกำหนดให้ไปดูรายชื่อได้ที่สำนักงานเขตและใช้เวลาสำหรับการดูรายชื่อไม่นาน เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจดูรายชื่อผู้สูงอายุ เรื่องวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เป็นผู้แจ้งเช่นกันว่ามีวิธีการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไรบ้างระยะเวลาในการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้วิธีการรับเงินจากบัญชีธนาคาร มีการจ่ายเงินตรงเวลาในแต่ละเดือนจึงไม่ทำให้เกิดความยุ่งยากในขั้นตอนนี้ สถานที่ที่รับลงทะเบียนมีความสะดวกและเหมาะสม ปากกาที่ใช้กรอกเอกสารก็มีการเตรียมไว้สำหรับเขียนอย่างพอดี"

(สมพงศ์ พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"ก่อนที่ไปลงทะเบียนฯ พอจะรู้ถึงเวลาที่ต้องไปลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากข่าวทางโทรทัศน์ แต่ทางสำนักงานเขตก็แจ้งในไปรษณียบัตรมาด้วยเกี่ยวกับกำหนดการเปิดรับให้ผู้สูงอายุได้ลงทะเบียนและมีรายละเอียดของเอกสารที่ต้องใช้ในวันที่จะมาลงทะเบียนด้วยว่าใช้เอกสารอะไรบ้าง พอถึงวันที่ลงทะเบียนจึงใช้ระยะเวลาไม่นานและไม่เกิดความยุ่งยากเนื่องจากเราได้เตรียมเอกสารที่ต้องใช้มาพร้อม ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำในการกรอกเอกสารการลงทะเบียน อีกทั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้แจ้งให้เราทราบถึงกำหนดการที่จะประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ว่าให้มาดูรายชื่อได้ที่สำนักงานเขตในช่วงใด วันที่เข้ามาดูรายชื่อใช้เวลาไม่นานเพราะมีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มาดูรายชื่อ ส่วนการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจะโอนเข้าบัญชีตรงตามเวลาทุกเดือน โดยวิธีการรับเงินนั้น เจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ให้คำแนะนำเรื่องวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สำหรับสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้มีความเหมาะสม เจ้าหน้าที่ได้เตรียมปากกาเครื่องเขียนไว้ให้ผู้สูงอายุใช้กรอกเอกสารอย่างเพียงพอ"

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

"สำนักงานเขตเป็นผู้แจ้งถึงกำหนดวันและเวลาสำหรับการลงทะเบียน โดยการส่งไปรษณียบัตรถึงผู้สูงอายุ มีการระบุรายละเอียดสำหรับเอกสารที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนและยื่นคำขอฯ ใช้เวลาสำหรับการลงทะเบียนประมาณครึ่งชั่วโมง ระหว่างที่ลงทะเบียนจะมีเจ้าหน้าที่แนะนำการกรอกเอกสาร และมีอุปกรณ์เครื่องเขียน เช่น ปากกาไว้ให้ใช้สำหรับการกรอกเอกสารการลงทะเบียน สถานที่ที่ใช้ลงทะเบียนก็มีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นพื้นที่โล่งและมีบริเวณที่กว้าง สำหรับการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ทราบถึงกำหนดวันที่จะประกาศรายชื่อ ตลอดจนให้คำแนะนำถึงวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในวันที่มาดูรายชื่อจะมีเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจดูรายชื่อทำให้เวลาไปไม่นานนัก เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่โอนเข้าบัญชีก็ได้รับตรงตามเวลาทุกเดือน"

(สมพงษ์ นกทอง. 2555: สัมภาษณ์)

2.2.2 สรุปผล

สรุปผลด้านการวางแผนโครงการ จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ว่าสามารถปฏิบัติโดยเป็นไปตามที่เจ้าหน้าที่ได้วางแผนการปฏิบัติงานไว้ ทำให้แต่ละขั้นตอนตั้งแต่ก่อนรับลงทะเบียนผู้สูงอายุไปจนถึงขั้นตอนการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถดำเนินการได้โดยใช้ระยะเวลาปฏิบัติไม่มากในแต่ละขั้นตอน เช่น เจ้าหน้าที่มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุได้รับทราบข่าวสารกำหนดการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงิน โดยการส่งเป็นไปรษณียบัตรแจ้งให้ผู้สูงอายุได้รับทราบสิทธิของตัวเอง และระหว่างการให้บริการลงทะเบียนแก่ผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำในการกรอกเอกสารและให้คำอธิบายเมื่อผู้สูงอายุมีข้อสงสัย ตลอดจนให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบถึงวันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุโดยที่เจ้าหน้าที่ได้จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องเขียนไว้ให้ผู้สูงอายุสำหรับการกรอกข้อมูล

2.3 ความคิดเห็นของประชาชน

2.3.1 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการวางแผนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

"ได้รับไปรษณียบัตรแจ้งให้มาลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ก่อนหน้านี้ได้ติดตามข่าวสารจากข่าวทางโทรทัศน์อยู่บ้าง ในไปรษณียบัตรที่สำนักงานเขตส่งมาจะระบุถึงกำหนดการลงทะเบียนตลอดจนเอกสารที่ใช้ประกอบการลงทะเบียน วันที่ไปลงทะเบียนใช้ระยะเวลาไม่มากและไม่มีปัญหา เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การกรอกเอกสารสำหรับการลงทะเบียน และได้เตรียมเอกสารประกอบการลงทะเบียนไปครบถ้วนถูกต้อง รวมถึงแจ้งกำหนดวันประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และในวันที่มาตรวจสอบรายชื่อก็มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยค้นหารายชื่อให้แก่ผู้สูงอายุด้วย สำหรับการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำถึงวิธีการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตั้งแต่วันที่เรามาทำการลงทะเบียน การรับเงินมีความตรงตามเวลาในแต่ละเดือน สถานที่ที่ใช้ในการลงทะเบียนมีบริเวณที่เหมาะสม มีการเตรียมปากกาเครื่องเขียนไว้ให้ผู้สูงอายุได้ใช้เมื่อมาติดต่อ"

(สรสรสิริญ อินนุพัฒน์. 2555: สัมภาษณ์)

2.3.2 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการวางแผนโครงการ จากการสัมภาษณ์ประธานชุมชน พบว่า ประธานชุมชนมีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่มีการวางแผนการปฏิบัติงานที่ดี ตั้งแต่การเตรียมการขั้นแรกโดยการแจ้งให้ผู้สูงอายุได้ทราบกำหนดการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยการปิดประกาศประชาสัมพันธ์และการส่งไปรษณียบัตรแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบสิทธิของตน สำหรับขั้นตอนการลงทะเบียน ประธานชุมชนได้ให้ความเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่ใช้เวลาไม่มาก เนื่องจากทราบว่าเอกสาร หลักฐานที่ใช้สำหรับการลงทะเบียนประกอบด้วยเอกสารใดจากไปรษณียบัตรที่สำนักงานเขตได้ส่งมา สำหรับขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประธานชุมชนได้แสดงความเห็นว่าตนเองทราบถึงวันที่ปิดประกาศรายชื่อจากการที่เจ้าหน้าที่ได้แจ้งกับตนไว้ในวันที่ลงทะเบียน รวมถึงการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ได้แจ้งรายละเอียดให้ทราบถึงวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สำหรับความเหมาะสมของสถานที่และอุปกรณ์ ประธานชุมชนได้ให้ความเห็นว่าสถานที่ที่กำหนดให้ใช้ในการลงทะเบียน ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องเขียนปากกามีไว้ให้สำหรับผู้สูงอายุได้ใช้งานอย่างเหมาะสม

2.4 สรุปผลการประเมินด้านการวางแผนโครงการ

สรุปผลการประเมินด้านการวางแผนโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินบุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ และประธานชุมชน พบว่า (1) บุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีการวางแผนเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่การตรวจสอบรายชื่อผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตลาดพร้าว โดยการตรวจสอบรายชื่อและข้อมูลจากทะเบียนราษฎร เมื่อได้จำนวนของผู้สูงอายุทั้งหมดแล้วจะทำการแจ้งให้ผู้สูงอายุได้ทราบถึงสิทธิของตนเองและกำหนดการเปิดรับลงทะเบียน โดยการปิดประกาศประชาสัมพันธ์และการส่งไปรษณียบัตรไปยังที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของผู้สูงอายุ รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่ได้แจ้งถึงกำหนดวันที่ปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุโดยมีเจ้าหน้าที่ให้บริการค้นหาและดูรายชื่อให้ ตลอดจนให้รายละเอียดเกี่ยวกับการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่ามีวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร (2) สถานที่ในการให้บริการ จากความเห็นของผู้สูงอายุและประธานชุมชนต่างมีความเห็นว่าสถานที่มีความเหมาะสม แต่ขณะที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความเห็นว่าปัจจุบันสถานที่ในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุมีความคับแคบไม่เหมาะสมแก่การปฏิบัติงาน จึงเป็นการสมควรที่ทางสำนักงานเขตต้องทำการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่ใช้สำหรับการปฏิบัติงานที่มี

ความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ภายในบริเวณของสำนักงานเขตให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น (3) เวลา
ระยะเวลาของแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานได้ตรงตามกำหนดเวลาที่เจ้าหน้าที่ได้มีการวางแผน
แผนการปฏิบัติงาน เช่น กำหนดการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจะกระทำ
ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี หลังจากนั้นประมาณเดือนธันวาคมจะเป็นขั้นตอนของการ
ตรวจสอบหลักฐานของผู้สูงอายุเพื่อการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุภายในวันที่
7 มกราคม และการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกวันที่ 10 ของเดือนโดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็น
ต้นไป ตลอดจนระยะเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ที่ผู้สูงอายุและประชาชนให้ความเห็น
ว่าใช้ระยะเวลาไม่นาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีการวางแผนในการปฏิบัติงานที่ดีและมีการอำนวยความสะดวก
ความสะดวกให้บริการแก่ผู้สูงอายุ (4) อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานสำหรับ
เจ้าหน้าที่ มีความล้าสมัยไม่เหมาะสมกับปัจจุบัน เนื่องจากข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้สำหรับการ
ปฏิบัติงานไม่เหมาะสมกับคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีความทันสมัยเพราะไม่สามารถบรรจุข้อมูลที่มีอยู่เป็น
จำนวนมากได้ ขณะเดียวกันอุปกรณ์เครื่องเขียนที่มีไว้สำหรับผู้สูงอายุมีความเหมาะสม เนื่องจากมี
ความจำเป็นต้องใช้ปากกาสำหรับการกรอกข้อความลงในเอกสารต่าง ๆ ผู้สูงอายุและประชาชน
ชุมชนให้ความเห็นว่ามีเหมาะสมแก่การใช้งาน

3. การประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ

ในการประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ มีองค์ประกอบ คือ การประเมินการ
ดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

3.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

3.1.1 การดำเนินการเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์
การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุฯ

“ก่อนการเปิดให้ผู้สูงอายุได้มาลงทะเบียนฯ เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบรายชื่อจากทะเบียน
ราษฎรก่อน โดยฝ่ายปกครองจะรวบรวมรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามระเบียบฯ และเป็นผู้มีสิทธิ
ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป ส่งให้ฝ่ายพัฒนาชุมชนเพื่อให้เจ้าหน้าที่รวบรวมและ
ประกาศให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับทราบสิทธิของตนเองโดยการส่งเป็นไปรษณียบัตรไปยังที่อยู่ตาม
ทะเบียนบ้านของผู้สูงอายุ การตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุ ตามหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ มีสัญชาติไทยและ
อาศัยอยู่ในเขตลาดพร้าวตามทะเบียนบ้าน* (ดูคำขยายในภาคผนวก ค)

หลังจากนั้นประมาณเดือนพฤศจิกายน สำนักงานเขตจะเปิดให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป มาลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุต้อง

นำบัตรประชาชนพร้อมสำเนา ทะเบียนบ้านพร้อมสำเนาและสมุดบัญชีออมทรัพย์พร้อมสำเนา* (ดูคำขยายในภาคผนวก ค)

หลังจากสิ้นสุดกำหนดการลงทะเบียนฯ ประมาณเดือนธันวาคมจะนำรายชื่อผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนฯ ไว้ทั้งหมดนำมาตรวจสอบรายชื่อ คุณสมบัติและหลักฐาน เพื่อการยืนยันสิทธิของผู้มีสิทธิตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุฯ หลังจากนั้นเมื่อขั้นตอนการตรวจสอบรายชื่อ คุณสมบัติและหลักฐานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ประมาณช่วงต้นเดือนมกราคมจะทำการปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของปีงบประมาณถัดไป

ภายหลังที่ได้ปิดประกาศรายชื่อไปแล้วประมาณ 7 วัน จะทำการรวบรวมจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมดของปีงบประมาณถัดไป นำส่งให้สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินต่อไป โดยผู้สูงอายุจะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตั้งแต่เดือนตุลาคมในปีงบประมาณถัดไป รายละ 500 บาทต่อเดือน

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

3.1.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน

"มีอุปสรรคในการปฏิบัติงานช่วงที่เปิดรับลงทะเบียนเมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา เนื่องจากเป็นช่วงที่ตรงกับที่กรุงเทพมหานครเปิดรับลงทะเบียนขอรับเงินช่วยเหลือสำหรับผู้ประสบอุทกภัย เหตุที่มีอุปสรรคในการปฏิบัติงานมาจากบริเวณใกล้เคียงข้างที่เปิดให้รับลงทะเบียนทั้งของผู้สูงอายุและผู้ประสบอุทกภัย มีพื้นที่คับแคบไปไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เมื่อมีผู้มาลงทะเบียนเป็นจำนวนมากจึงทำให้บริเวณที่รับลงทะเบียนมีพื้นที่ไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทั้งสองงานที่รับผิดชอบ รวมถึงอุปสรรคระหว่างการปฏิบัติงานในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาตรงกับช่วงที่กรุงเทพมหานครประสบปัญหาวิกฤติอุทกภัย จึงทำให้งบประมาณที่สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานครส่งมาเกิดความล่าช้า ทำให้การตั้งฎีกาเบิกจ่ายเงินไม่ทันกับกำหนดในช่วงเวลาที่ระบุไว้สำหรับเดือนพฤศจิกายน โดยทำการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเดือนพฤศจิกายนไปในเดือนธันวาคมแทน"

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

3.1.3 การปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ

"จะปฏิบัติโดยให้ความเข้มงวดตามกฎระเบียบ ไม่มีการยืดหยุ่นให้ในทุกกรณี เช่น ผู้สูงอายุนำเอกสารในการลงทะเบียนฯ มาไม่ครบก็ไม่สามารถให้ทำการลงทะเบียนได้ ต้องมีเอกสารที่ประกอบการลงทะเบียนฯ อย่างครบถ้วนเพราะต้องถือปฏิบัติตามระเบียบฯ ที่ระบุไว้ เช่น ทะเบียนบ้าน ตัวจริงและสำเนา บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนา และสมุดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พร้อมสำเนา"

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

3.1.4 การใช้ทรัพยากร

"ทรัพยากรเครื่องมือเครื่องใช้อุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์มีความไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เนื่องจากมีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณข้อมูลที่มีเป็นจำนวนมาก"

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

3.1.5 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว จำนวน 1 คน พบว่าเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้ตามแผนการปฏิบัติงานที่วางแผนไว้ โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในทุกกระบวนการ สำหรับปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานอยู่ที่สถานที่ในการให้บริการลงทะเบียนผู้สูงอายุ เนื่องด้วยในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2554 ที่ผ่านมาตรงกับช่วงที่เปิดรับลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินช่วยเหลือสำหรับผู้ประสบอุทกภัยของพื้นที่เขตลาดพร้าว จึงทำให้สถานที่ดูคับแคบและส่งผลให้เป็นอุปสรรคสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ประกอบกับเป็นช่วงที่เกิดวิกฤติอุทกภัย จึงทำให้การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเดือนพฤศจิกายน 2554 เป็นไปอย่างล่าช้าเช่นเดียวกัน เนื่องจากไม่สามารถตั้งภูมิกิจการเบิกจ่ายเงินได้ เพราะสำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานครส่งงบประมาณมาให้ล่าช้ากว่ากำหนด จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเดือนพฤศจิกายน 2554 ไปในเดือนธันวาคม 2554 สำหรับการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ไม่มีความทันสมัยและมีจำนวนไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติที่มีข้อมูลอยู่เป็นจำนวนมาก

3.2 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุ

3.2.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

การลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนา ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยมีหลักฐานดังนี้

1) บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่าย พร้อมสำเนา

2) ทะเบียนบ้านพร้อมสำเนา

3) สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารพร้อมสำเนา สำหรับกรณีและผู้ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านธนาคาร

ผู้สูงอายุจำนวน 5 คน ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

"การลงทะเบียนฯ ต้องมีเอกสารประกอบการลงทะเบียนผู้สูงอายุ ใช้ทะเบียนบ้านตัวจริง ทะเบียนบ้านตัวถ่ายสำเนาเอกสาร บัตรประชาชนพร้อมสำเนา สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารและสำเนา ยื่นพร้อมกับการลงทะเบียน"

(จันทร์แดง เคนสิงห์. 2555: สัมภาษณ์)

"เมื่อได้รับแจ้งจากสำนักงานเขตว่าถึงกำหนดให้มาลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ที่ทางสำนักงานเขตแจ้งไว้ในไปรษณียบัตรที่ส่งมาแจ้งว่าให้เตรียมเอกสารเพื่อประกอบการลงทะเบียน เอกสารประกอบไปด้วย บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน สมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร ทุกอย่าง ต้องถ่ายสำเนาเอกสาร นำเอกสารทั้งหมดไปยื่นประกอบในวันที่ไปลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ"

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

"การลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องใช้เอกสารประกอบการลงทะเบียน เช่น บัตรประชาชนและสำเนาบัตรประชาชน ทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้าน สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารและสำเนา ไปยื่นพร้อมการลงทะเบียนที่สำนักงานเขตในวันและเวลาที่กำหนด"

(สุดใจ พลอดโคกสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"หลังจากได้รับแจ้งว่าให้ไปลงทะเบียนผู้สูงอายุที่สำนักงานเขต ตามกำหนดวันที่ที่แจ้งไว้ให้นำเอกสารสำเนาบัตรประชาชนและบัตรประชาชนตัวจริง สำเนาทะเบียนบ้านและตัวจริง สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารและสำเนา นำไปประกอบการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ"

(ละออง พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"สำนักงานเขตได้แจ้งมากับไปรษณียบัตรที่ส่งกำหนดการลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไว้ว่าให้ไปลงทะเบียนได้เมื่อใดและมีหลักฐานประกอบการลงทะเบียนอะไรบ้าง ในวันที่ไปลงทะเบียนใช้หลักฐานประกอบการลงทะเบียน คือ บัตรประชาชน สำเนาบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนบ้าน สมุดบัญชีเงินฝาก สำเนาสมุดบัญชีเงินฝาก"

(เหลียง จันทรพงษ์. 2555: สัมภาษณ์)

3.2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจำนวน 7 คน ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

"เมื่อผู้สูงอายุได้ลงทะเบียนเสร็จสิ้นแล้ว หลังจากนั้นจะเป็นการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยที่เจ้าหน้าที่จะเป็นผู้แจ้งกับผู้สูงอายุในวันที่มาลงทะเบียนว่าสามารถมาดูรายชื่อของตนเองได้เมื่อใด"

(สมพงษ์ นกทอง. 2555: สัมภาษณ์)

"ในวันที่ไปลงทะเบียนผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่แจ้งว่าภายหลังจากการเปิดให้ผู้สูงอายุได้มาลงทะเบียนจนครบกำหนดแล้ว หลังจากนั้นประมาณหนึ่งเดือน ให้มาดูประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ที่สำนักงานเขต"

(มณฑิร รุ่งกุล. 2555:

สัมภาษณ์)

"สำนักงานเขตจะปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ตรวจสอบรายชื่อของตนเองว่ามีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และตรวจทานความถูกต้องของชื่อ"

(ณัด ทับชา. 2555: สัมภาษณ์)

"การประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จะประกาศหลังจากที่สิ้นสุดกำหนดการลงทะเบียนของผู้สูงอายุ โดยให้ผู้สูงอายุมาตรวจสอบรายชื่อของตนเองได้ที่สำนักงานเขตในวันและเวลาที่กำหนดไว้"

(สนิท แสงสว่าง. 2555: สัมภาษณ์)

"หลังจากสิ้นสุดขั้นตอนการลงทะเบียนแล้ว เจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบถึงช่วงเวลาที่จะประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการประกาศรายชื่อเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาตรวจสอบรายชื่อของตนเองว่าเป็นผู้มีสิทธิและตรวจสอบความถูกต้องของชื่อและนามสกุล"

(โกมินทร์ สารพันธุ์. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่จะแจ้งกำหนดช่วงเวลาที่จะประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุทราบในวันที่มาลงทะเบียน การประกาศรายชื่อทำให้ผู้สูงอายุได้ทราบว่าตนเองมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและให้ผู้สูงอายุได้ตรวจสอบความถูกต้องรายชื่อของตนเอง"

(สมพงศ์ พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"การปิดการประกาศรายชื่อ จะปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเขต เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ตรวจสอบรายชื่อของตนเองว่าเป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ"

(ถัน เมืองแสน. 2555: สัมภาษณ์)

3.2.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับการขั้นตอนการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

การขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยที่ผู้สูงอายุสามารถแจ้งความจำนงค์ในวันที่มาทำการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการดังนี้

- 1) รับเงินสดด้วยตนเอง
 - 2) รับเงินสดโดยบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นลายลักษณ์อักษร
 - 3) ให้โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
 - 4) ให้โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นลายลักษณ์อักษร
- ผู้สูงอายุจำนวน 6 คน ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

"การรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จะได้รับในเดือนตุลาคมเป็นต้นไป ในอัตราเดือนละ 500 บาท โดยเงินจะโอนเข้าบัญชีเงินฝากของตัวเอง หรือการไปรับด้วยตนเองที่สำนักงานเขต"

(มน นกทอง. 2555: สัมภาษณ์)

"ในวันที่ไปลงทะเบียน ได้แจ้งความประสงค์ไว้ในเอกสารการลงทะเบียนแล้วว่าขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของตัวเอง โดยมีเอกสารยื่นประกอบการลงทะเบียนเป็นสำเนาบัญชีเงินฝากธนาคาร และจะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตั้งแต่เดือนตุลาคม ในรายละ 500 บาทต่อเดือน"

(ประดิษฐ์ ปลอดโคกสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหลังจากที่ได้ประกาศรายชื่อไปแล้ว ในเดือนตุลาคมเป็นต้นไป และได้รับเป็นรายเดือนในอัตรา 500 บาท โดยเงินจะเข้าบัญชีธนาคารทุกวันที่ 10 ของเดือน"

(ชื่นชม วัฒนาภาพัทธ์. 2555: สัมภาษณ์)

"การขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้แจ้งความจำนงค์ในการลงทะเบียน โดยขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร และได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาท เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นไป"

(สุดใจ ปลอดโคกสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"ผู้สูงอายุจะได้รับเบี้ยยังชีพตั้งแต่เดือนตุลาคม คนละ 500 บาทต่อเดือน ด้วยการไปรับด้วยตนเองที่สำนักงานเขต และการโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของตน"

(วิรัตน์ จันทพงษ์. 2555: สัมภาษณ์)

"การแจ้งความจำนงค์เพื่อขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุสามารถเลือกรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ 2 วิธี คือ รับด้วยตัวเองที่สำนักงานเขต และรับเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร"

(สมพงษ์ นกทอง. 2555: สัมภาษณ์)

3.2.4 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความชัดเจนไม่มีข้อบกพร่อง

ผู้สูงอายุจำนวน 5 คนได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

"ก่อนการเปิดรับลงทะเบียนผู้สูงอายุจะได้รับไปรษณียบัตรแจ้งให้ทราบถึงกำหนดการลงทะเบียนและเอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ในการลงทะเบียน และในวันที่มาลงทะเบียนเจ้าหน้าที่จะคอยอธิบายให้ผู้สูงอายุเข้าใจในขั้นตอนของการลงทะเบียน เช่น เจ้าหน้าที่คอยอธิบายให้ผู้สูงอายุเข้าใจถึงการกรอกเอกสารสำหรับการลงทะเบียน จึงทำให้ผู้สูงอายุกรอกเอกสารได้ไม่ผิดพลาด เพราะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ดีไม่มีข้อบกพร่อง"

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่ได้ส่งไปรษณียบัตรแจ้งให้ไปลงทะเบียนผู้สูงอายุ โดยในไปรษณียบัตรที่ส่งมาจะระบุถึงกำหนดการลงทะเบียนและเอกสารที่ต้องใช้ เมื่อถึงวันไปลงทะเบียนจะต้องกรอกเอกสารลงทะเบียนซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเวลากรอกเอกสารและซักถามประวัติของผู้สูงอายุ เป็นการปฏิบัติงานที่ดีไม่มีข้อบกพร่อง"

(ละออง พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"สำนักงานเขตส่งไปรษณียบัตรแจ้งถึงวันที่เปิดให้ลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและเอกสารที่ใช้สำหรับการลงทะเบียน สำหรับวันลงทะเบียนจะมีเจ้าหน้าที่บริการรับลงทะเบียนและอธิบายให้ผู้สูงอายุเข้าใจเกี่ยวกับการกรอกเอกสารการลงทะเบียน ทำให้ขั้นตอนการลงทะเบียนไม่มีข้อผิดพลาดเนื่องจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ดีมาก"

(สุดใจ ปลอดโคกสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"ได้รับแจ้งจากสำนักงานเขตว่าให้ไปลงทะเบียนผู้สูงอายุ จากการที่สำนักงานเขตได้ส่งเป็นไปรษณียบัตรมาเพื่อแจ้งกำหนดการลงทะเบียนตลอดจนเอกสารที่ใช้ลงทะเบียน เมื่อไปลงทะเบียนที่สำนักงานเขตจึงมีความพร้อมเนื่องจากสำนักงานเขตได้แจ้งถึงเอกสารที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนไว้แล้วจึงทำให้ขั้นตอนของการลงทะเบียนไม่มีการขาดตกบกพร่อง"

(สมพงศ์ พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"สำนักงานเขตแจ้งให้เราทราบถึงเวลาที่ต้องลงทะเบียนผู้สูงอายุ โดยเจ้าหน้าที่ได้ส่งไปรษณียบัตรแจ้งถึงกำหนดการและเอกสารที่ใช้ประกอบการยื่นลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้ขั้นตอนการลงทะเบียนไม่มีความยุ่งยาก การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีความชัดเจนไม่มีข้อบกพร่องแต่อย่างใด"

(เหลียง จันทพงษ์. 2555: สัมภาษณ์)

3.2.5 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความชัดเจนไม่มีข้อบกพร่อง

ผู้สูงอายุจำนวน 5 คน ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

"การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เป็นผู้บอกให้ทราบถึงช่วงที่จะปิดประกาศรายชื่อ ให้เราได้ทราบว่าสามารถมาตรวจสอบรายชื่อว่าเป็นผู้มีสิทธิ ได้ที่สำนักงานเขต และในวันที่มาตรวจสอบก็ไม่มีอะไรผิดพลาด รายชื่อไม่ตกหล่น"

(สมพงศ์ พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่ได้อธิบายอย่างชัดเจนว่าการปิดประกาศรายชื่อจะมีการปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเขต และต้องมาตรวจสอบรายชื่อของตนเอง การประกาศรายชื่อไม่มีรายชื่อของตัวเองตกหล่น"

(สุดใจ พลอดโคกสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเจ้าหน้าที่ได้อธิบายอย่างชัดเจนถึงกำหนดวันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กำหนดวันและสถานที่ที่ปิดประกาศรายชื่อ การตรวจสอบรายชื่อที่ปิดประกาศไว้ไม่มีรายชื่อตกหล่นแต่อย่างใด"

(ละออง พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่เป็นผู้บอกถึงกำหนดการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ได้อธิบายให้เราเข้าใจได้ชัดเจน วันที่มาตรวจสอบรายชื่อที่ปิดประกาศจะมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายชื่อให้ ไม่มีข้อบกพร่อง รายชื่อไม่มีตกหล่น"

(เหลียง จันทพงษ์. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่ได้อธิบายให้เข้าใจอย่างชัดเจนถึงกำหนดวันประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกาศวันที่เท่าใดและที่ไหน รายชื่อที่ปิดประกาศไม่มีชื่อตกหล่น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ไม่มีข้อบกพร่อง"

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

3.2.6 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในขั้นตอนการจ่ายเงิน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความชัดเจนไม่มีข้อบกพร่อง

ผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

"ผู้สูงอายุมีความเข้าใจในเรื่องของการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จากคำอธิบายของเจ้าหน้าที่ที่ได้ อธิบายอย่างชัดเจนถึงการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารจะมีความสะดวกกว่า การมารับด้วยตนเองที่สำนักงานเขต และการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่มีข้อตกหล่นบกพร่องได้เงิน ทุกๆ เดือน"

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่ได้อธิบายอย่างชัดเจนถึงการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ สำนักงานเขตกับการรับเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของตนเองมีข้อแตกต่างกันอย่างไรบ้าง ส่วนตัว ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเข้าบัญชีทุกเดือน"

(สมพงศ์ พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"วันที่มาลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่จะอธิบายถึงการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้เรา ได้เข้าใจอย่างชัดเจน ทำให้ทราบว่ามารับด้วยตนเองอาจจะไม่สะดวกเมื่อเทียบกับการรับเงินเข้า บัญชีเงินฝากธนาคารที่สะดวกและปลอดภัย และเงินเบี้ยยังชีพก็โอนเข้าได้เต็มจำนวนครบทุกเดือน"

(สุดใจ ปลอดภัยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่อธิบายให้เข้าใจโดยละเอียดและชัดเจนถึงวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การรับเงิน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถเลือกรับได้ที่สำนักงานเขตและรับผ่านบัญชีเงินฝากธนาคาร ส่วนตัวเลย ตัดสินใจได้ว่าควรเลือกวิธีการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยการเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร การโอนเงินเข้า บัญชีได้รับทุกเดือนไม่มีข้อบกพร่อง"

(ละออง พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"เจ้าหน้าที่ได้บอกให้เราทราบถึงการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าเราความสะดวกอย่างไรบ้างถ้า เลือกที่รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยการที่โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร เจ้าหน้าที่ได้อธิบายให้ฟังโดย ละเอียด ได้รับเงินครบถ้วนทุกเดือน"

(เหลียง จันทร์พงษ์. 2555 ; สัมภาษณ์)

3.2.7 วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมกับสถานที่ให้บริการ

ผู้สูงอายุจำนวน 7 คน ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

“ที่สำนักงานเขตมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้สำหรับผู้มาติดต่อราชการ เช่น มีเก้าอี้ที่นั่งระหว่างรอติดต่อ และอุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกา ที่ลบคำผิด มีวางไว้ให้ใช้ได้เมื่อต้องกรอกเอกสาร”

(ประดิษฐ์ พลอดโคกสูง. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ได้จัดวางปากกาให้สำหรับเขียน มีเก้าอี้ไว้ให้นั่งรอสะดวกสบาย มีทางลาดสำหรับรถเข็นด้วย ถือว่าเหมาะสมกับสถานที่”

(ณัด ทับชา. 2555: สัมภาษณ์)

“อุปกรณ์เครื่องเขียน เช่น ปากกา มีให้ใช้อย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ เก้าอี้ที่นั่งรอเวลามาติดต่อราชการมีไว้เหมาะสมสำหรับพื้นที่บริเวณที่ให้บริการ”

(วิรัตน์ จันทร์พวงศ์. 2555: สัมภาษณ์)

“สถานที่ที่มีบริเวณกว้าง มีที่นั่งพักเป็นเก้าอี้ไว้ให้นั่งรอระหว่างมารับบริการ เก้าอี้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนคนที่มานั่งรอรับบริการ ปากกาเครื่องเขียนก็มีให้ใช้และอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้”

(โกมินทร์ สารพันธุ์. 2555: สัมภาษณ์)

“บริเวณที่ให้บริการมีพื้นที่เหมาะสม มีทางลาดสำหรับรถเข็น บริเวณที่นั่งรอมีเก้าอี้ให้ผู้สูงอายุนั่งเป็นจำนวนที่เพียงพอกับจำนวนผู้มารับบริการ”

(ถัน เมืองแสน. 2555: สัมภาษณ์)

“เครื่องเขียนดินสอ ปากกา เจ้าหน้าที่เตรียมไว้อย่างเพียงพอสำหรับผู้สูงอายุได้ใช้ในการกรอกเอกสาร ระหว่างรอก็มีเก้าอี้ให้ผู้สูงอายุที่นั่งรออย่างสะดวกสบาย”

(สมพงษ์ นกทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่มีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เช่น เตรียมอุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกาให้ผู้สูงอายุสำหรับกรอกเอกสาร และมีเก้าอี้ให้ผู้สูงอายุได้นั่งรอระหว่างมาติดต่อราชการ”

(มน นกทอง. 2555: สัมภาษณ์)

3.2.8 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ พบว่า (1) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุฯ จากขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ได้ทำการแจ้งล่วงหน้าผ่านการส่งไปรษณียบัตรไปให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้ทราบถึงกำหนดการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตลอดจนเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การดำเนินการตามระเบียบฯ ของเจ้าหน้าที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจในการดำเนินการสำหรับการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุสามารถเตรียมเอกสารเพื่อนำไปประกอบการลงทะเบียนได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง หลังจากขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจเอกสารหลักฐานเพื่อเตรียมการในขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อไป ซึ่งการประกาศรายชื่อ พบว่า การดำเนินการของเจ้าหน้าที่เป็นไปตามระเบียบฯ เจ้าหน้าที่ได้มีการพูดคุยและอธิบายให้ผู้สูงอายุได้รับทราบว่าภายหลังจากขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้วจะมีการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุเข้าใจถึงความสำคัญของการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าควรที่จะมาตรวจสอบรายชื่อและความถูกต้องของชื่อและนามสกุลของผู้สูงอายุ และทำให้ผู้สูงอายุเข้าใจถึงขั้นตอนของการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุว่ามีการประกาศในช่วงใดและปิดประกาศรายชื่อไว้ที่ใด

ขั้นตอนการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเข้าใจถึงวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าสามารถรับได้ด้วยตนเอง และรับโดยการโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร ตลอดจนมีความเข้าใจถึงกำหนดวันที่ที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในวันที่ 10 ของทุกเดือน สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินการตามระเบียบฯ ของเจ้าหน้าที่ว่าสามารถทำให้ผู้สูงอายุเข้าใจถึงการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (2) ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติกับผู้สูงอายุในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานด้านการแจ้งให้ผู้สูงอายุได้ทราบล่วงหน้าถึงกำหนดการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเอกสารประกอบการลงทะเบียนฯ ทำให้ผู้สูงอายุมีความพร้อมในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานในขั้นตอนการลงทะเบียนฯ ให้กับผู้สูงอายุได้อย่างไม่มี

ข้อบกพร่องแต่อย่างใดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงิน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานด้านการแจ้งให้ผู้สูงอายุได้ทราบล่วงหน้าถึง กำหนดการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเอกสารประกอบการลงทะเบียนฯ ทำให้ผู้สูงอายุมีความพร้อมในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และ เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานในขั้นตอนการลงทะเบียนฯ ให้กับผู้สูงอายุได้อย่างไม่มีข้อบกพร่องแต่ อย่างใด ขณะที่การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติที่ ชัดเจน การอธิบายให้ผู้สูงอายุให้เข้าใจอย่างละเอียดชัดเจนถึงกำหนดการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่ มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปิดประกาศรายชื่อไม่มี ข้อบกพร่อง เนื่องจากไม่มีรายชื่อของผู้สูงอายุที่ตกหล่นไปจากการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ และ ขั้นตอนการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการจ่ายเงินเบี้ยยัง ชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติโดยการอธิบายถึงวิธีการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้เข้าใจถึงวิธีการรับ เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้อย่างชัดเจน ผู้สูงอายุมีความเข้าใจจนสามารถตัดสินใจได้ว่าตนเองควรที่ จะเลือกวิธีการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยวิธีใด สำหรับการปฏิบัติงานในขั้นตอนการจ่ายเงินเบี้ยยัง ชีพผู้สูงอายุในแต่ละเดือนไม่มีข้อบกพร่อง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร ครบถ้วนถูกต้อง (3) ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า สำนักงานเขตมี การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเขียน สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น แก้วน้ำ ให้สำหรับผู้สูงอายุได้ใช้นั่ง พักระหว่างรอรับการให้บริการจากเจ้าหน้าที่หรือระหว่างที่ติดต่อราชการ และอุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกา อยู่ในสภาพที่ดีพร้อมสำหรับการใช้งาน ทุกขั้นตอนนับตั้งแต่การลงทะเบียนและยื่นคำขอรับ เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปจนถึงขั้นตอนการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

3.3 ความคิดเห็นของประชาชน

3.3.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

"เมื่อผู้สูงอายุได้ทราบแล้วว่าในปีงบประมาณถัดไป ตนมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้ ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุภายในวันและเวลาที่สำนักงานเขตกำหนด โดยผู้สูงอายุต้องมีเอกสารประกอบการลงทะเบียน ดังนี้ บัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนา ทะเบียน บ้านพร้อมสำเนา และสมุดบัญชีเงินฝากพร้อมสำเนา ยื่นพร้อมในวันที่ไปทำการลงทะเบียน"

(สุเทพ พลายนนท์. 2555: สัมภาษณ์)

3.3.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

"ภายหลังกระบวนการการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสิ้นสุดลง จากนั้นจะเป็นขั้นตอนการตรวจสอบเอกสารหลักฐานเพื่อยืนยันผู้สูงอายุที่มีสิทธิ และจะประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหลังจากผ่านการตรวจสอบสิทธิไปแล้วประมาณหนึ่งสัปดาห์ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาตรวจสอบรายชื่อและความถูกต้องของชื่อสกุล"

(สุนทร เสวตศิลา. 2555: สัมภาษณ์)

3.3.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

"การยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุได้แจ้งความจำนงค์ไว้ตั้งแต่เมื่อครั้งไปลงทะเบียนแล้ว โดยวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถรับเป็นเงินสดได้ด้วยตนเองที่สำนักงานเขตหรือการมอบอำนาจให้ผู้ไปรับแทน และการรับเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของตัวเองหรือบัญชีของผู้ที่รับมอบอำนาจแทน"

(เชิด ศรีคงเกิด. 2555: สัมภาษณ์)

3.3.4 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความชัดเจนไม่มีข้อบกพร่อง

"ช่วงก่อนการเปิดรับลงทะเบียนจะได้รับโปรชนียบัตรจากสำนักงานเขตลาดพร้าวแจ้งให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของปีงบประมาณถัดไป ให้มาลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่สำนักงานเขตลาดพร้าว ตามกำหนดการลงทะเบียนที่แจ้งไว้บนโปรชนียบัตร ขั้นตอนการลงทะเบียนฯ ไม่มีข้อบกพร่องเนื่องจากทราบล่วงหน้าว่าใช้เอกสารใดบ้างประกอบการลงทะเบียน โดยทราบจากโปรชนียบัตรที่สำนักงานเขตส่งมาให้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในขั้นตอนการลงทะเบียนฯ ได้อำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุเป็นอย่างดีและมีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน"

(สุเทพ พลายนนท์. 2555: สัมภาษณ์)

3.3.5 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความชัดเจนไม่มีข้อบกพร่อง

"เจ้าหน้าที่ได้อธิบายอย่างชัดเจนตั้งแต่วันที่ไปลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุถึงกำหนดวันที่ปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ได้ออกให้ทราบว่า การปิดประกาศรายชื่อจะปิดประกาศไว้ให้ผู้สูงอายุได้ตรวจสอบรายชื่อของตนได้ที่สำนักงานเขต การประกาศรายชื่อไม่มีข้อบกพร่อง ไม่มีรายชื่อของตนเองตกหล่น"

(สุเทพ พลายมนต์. 2555: สัมภาษณ์)

3.3.6 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในขั้นตอนการจ่ายเงิน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความชัดเจนไม่มีข้อบกพร่อง

“เจ้าหน้าที่ที่สำนักงานเขตได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุทราบว่าสามารถรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้อย่างไร การรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเอง ที่สำนักงานเขต หรือการรับเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของตนเอง สำหรับตัวเองได้เลือกการรับเข้าบัญชีเงินฝาก เนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวกและปลอดภัย เงินที่เข้าก็ครบเต็มจำนวนไม่มีเงินหายไม่มีข้อบกพร่อง”

(ประภาส แสงประดับ. 2555: สัมภาษณ์)

3.3.7 วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมกับสถานที่ให้บริการ

“การอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุที่มาติดต่อ ในทุกขั้นตอนของการลงทะเบียนไปจนถึงการมารับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่จะเตรียมปากกาไว้สำหรับกรอกข้อมูลลงเอกสาร ที่นั่งรอมีให้ในจำนวนที่เพียงพอกับผู้มาติดต่อ อุปกรณ์เครื่องเขียน เก้าอี้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ทุกอย่าง ล้วนเหมาะสม”

(สมนึก แพบใจ. 2555: สัมภาษณ์)

3.3.8 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์ ประธานชุมชน พบว่า (1) ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ฯ พบว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้ทำการแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบล่วงหน้าถึงสิทธิของผู้สูงอายุ และเอกสารหลักฐานที่ใช้ยื่นในการลงทะเบียน ฯ ซึ่งประกอบด้วย บัตรประจำตัวประชาชน พร้อมสำเนา ทะเบียนบ้านพร้อมสำเนา และสมุดบัญชีเงินฝากพร้อมสำเนา ขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่ามีความเข้าใจถึงการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิฯ จะกระทำต่อเมื่อภายหลังเสร็จสิ้นขั้นตอนการลงทะเบียน ฯ จากนั้นจะเป็นการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานของผู้ที่ได้ลงทะเบียน ฯ เพื่อยืนยันผู้มีสิทธิและนำรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาตรวจสอบรายชื่อและความถูกต้องเพื่อนำไปปิดประกาศให้ผู้สูงอายุได้มาตรวจสอบรายชื่อของตนเองต่อไป ขั้นตอนการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่ามีความเข้าใจถึงวิธีการรับเงิน

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่ามีวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้โดยที่ผู้สูงอายุสามารถรับเงินสดได้ด้วยตนเองที่สำนักงานเขตหรือถ้าไม่ประสงค์เดินทางมารับเงินสดได้ด้วยตนเองสามารถมอบอำนาจให้ผู้อื่นที่ได้รับมอบอำนาจมารับแทนได้ และการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของตนเองหรือบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้ที่รับมอบอำนาจก็ได้ (2) ความคิดเห็นของประธานชุมชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติกับผู้สูงอายุในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้อย่างไม่มีข้อบกพร่อง สังเกตได้จากผู้สูงอายุทราบถึงกำหนดการลงทะเบียนฯ และสามารถลงทะเบียนฯ ได้ตามช่วงวันที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง รวมถึงผู้สูงอายุสามารถเตรียมหลักฐานและเอกสารประกอบการลงทะเบียนฯ ได้อย่างถูกต้อง จึงทำให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่มีข้อบกพร่อง

ความคิดเห็นของประธานชุมชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติกับผู้สูงอายุในขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่มีความบกพร่อง เนื่องจากไม่พบว่ามีรายชื่อของผู้สูงอายุที่ตกหล่นไปจากการประกาศรายชื่อ ตลอดจนผู้สูงอายุสามารถมาดูรายชื่อที่ปิดประกาศไว้ได้ถูกต้องตามที่สำนักงานเขตได้กำหนดวันที่ปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ และความคิดเห็นของประธานชุมชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติกับผู้สูงอายุในขั้นตอนการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติกับผู้สูงอายุอย่างไม่มีข้อบกพร่อง ผู้สูงอายุได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุครบถ้วนในแต่ละเดือนและผู้สูงอายุมีความเข้าใจถึงวิธีการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ผู้สูงอายุสามารถเดินทางมารับเป็นเงินสดได้ด้วยตนเองที่สำนักงานเขตหรือถ้าไม่สะดวกที่จะเดินทางมารับด้วยตัวเองจะทำการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นมารับแทนก็ได้ หรือผู้สูงอายุที่มีความประสงค์จะรับเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของตนเองหรือของผู้ที่ได้รับมอบอำนาจได้เช่นกัน (3) ความคิดเห็นของประธานชุมชนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้บริการแก่ผู้สูงอายุ พบว่า มีความเหมาะสมที่ทางสำนักงานเขตได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เช่น ปากกาไว้สำหรับผู้สูงอายุหรือกรอกข้อมูลลงในเอกสารแบบฟอร์มที่ใช้ติดต่อราชการ และได้จัดเก้าอี้ไว้สำหรับรองรับผู้สูงอายุที่มาติดต่อได้อย่างเพียงพอแก่การใช้งาน

3.4 สรุปผลการประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ

สรุปผลการประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นการประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ และประธานชุมชน พบว่า

3.4.1 การดำเนินการ เจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ฯ ที่ได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้ โดยที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามได้อย่างถูกต้องตามที่กำหนด และมีการดำเนินการที่นอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบ ฯ คือ การแจ้งให้ผู้สูงอายุได้ทราบสิทธิของตนเองและการแจ้งให้ทราบถึงกำหนดการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยการแจ้งให้ทราบผ่านทาง การส่งไปรษณียบัตรไปยังผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ดีทำให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับทราบถึงสิทธิของตนเองและทำให้ขั้นตอนการลงทะเบียนฯ เป็นไปด้วยดีไม่ทำให้เกิดข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้สูงอายุเดินทางมาลงทะเบียนฯ ตรงตามที่กำหนดและได้เตรียมเอกสารที่เป็นหลักฐานใช้ในการลงทะเบียน ฯ ได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง

3.4.2 การปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่มีอุปสรรคในการปฏิบัติงานอยู่ที่สถานที่ที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่ปัจจุบันมีพื้นที่ที่ไม่เอื้ออำนวยสำหรับการปฏิบัติงานที่มีผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ในส่วนการปฏิบัติงานกับผู้สูงอายุเจ้าหน้าที่ได้ถือปฏิบัติตามข้อกำหนดในระเบียบฯ มีความเข้มงวดสำหรับการปฏิบัติงานกับผู้สูงอายุ ตั้งแต่ขั้นตอนการลงทะเบียน ฯ ที่ผู้สูงอายุต้องมีหลักฐานประกอบการลงทะเบียน ฯ หากขาดเอกสารหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งก็ไม่สามารถรับลงทะเบียน ฯ ได้ แต่โดยส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะมีความพร้อมในการเตรียมเอกสารหลักฐานสำหรับยื่นพร้อมการลงทะเบียน เนื่องจากได้รับแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดวันลงทะเบียนฯ ในส่วนการมาตรวจดูรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หลังจากที่ได้รับทราบการลงทะเบียน ฯ ทางเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบเพื่อการยืนยันผู้สูงอายุที่มีสิทธิ โดยจะทำการปิดประกาศรายชื่อให้ผู้สูงอายุได้ตรวจดูรายชื่อที่สำนักงานเขตภายในวันและเวลาที่เจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ผู้สูงอายุได้รับทราบตั้งแต่ครั้งที่ผู้สูงอายุเดินทางมาลงทะเบียน ฯ สุดท้ายการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุได้รับเงินครบตามจำนวนเงินที่ได้ในทุกเดือนและผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกที่จะรับเงินโดยการเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร เนื่องจากเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำว่าเป็นวิธีการที่สะดวกและเหมาะสมกับผู้สูงอายุมากกว่าการต้องเดินทางมาที่สำนักงานเขตเพื่อมารับเป็นเงินสดด้วยตนเอง (3) ทรัพยากรพบว่าอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น คอมพิวเตอร์ที่ไม่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพที่ไม่เพียงพอกับปริมาณข้อมูลที่ต้องใช้จำนวนมาก ขณะเดียวกันอุปกรณ์เครื่องเขียนที่สำนักงานเขตได้จัดไว้ให้กับผู้สูงอายุได้ใช้ เช่น ปากกา น้ำยาลบคำผิด มีความเหมาะสมและอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน

4. การประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ

ในการประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ มีองค์ประกอบ คือ การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

4.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.1.1 ขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เตรียมการแก้ไขปัญหาอย่างไร

เพื่อเป็นการป้องกันข้อผิดพลาด หลังจากได้รับรายชื่อผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณถัดไป จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรโดยการรวบรวมรายชื่อจากฝ่ายปกครอง หลังจากนั้นฝ่ายพัฒนาชุมชนจะทำการคัดกรองรายชื่อผู้สูงอายุทั้งหมด

ขั้นแรกจะทำการแยกประเภทผู้สูงอายุก่อนโดยตรวจจากอาชีพและดูที่ค่าน้ำหนักที่สามารถบ่งบอกยศและตำแหน่งได้ เช่น ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญและการตรวจสอบจากข้อมูลทางหน่วยงานราชการได้จัดส่งรายชื่อข้าราชการที่จะเกษียณอายุในปีงบประมาณหน้าประกอบการคัดแยกด้วย และสุดท้ายจะพิจารณาคุณสมบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เช่น ต้องมีสัญชาติไทย และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน* (ดูคำขยายในภาคผนวก ค)

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.2 ขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เตรียมการแก้ไขปัญหาอย่างไร

สำนักงานเขตได้ส่งไปรษณียบัตรแจ้งให้กับผู้สูงอายุที่มีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป ได้ทราบถึงกำหนดวันและเวลาที่เปิดรับลงทะเบียนฯ ตลอดจนเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนฯ เพื่อให้ผู้สูงอายุทราบถึงกำหนดการเปิดรับลงทะเบียนฯ และจัดเตรียมเอกสารหลักฐานได้ถูกต้องครบถ้วน เมื่อถึงกำหนดเวลาลงทะเบียนฯ จึงไม่เกิดข้อผิดพลาดหรือทำให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดเพื่อการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุเป็นไปด้วยความราบรื่นและคล่องตัว ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่สามารถเตรียมเอกสารหลักฐานได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่ที่สำนักงานเขตเป็นผู้แนะนำการกรอกเอกสารที่ใช้สำหรับลงทะเบียนฯ และตรวจเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนฯ ด้วย จึงเป็นการป้องกันข้อผิดพลาดได้อีกประการหนึ่ง ซึ่งเอกสารประกอบการลงทะเบียนฯ จะประกอบด้วย บัตรประชาชนพร้อมสำเนา ทะเบียนบ้านพร้อมสำเนา และสมุดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์พร้อมสำเนา* (ดูคำขยายในภาคผนวก ค)

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.3 ขั้นตอนการตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อขอขบประมาณ เจ้าหน้าที่เตรียมการแก้ไขปัญหาย่างไร

หลังจากขั้นตอนการลงทะเบียนฯ สิ้นสุดลง เจ้าหน้าที่จะรวบรวมรายชื่อผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียนทั้งหมดเพื่อทำการตรวจสอบเอกสารประกอบการลงทะเบียน เป็นการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งของเอกสารสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร และหนังสือมอบอำนาจพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจในกรณีที่ผู้สูงอายุไม่ได้มาลงทะเบียนด้วยตนเอง

นอกจากการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่ได้ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของปีงบประมาณถัดไปแล้ว ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี เจ้าหน้าที่จะต้องทำการตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ว่ามีการดำรงชีวิตอยู่หรือไม่ ด้วยการตรวจสอบการดำรงชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุดังกล่าวจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานอื่นที่มีและสามารถตรวจสอบได้

เมื่อตรวจสอบได้ว่าสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสิ้นสุดลงโดยการตาย สิทธิของผู้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบได้สิ้นสุดลงทันที กรณีนี้ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ส่งระบบการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับบุคคลดังกล่าวทันที

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.4 ขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ เตรียมการแก้ไขปัญหาย่างไร

เจ้าหน้าที่ได้แจ้งกับผู้สูงอายุในวันที่ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนฯ ให้ทราบถึงช่วงกำหนดวันที่ปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับปีงบประมาณถัดไป โดยจะทำการประกาศรายชื่อภายในช่วงวันที่ 7 มกราคมของทุกปี

การตรวจสอบรายชื่อเพื่อทำการปิดประกาศ เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบโดยละเอียดไม่ว่าจะเป็นพยัญชนะและวรรณยุกต์ที่เป็นตัวสะกดชื่อและนามสกุล เพราะอาจมีการพิมพ์รายชื่อที่ทำให้คลาดเคลื่อนได้ง่าย เช่น ส เสือ เป็น ศ ศาลา หรือ ข ภาษี และการพิมพ์ตัวการันต์ตกไป เป็นต้น

หากผู้สูงอายุรายใดที่ขาดคุณสมบัติสำนักงานเขตจะทำการปิดประกาศรายชื่อนั้นไว้โดยเปิดเผย ที่ทำการสำนักงานเขต เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน หากไม่มีผู้คัดค้านให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอรายชื่อผู้ขาดคุณสมบัติต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อส่งถอนรายชื่อ และระบบการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทันที หากในกรณีที่มีการคัดค้านให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ชัดเจนแล้วรายงานให้ผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพิจารณาดำเนินการตามสมควรแก่กรณีต่อไป

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.5 ขั้นตอนการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เตรียมการแก้ไขปัญหายังไง

การป้องกันการจ่ายเงินไปโดยที่ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ย้ายภูมิลำเนาไปอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดิมยังคงจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจนกว่าจะสิ้นสุดปีงบประมาณนั้น และหากมีความประสงค์จะรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ จะต้องไปลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ก่อนสิ้นปีงบประมาณ สำหรับกรณีที่ย้ายไปแล้วแต่ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้เสียชีวิตลง ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับบุคคลดังกล่าวทันที การป้องกันการจ่ายเงินให้กับผู้รับเบี้ยยังชีพที่เสียชีวิต ต้องประสานงานกับนายทะเบียนของสำนักงานเขต ให้นายทะเบียนแจ้งรายชื่อผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้เสียชีวิตลง แจ้งกับสำนักงานเขตด้วย ให้นายทะเบียนรายงานการแจ้งตายต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้ตายมีชื่อในทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งการตาย และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้ตายมีชื่อในทะเบียนนั้น แจ้งแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และกรณีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้รับมอบอำนาจ จะต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าเป็นบุคคลเดียวกับผู้ได้รับมอบอำนาจและต้องได้รับการยืนยันว่าผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังมีชีวิตอยู่

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.6 การตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบฯ

ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุเอาไว้ว่าเป็นผู้ที่มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในทางปฏิบัติคือเป็นผู้ที่เกิดก่อนวันที่ 1 ตุลาคม และกรณีที่ทะเบียนราษฎรระบุเฉพาะปีเกิดไว้ ให้ถือว่าบุคคลนั้นเกิดในวันที่ 1 มกราคมของปีนั้น และเป็นผู้มีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎรอยู่ในเขตลาดพร้าวและไม่ใช่ผู้ได้รับเงินเดือน บำนาญ หรือเงินจากราชการใดๆ การตรวจสอบคุณสมบัติจะกระทำโดยละเอียด หลังจากนั้นจะรวบรวมรายชื่อของผู้สูงอายุที่จะมีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป เพื่อแจ้งให้ผู้สูงอายุได้ทราบสิทธิของตนเองว่าถึงเวลาที่จะต้องมาลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับปีงบประมาณถัดไป

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.7 การลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบฯ

ตามระเบียบฯ ระบุไว้ว่าภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ให้ผู้ที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไป ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเอง โดยยื่นพร้อมหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน สมุดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์และสำเนา โดยที่ปฏิบัติตามระเบียบฯ อย่างเคร่งครัดกับผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียน จำเป็นต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบการลงทะเบียนฯ ที่ครบถ้วน เจ้าหน้าที่ไม่สามารถผ่อนผันให้ผู้สูงอายุที่เตรียมเอกสารที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนฯ ไม่ครบถ้วน ให้ดำเนินการลงทะเบียนได้ ไม่ว่าจะขาดเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.8 การตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อขอของบประมาณ เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบฯ

การตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิ กำหนดให้ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ได้ดำเนินการตาม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการดำรงชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุดังกล่าว จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร หรือหลักฐานอื่นที่มีและสามารถตรวจสอบได้

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.9 การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบฯ

ในทางปฏิบัติขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบฯ แต่เป็นการปฏิบัติที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้เป็นข้อตกลงสำหรับการปฏิบัติในขั้นตอนนี้ด้วยตัวเอง สำหรับกรุงเทพมหานครได้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับสำนักงานเขต ที่กำหนดให้สำนักงานเขตประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป ภายในวันที่ 7 มกราคมของทุกปี โดยจะปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับปีงบประมาณถัดไป ณ ที่สำนักงานเขต

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.10 การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบฯ

การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้จ่ายในอัตราเดือนละ 500 บาท โดยจ่ายเป็นเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หรือในนามบุคคลที่รับมอบอำนาจเป็นรายเดือนในวันที่ 10 ของทุกเดือน ในทางปฏิบัติทั้งการจ่ายเป็นเงินสดที่มีผู้มารับด้วยตนเองที่สำนักงานเขต และการโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการปฏิบัติได้ตามระเบียบฯ ที่กำหนดไว้ หากในกรณีนี้ตรงกับวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ จะจ่ายเงินในวันถัดไปที่เป็นวันทำการในวันและเวลาราชการ

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.11 การปฏิบัติระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ เมื่อเกิดปัญหาระหว่างกัน เจ้าหน้าที่มีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างไร

ใช้เหตุผลในการชี้แจง โดยการปฏิบัติงานจะยึดถือระเบียบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างกรณี que ผู้สูงอายุประสงค์จะทำการลงทะเบียนทั้งที่เตรียมเอกสารหลักฐานมาไม่ครบถ้วน เจ้าหน้าที่จะต้องชี้แจงด้วยเหตุผล โดยอธิบายถึงข้อกำหนดที่ระบุไว้ในระเบียบฯ ว่าเอกสารหลักฐานประกอบการลงทะเบียน นั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าใจว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถรับลงทะเบียนได้จริงๆ เนื่องจากผู้สูงอายุนั้นไม่มีเอกสารหลักฐานครบ

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.12 มีการปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ สำหรับใช้ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือไม่

เนื่องจากงบประมาณที่สำนักงานเขตให้มาอย่างจำกัด จึงไม่มีการปรับปรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้อยู่ในสภาพที่ทันสมัยต่อการใช้งานที่ต้องรองรับฐานข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากในปัจจุบัน วัสดุสำนักงานที่ใช้ เช่น กระดาษที่ใช้ก็มาจากการเบิกใช้จากฝ่ายพัฒนาชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลายงานด้วยกัน จึงทำให้มีใช้อย่างจำกัด ในบางงานที่ไม่พอใช้ต้องสั่งซื้อเพิ่มเติมเองด้วย

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

4.1.13 สรุปผล

สรุปผลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว จำนวน 1 คน พบว่ามีการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่จึงมีการวางแผนในการปฏิบัติงานเพื่อให้ข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้น้อยที่สุดในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณถัดไป เพื่อทำการคัดแยกประเภทผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามระเบียบฯ เมื่อได้รายชื่อแล้วจะดำเนินการแจ้งให้ผู้สูงอายุที่มีรายชื่อได้รับทราบว่าตนเองมีสิทธิและจะต้องมาดำเนินการลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของปีงบประมาณถัดไป หลังจากการลงทะเบียนสิ้นสุดลง เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบเอกสารที่ผู้สูงอายุใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงทะเบียนฯ เมื่อตรวจสอบว่าเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องครบถ้วนแล้วเจ้าหน้าที่จะนำรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องของชื่อ-สกุลอีกครั้งก่อนการนำรายชื่อทั้งหมดขึ้นปิดประกาศให้ผู้สูงอายุได้มาตรวจสอบรายชื่อของตนเองที่สำนักงานเขต และสุดท้ายการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เมื่อได้รายชื่อผู้สูงอายุที่จะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับปีงบประมาณถัดไปแล้ว สำนักงานเขตจะส่งรายชื่อทั้งหมดไปยังสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร เพื่อทำการตั้งเบิกงบประมาณต่อไป สำหรับการแก้ไขปัญหาระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ เป็นไปด้วยดีโดยเจ้าหน้าที่ใช้เหตุผลในการอธิบายให้ผู้สูงอายุที่ไม่เข้าใจได้เข้าใจด้วยดี โดยอ้างหลักการจากระเบียบฯ ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น และสำหรับการปรับปรุงอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ นั้น ไม่ได้มีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในปัจจุบัน ที่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต้องมีความทันสมัยต่อการรองรับข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

4.2 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุ

4.2.1 ขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุควรมีการปรับปรุงอย่างไร

การลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นขั้นตอนที่ต้องไปดำเนินการด้วยตนเอง หรือการมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจไปดำเนินการแทน ซึ่งการปฏิบัติในขั้นตอนนี้ ตามข้อ 7 หมวด 2 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 กำหนดไว้ว่าต้องกระทำที่สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการปรับปรุงขั้นตอนการลงทะเบียนฯ โดยการให้สำนักงานเขตมาตั้งโต๊ะรับการลงทะเบียนไปตามชุมชนต่าง ๆ

“นอกจากการเข้ามาให้บริการลงทะเบียนแก่ผู้สูงอายุถึงหมู่บ้านหรือชุมชนแล้ว อยากให้มีการปรับปรุงการลงทะเบียนฯ ด้วยการส่งเอกสารที่ใช้สำหรับการลงทะเบียนให้กับผู้สูงอายุถึงบ้าน และให้ผู้สูงอายุสามารถส่งเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนทั้งหมดกลับไปยังสำนักงานเขต เพราะจะเป็นการสะดวกสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานพาไปลงทะเบียน แต่ในทางปฏิบัติจริงก็คงจะเป็นไปไม่ได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีภาระหน้าที่ในการทำงานที่มากทุกวัน เป็นการไม่สะดวกแก่เจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน”

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

4.2.2 การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุควรมีการปรับปรุงอย่างไร

การประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จะทำการปิดประกาศ ณ สถานที่ที่สำนักงานเขตได้กำหนด สามารถตรวจสอบรายชื่อได้ด้วยตนเองที่สำนักงานเขตภายในวันและเวลาที่กำหนด สำหรับกรุงเทพมหานครได้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับสำนักงานเขต โดยกำหนดให้การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับปีงบประมาณถัดไป ภายในวันที่ 7 มกราคมของทุกปี

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ไม่ต้องปรับปรุงการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากรายชื่อที่ประกาศนั้นมีจำนวนมาก เป็นการไม่สะดวกแก่เจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติให้แก่ผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล ฉะนั้นการประกาศรายชื่อที่สำนักงานเขตเป็นวิธีที่ดีที่สุดไม่จำเป็นต้องมีการปรับปรุง ดังความคิดเห็นที่ผู้สูงอายุและประธานชุมชนได้ให้ไว้ต่อไปนี้

“วิธีการที่ให้ไปดูรายชื่อที่ปิดประกาศไว้ยังสำนักงานเขตดีแล้ว ไม่ต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ต่างก็มีภาระหน้าที่ของตนเองมากพอสมควร แล้วการไปดูรายชื่อก็ไม่ต้องไปด้วยตนเอง ให้ใครไปดูให้ก็ได้ เพราะมีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ”

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

4.2.3 การขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุควรมีการปรับปรุงอย่างไร

การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ข้อ 13 หมวด 2 ระบุไว้ว่า การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเป็นเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หรือในนามบุคคลที่รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในปัจจุบันที่มีการจ่ายเป็นเงินสด และการโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร นั้น มีความเหมาะสมในทางปฏิบัติที่สุด เนื่องจากการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารมีความปลอดภัยและเป็นวิธีการออมเงินที่ดีที่สุด ดังที่ผู้สูงอายุได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

"การรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยการให้โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร เป็นวิธีที่ปลอดภัยและดีที่สุด เนื่องจากการเป็นการเก็บเงินไปในตัวด้วย และหากมีเหตุจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ ก็ไม่ได้มีความลำบากในการถอนเงินออกมาแต่อย่างใด เพราะมีบัตรเอทีเอ็มสามารถกดเงินจากตู้เอทีเอ็มที่ไหนก็ได้"

(สงวน พลอยงาม, 2555: สัมภาษณ์)

4.2.4 การปรับปรุงวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ได้จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องเขียนที่จำเป็นให้แก่ผู้สูงอายุไว้ใช้ และอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน เช่น ปากกา น้ำยาลบคำผิด ดังที่ผู้สูงอายุและประธานชุมชนให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

"วัสดุ อุปกรณ์เครื่องเขียน มีการจัดเตรียมให้สำหรับผู้สูงอายุได้ใช้งาน สิ่งของทุกอย่างอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี เช่น ปากกาที่ใช้สำหรับเขียน เป็นต้น"

(สงวน พลอยงาม, 2555: สัมภาษณ์)

4.2.5 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการปรับปรุงขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพียงขั้นตอนเดียว โดยให้มีการปรับปรุงด้วยวิธีการให้เจ้าหน้าที่มาให้บริการเปิดรับลงทะเบียนให้แก่ผู้สูงอายุถึงหมู่บ้านและตามชุมชนต่าง ๆ เนื่องจากในผู้สูงอายุบางรายที่ไม่มีความสะดวกในการเดินทางไปลงทะเบียนด้วยตนเองที่สำนักงานเขตเพราะไม่มีลูกหลานหรือผู้อื่น

พาผู้สูงอายุไปลงทะเบียนด้วยตนเองได้ สำหรับขั้นตอนการไปดูการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนั้น ผู้สูงอายุมีความเห็นว่าเป็นการรบกวนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่เองต่างมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ และการไปดูรายชื่อนั้นไม่ได้มีความยุ่งยากลำบาก แต่อย่างใด สุดท้ายการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีความเห็นว่าการรับเงินผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารมีความปลอดภัยและเป็นวิธีการออมเงิน ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะปรับปรุงการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.3 ความคิดเห็นของประธานชุมชน

4.3.1 ขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุควรมีการปรับปรุงอย่างไร

"อยากให้มีการปรับปรุงขั้นตอนการลงทะเบียน โดยให้เจ้าหน้าที่ออกมาให้บริการนอกพื้นที่ด้วยการตั้งโต๊ะให้บริการแก่ผู้สูงอายุไปในพื้นที่ของชุมชนหรือหมู่บ้านต่างๆ ในพื้นที่ของเขต เนื่องจากจะเป็นการสะดวกแก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานให้พึ่งพา และไม่มีผู้พาไปลงทะเบียนให้ที่สำนักงานเขต และเป็นการอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่ผู้สูงอายุ"

(ประกาศ แสงประดับ. 2555: สัมภาษณ์)

4.3.2 การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุควรมีการปรับปรุงอย่างไร

"การปิดประกาศรายชื่อ เจ้าหน้าที่จะปิดประกาศไว้ให้มาตรวจสอบรายชื่อได้ด้วยตนเอง ยิงที่ที่สำนักงานเขตได้กำหนดไว้ การมาตรวจสอบรายชื่อ เจ้าหน้าที่มีการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ ด้วยการตรวจดูรายชื่อจากบอร์ดที่ปิดประกาศไว้ในกรณีที่ผู้สูงอายุเดินทางมาดูรายชื่อเพียงลำพังและมีสายตาที่ยากแก่การที่จะมองหารายชื่อของตนเองได้"

(ประกาศ แสงประดับ. 2555: สัมภาษณ์)

4.3.3 การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุควรมีการปรับปรุงอย่างไร

"ปัจจุบันการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทั้งที่การจ่ายเป็นเงินสด และการโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร ส่วนมากผู้สูงอายุจะเลือกรับเงินเข้าบัญชีเงินฝากจากธนาคาร โดยมีเหตุผลว่าเป็นเสมือนการออมเงินและปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุมากที่สุด"

(ประกาศ แสงประดับ. 2555: สัมภาษณ์)

นอกจากความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้มีการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้วประธานชุมชนยังมีความต้องการให้สำนักงานเขตดำเนินการเพิ่มเติมดังนี้

"อยากให้สำนักงานเขตมีบริการสอนอาชีพให้กับประชาชนตามชุมชน ทั้งที่เป็นผู้สูงอายุหรือไม่เป็นผู้สูงอายุ เช่น ฝึกอาชีพให้กับแม่บ้านที่อยู่กับบ้านเฉย ๆ จะได้เป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับตนเองได้ และเป็นการใช้เวลาที่มีให้เป็นประโยชน์"

(ประกาศ แสงประดับ. 2555: สัมภาษณ์)

4.3.4 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ จากการสัมภาษณ์ประธานชุมชน พบว่า ประธานชุมชนมีความต้องการให้สำนักงานเขตเข้ามาให้บริการผู้สูงอายุถึงหมู่บ้านและแหล่งชุมชน ด้วยการเปิดรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเดินทางไปสำนักงานเขตได้ด้วยตัวเองและไม่มีลูกหลานพาไป นอกจากนี้ความต้องการให้มีการปรับปรุงขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้วประธานชุมชนยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงความต้องการให้สำนักงานเขตมีส่วนร่วมกับชุมชน ด้วยการจัดฝึกอบรมสอนอาชีพให้กับผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไปตามชุมชนและตามหมู่บ้าน เพื่อผู้สูงอายุและผู้สนใจได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยสร้างอาชีพและมีรายได้เสริม

4.4 สรุปผลการประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ

สรุปผลการประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินการดำเนินการปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ และประธานชุมชน พบว่า การดำเนินการของเจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติโดยควบคุมด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ๙ ทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จนถึงขั้นตอนสุดท้ายการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นระหว่างผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่แก้ไขปัญหาโดยอาศัยการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ๙ อย่างเคร่งครัดกับผู้สูงอายุซึ่งไม่มีการเลือกปฏิบัติหรือการผ่อนผันให้ทุกกรณี การใช้ทรัพยากร ควรมีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปัจจุบันจำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์สำหรับ

บรรจุนานข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก การปรับปรุงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ผู้สูงอายุมีความต้องการให้ปรับปรุงการรับลงทะเบียนฯ โดยให้สำนักงานเขตออกพื้นที่รับลงทะเบียนยังชุมชนและหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเดินทางไปไหนมาไหนด้วยตนเอง ได้ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนชุมชนที่มีความต้องการให้ปรับปรุงขั้นตอนการลงทะเบียนฯ เช่นกัน และนอกจากความต้องการให้มีการปรับปรุงขั้นตอนเกี่ยวกับการลงทะเบียนแล้ว ประชาชนชุมชนมีข้อเสนอว่าควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้สูงอายุตามชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุที่ดีหรือไม่เป็นผู้สูงอายุ เพื่อให้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และก่อให้เกิดงานสร้างอาชีพและรายได้

5. การประเมินด้านการยอมรับโครงการ

ในการประเมินด้านการยอมรับโครงการ มีองค์ประกอบ คือ การประเมินความพึงพอใจ และการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ

5.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

5.1.1 การบริการของเจ้าหน้าที่สามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้สูงอายุ

"เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่สำนักงานเขต ให้บริการแก่ผู้สูงอายุและผู้ที่มาติดต่อราชการทุกคน ด้วยความเต็มใจในการให้บริการ โดยให้บริการแก่ผู้สูงอายุโดยไม่เลือกการปฏิบัติ ทำให้ผู้สูงอายุทุกคนมีความประทับใจในการบริการของเจ้าหน้าที่"

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

5.1.2 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด

"ในการปฏิบัติงานจะพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด เนื่องจากกลุ่มงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่มีงบประมาณเฉพาะสำหรับการดำเนินงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ"

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

5.1.3 ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน มีการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

"เนื่องจากงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่มีงบประมาณเฉพาะที่ให้ไว้สำหรับการปฏิบัติงาน ในบางครั้งจึงมีค่าใช้จ่ายที่เกินกำหนดออกมา เช่น ค่าไปรษณียบัตรที่ต้องส่งแจ้งให้ผู้สูงอายุได้รับทราบสิทธิการลงทะเบียนของตนเอง ค่ากระดาษที่ใช้สำหรับพิมพ์รายชื่อเพื่อปิดประกาศ เป็นต้น"

(สุกัญญา โกมลณลิน. 2555: สัมภาษณ์)

5.1.4 นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื่องจากการสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ

"เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีคุณค่ามากสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ หรือรายได้น้อย สามารถเป็นหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เงินห้าร้อยบาทอาจไม่มีมูลค่าที่มากสำหรับผู้ที่มีความพร้อมในทุกสิ่ง แต่มีคุณค่าทางจิตใจมากสำหรับผู้สูงอายุในวัยที่ไม่อาจประกอบอาชีพได้แล้ว"

(สุกัญญา โกมลผลิน. 2555: สัมภาษณ์)

5.1.5 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการยอมรับโครงการ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว จำนวน 1 คน พบว่า เจ้าหน้าที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้สูงอายุด้วยการให้บริการผู้สูงอายุโดยที่ไม่มีการเลือกปฏิบัติ การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในด้านการใช้ทรัพยากรมีการใช้จ่ายทรัพยากรอย่างประหยัดเท่าที่เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติได้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายที่ได้จากงบประมาณมีอย่างจำกัด และการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการในด้านสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้หรือรายได้น้อย รวมถึงคุณค่าทางจิตใจให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจในบั้นปลายของชีวิต

5.2 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุ

5.2.1 ความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

"ในปัจจุบันข่าวคราวเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้เจียบหายไป จึงอยากให้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุมากกว่าที่เป็นอยู่ จะได้ไม่เป็นการเข้าใจข่าวสารจากที่ได้รับฟังข้อมูลมาผิดๆ เช่น เงินผู้สูงอายุที่จะได้รับใหม่ บางคนก็เข้าใจว่าจะได้รับเพิ่มแล้วในเดือนนั้นเดือนนี้ เป็นต้น"

(โกมินทร์ สารพันธุ์. 2555: สัมภาษณ์)

5.2.2 ความพึงพอใจในระยะเวลาของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

"มีความพึงพอใจสำหรับระยะเวลาการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากช่วงระยะเวลาอยู่ในช่วงต้นเดือน วันที่บางเดือนอาจคลาดเคลื่อนไปบ้างเนื่องจากตรงกับวันหยุด แต่ก็เป็นที่ยอมรับได้ง่ายว่าจะได้รับเงินทุกวันที่ 10 ของเดือน"

(โกมินทร์ สารพันธุ์. 2555: สัมภาษณ์)

5.2.3 ผู้สูงอายุมีความสุขกับการใช้ชีวิตในปัจจุบัน เนื่องจากได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้มีเงินไปจับจ่ายใช้สอยในสิ่งที่ต้องการได้

"เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้ถือว่าเป็นคุณค่าทางใจมากกว่าที่จะถือว่าเป็นตัวเงินไว้ใช้จ่าย เนื่องจากก่อนได้ก็คิดว่าตนเองนั้นก็มีความสุขกับชีวิตที่เป็นอยู่แบบนี้ มีความพอใจกับชีวิตของตัวเอง แต่รู้สึกดีมากกว่าที่สังคมเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ"

(โกมินทร์ สารพันธุ์. 2555: สัมภาษณ์)

5.2.4 ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่แข็งแรง เนื่องจากมีเงินไปรักษาพยาบาล

"การเจ็บป่วยมีบ้างแต่เป็นการเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ เช่น ปวดหัวตัวร้อน เป็นหวัด ซึ่งค่าใช้จ่ายก็ไม่ได้สูงมาก จึงไม่มีผลกับการที่รายได้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้วจะทำให้สุขภาพแข็งแรงขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุในชุมชนนี้มีการรวมกลุ่มการดูแลสุขภาพอยู่เป็นประจำ มีการออกกำลังกายในช่วงเย็นของทุกวันอย่างสม่ำเสมอ"

(โกมินทร์ สารพันธุ์. 2555: สัมภาษณ์)

5.2.5 ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในการดำรงชีวิต เนื่องจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหลักประกันรายได้ ให้ผู้สูงอายุมีความสุขทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

"เบี้ยยังชีพเป็นหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ มีมูลค่าทางกายและมีคุณค่าทางใจ ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขกับการใช้ชีวิต มีกำลังใจในการที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปในสังคม"

(โกมินทร์ สารพันธุ์. 2555: สัมภาษณ์)

"มีประโยชน์และมีค่ามากสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุข มีกำลังใจในการดำรงชีวิต"

(สุดใจ ปลอดโคกสูง. 2555: สัมภาษณ์)

"เป็นการสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ในกรณีไม่มีเงินเดือน ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ถือว่าเป็นประโยชน์และมีคุณค่ามาก ทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น ในขณะเดียวกันผู้สูงอายุก็มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิต สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข"

(สงวน พลอยงาม. 2555: สัมภาษณ์)

"เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคือเบี่ยงต้ญญที่สังคมให้ความสำคัญและเล็งเห็นว่าผู้สูงอายุเป็นประชากรที่มีคุณค่าของสังคม เป็นกำลังใจในการดำรงชีวิตให้กับผู้สูงอายุ และเป็นหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุได้มีรายได้เป็นของตนเอง"

(สมพงษ์ พลอยสูง. 2555: สัมภาษณ์)

5.2.6 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการยอมรับโครงการ จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ พบว่า 1) ความพึงพอใจด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาล ผู้สูงอายุยังไม่มี ความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลไม่ให้ความชัดเจนในการให้ข่าวสารเกี่ยวกับความคืบหน้าของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่จะได้รับในอัตราใหม่ เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารข้อมูลที่ถ่ายทอดกันมาอย่างคลาดเคลื่อน 2) ความพึงพอใจในระยะเวลาของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุมีความพึงพอใจเนื่องจากอยู่ในช่วงต้นเดือนและเป็นวันที่ที่จดจำได้ง่าย 3) ความพึงพอใจในการดำรงชีวิต ผู้สูงอายุคิดว่าความสุขในการใช้ชีวิตคือความสุขทางใจและการที่สังคมให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุถือว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่าในสังคม 4) การมีสุขภาพที่แข็งแรงขึ้น ผู้สูงอายุคิดว่าไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกันกับการได้รับเบี้ยยังชีพฯ เนื่องจากผู้สูงอายุเห็นว่าอาการเจ็บป่วยเป็นไข้ไม่สบายปวดหัวตัวร้อนเป็นเพียงอาการเล็กน้อย จึงไม่มีความจำเป็นต้องพึ่งโรงพยาบาลเพื่อการรักษา 5) การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการทำให้ผู้สูงอายุมีหลักประกันรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ส่วนใหญ่เห็นว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนอกจากจะเป็นรายได้และทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นยังสร้างกำลังใจในการดำรงชีวิตให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขและรู้สึกว่าการมีชีวิตมีคุณค่า

5.3 ความคิดเห็นของประชาชน

5.3.1 ความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

"อยากให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ นอกเหนือจากการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้ว อยากให้รัฐบาลให้ความสำคัญเกี่ยวกับสวัสดิการ การรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุ"

(ประภาส แสงประดับ. 2555: สัมภาษณ์)

5.3.2 ความพึงพอใจในระยะเวลาของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

“การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกวันที่ 10 ของเดือน ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจ เพราะเป็นวันที่ที่จดจำได้ง่ายและอยู่ในช่วงต้นเดือน บางที่อาจไม่ได้รับในทุกวันที่ 10 เพราะตรงกับวันหยุดหรือวันเสาร์อาทิตย์ แต่ก็ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด”

(ประภาส แสงประดับ. 2555: สัมภาษณ์)

5.3.3 ผู้สูงอายุมีความสุขกับการใช้ชีวิตในปัจจุบัน เนื่องจากได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้มีเงินไปจับจ่ายใช้สอยในสิ่งที่ต้องการได้

“มีความพึงพอใจกับชีวิตของตนเองในปัจจุบันนี้ เราอยู่แบบพอเพียง ฉะนั้น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้รับจึงเสมือนเป็นการให้เราได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า เนื่องจากเมื่อรัฐเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุก็แสดงว่าผู้สูงอายุเป็นประชากรที่มีคุณค่าของสังคม”

(ประภาส แสงประดับ. 2555: สัมภาษณ์)

5.3.4 ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่แข็งแรง เนื่องจากมีเงินไปรักษาพยาบาล

“ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในชุมชนต่างมีสุขภาพที่แข็งแรง สามารถรวมกลุ่มกันออกกำลังกายได้ทุกวัน สำหรับการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้นนั้น ก่อนที่จะได้รับกับหลังจากที่มีการให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมา ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องด้วยผู้สูงอายุแต่ละคนได้รับการดูแลสุขภาพกันเป็นอย่างดี นอกจากการรวมกลุ่มกันออกกำลังกายกันเป็นประจำแล้ว ในทุกสามเดือนจะมีการตรวจร่างกายโดยหน่วยงานสาธารณสุขของกรุงเทพมหานครจะเข้ามาให้บริการถึงชุมชน”

(สรเรศริญ อินนุพัฒน์. 2555: สัมภาษณ์)

5.3.5 ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในการดำรงชีวิต เนื่องจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหลักประกันรายได้ ให้ผู้สูงอายุมีความสุขทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

“เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุถือเป็นหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง เนื่องด้วยที่อายุเกินหกสิบปี ไม่สามารถจะไปประกอบอาชีพได้แล้ว และเป็นคุณค่าทางจิตใจให้แก่ผู้สูงอายุได้มีกำลังใจในการดำรงชีวิตและยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ”

(ประภาส แสงประดับ. 2555: สัมภาษณ์)

5.3.6 สรุปผล

สรุปผลการประเมินด้านการยอมรับโครงการ จากการสัมภาษณ์ประธานชุมชน พบว่า 1) ความพึงพอใจด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาล ประธานชุมชนยังไม่มี ความพึงพอใจในการทำงานของรัฐบาล และมีความต้องการให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในเรื่องสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลเพิ่มเติม 2) ความพึงพอใจในระยะเวลาของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประธานชุมชนให้ความเห็นว่าระยะเวลาการจ่ายเงิน ทุกวันที่ 10 ของเดือน เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมเนื่องจากเป็นวันที่จดจำง่าย 3) ความพึงพอใจในการดำรงชีวิต ประธานชุมชนมีความพึงพอใจในชีวิตของตนเองที่ดำรงอยู่แบบพอเพียง และมีความรู้สึก ว่าผู้สูงอายุดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณค่าเพราะสังคมเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ 4) การมีสุขภาพที่แข็งแรงขึ้น ประธานชุมชนมีความเห็นว่าไม่มีผลมาจากการที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพราะมีการรวมกลุ่มออกกำลังกายเป็นประจำทุกวัน และทุกสามเดือนจะมีหน่วยบริการสาธารณสุข กรุงเทพมหานครเข้ามาให้บริการตรวจสุขภาพประจำปี ฉะนั้น ก่อนที่จะมีเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกับหลัง ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการมีสุขภาพที่แข็งแรงของผู้สูงอายุ 5) การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ประธานชุมชนมีความเห็นว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุมีหลักประกันรายได้ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.4 สรุปผลการประเมินด้านการยอมรับโครงการ

สรุปผลการประเมินด้านการยอมรับโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินความพึงพอใจ และการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ และประธานชุมชน พบว่า ความพึงพอใจในการให้บริการผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการแก่ผู้มาติดต่อราชการด้วยความเต็มใจ ผู้สูงอายุจึงมีความพึงพอใจการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ความพึงพอใจของการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของภาครัฐ ผู้สูงอายุไม่มีความพอใจในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารความคืบหน้าเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จึงทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากการรับข้อมูลข่าวสารด้วยการบอกปากต่อปากและรับรู้กันมาอย่างผิดเพี้ยน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงมีความต้องการให้รัฐบาลมุ่งเน้นความสำคัญการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ผู้สูงอายุได้รับทราบข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้อง ความพึงพอใจในระยะเวลาของการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพอใจในช่วงเวลาการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยปกติจะจ่ายเงินทุกวันที่สิบของเดือน ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นวันที่ผู้สูงอายุสามารถจดจำได้และอยู่ในช่วงต้นเดือนจึงมีความเหมาะสม ความพึงพอใจใน

สุขภาพของผู้สูงอายุที่แข็งแรงไม่มีผลจากการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต่างมีสุขภาพที่แข็งแรงก่อนหรือหลังได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจึงไม่มีความแตกต่างกัน และการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการสามารถสร้างความพึงพอใจในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจที่สังคมเล็งเห็นว่าผู้สูงอายุมีคุณค่าในสังคม เพราะเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุมีความสำคัญว่าเป็นประชากรที่มีค่าทางสังคมและสามารถเป็นหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้หรือไม่มีผู้ดูแล

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของสำนักงานเขตลาดพร้าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยทำการแยกสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัย จำนวน 3 กลุ่ม คือ

1. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว จำนวน 1 คน
2. ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 20 คน
3. ประธานชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) จำนวน 8 คน

โดยมีการแบ่งประเด็นสำคัญออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และประธานชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลจากกลุ่มบุคคลต่างๆ โดยการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
2. ข้อมูลเบื้องต้นของบุคลากร (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)
3. ข้อมูลเบื้องต้นของประธานชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

ส่วนที่ 2 การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แนวคำถามได้มาจากทฤษฎีการประเมินโครงการของ มาร์วิน ซี.อัลคิน เป็นวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยแยกทำการสัมภาษณ์ข้อมูลจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ โดยการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นการประเมินที่ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินระบบ หมายถึง การประเมินหลักการ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหาอุปสรรค และสภาพแวดล้อม
2. การประเมินการวางแผนโครงการ หมายถึง การประเมินตัวบุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์

3. การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

4. การประเมินการปรับปรุงโครงการ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

5. การประเมินการยอมรับโครงการ หมายถึง การประเมินความพึงพอใจ และการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ

บทสรุปและอภิปรายผล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประจำสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และประธานชุมชน (ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ แหล่งที่มาของรายได้ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ประเภทค่าใช้จ่ายต่อเดือน ลักษณะการอยู่อาศัย และระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในการสรุปผลการวิจัยส่วนนี้จะเป็นการสรุปข้อมูลเบื้องต้นของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เมื่อพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แล้ว พบว่า

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1.1 เพศ

เพศของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.0 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 45.0

1.2 อายุ

อายุของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุระหว่าง 65 – 69 ปี โดยมีช่วงอายุส่วนใหญ่อยู่ที่ระหว่าง 65 – 69 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 ช่วงอายุระหว่าง 70 – 74 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 ช่วงอายุระหว่าง 75 – 79 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.0 อายุต่ำกว่า 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.0 และอายุ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.0

1.3 สถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรสของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพการสมรส คือ การสมรส

โดยมีสถานภาพ การสมรส คิดเป็นร้อยละ 70.0 สถานภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 20.0 และสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 10.0

1.4 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาที่ระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งผู้สูงอายุที่มีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาส่วนใหญ่มักจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

โดยมีระดับการศึกษาที่ระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.0 ระดับการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.0 ระดับการศึกษาระดับปวส. คิดเป็นร้อยละ 10.0 และระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.0

1.5 อาชีพ

อาชีพของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ หรือไม่ได้ทำงาน ซึ่งผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงานหรือไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับลูกกับหลาน กล่าวคือมีลูกหลานคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

โดยไม่ได้ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 25.0 รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 25.0 รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.0 และทำงานบ้าน คิดเป็นร้อยละ 10.0

1.6 แหล่งที่มาของรายได้

แหล่งที่มาของรายได้ของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาของรายได้หลักมาจากลูกหลานให้ กล่าวคือผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะอาศัยอยู่บ้านกับลูกและหลาน ซึ่งลูกได้ให้เงินเดือนแก่ผู้สูงอายุไว้ใช้ทุกเดือน

โดยแหล่งที่มาของรายได้จากการที่ลูกหลานให้ คิดเป็นร้อยละ 60.0 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 25.0 และค่าจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.0

1.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 2,001 - 3,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมาจากการที่ลูกให้เงินผู้สูงอายุเอาไว้ใช้เป็นประจำทุกเดือน

โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,001 - 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,001 - 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.0 และรายได้เฉลี่ย 500 - 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.0

1.8 ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ค่าใช้จ่ายต่อเดือนของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่ 1,001 - 2,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะเอาไว้ใช้ซื้ออาหารที่ตนเองต้องการรับประทาน นอกเหนือจากการรับประทานอาหารเป็นประจำวันที่บ้านของตน

โดยค่าใช้จ่ายต่อเดือน 1,001 - 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.0 ค่าใช้จ่ายต่อเดือน 3,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.0 ค่าใช้จ่ายต่อเดือน 2,001 - 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ ค่าใช้จ่ายต่อเดือน 500 - 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.0

1.9 ประเภทค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ประเภทค่าใช้จ่ายต่อเดือนของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนเป็นประเภทค่าใช้จ่ายค่าอาหาร กล่าวคือค่าอาหารสำหรับผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่มีค่าใช้จ่ายประเภทนี้ หมายถึง ค่าอาหารที่ผู้สูงอายุต้องการรับประทานเป็นพิเศษนอกเหนือจากการรับประทานที่ลูกหลานได้จัดหาไว้ให้รับประทานเป็นประจำทุกวัน

โดยประเภทค่าใช้จ่ายต่อเดือน ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 45.0 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ค่าพาหนะในการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 15.0 ทำบุญทำทาน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 5.0

1.10 ลักษณะการอยู่อาศัย

ลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน

โดยอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 55.0 อาศัยอยู่กับลูกกับหลาน คิดเป็นร้อยละ 20.0 อาศัยอยู่กับคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 15.0 และอาศัยอยู่กับญาติ คิดเป็นร้อยละ 10.0

1.11 ระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาแล้วเป็นระยะเวลา 4 - 5 ปี

โดยระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ระยะเวลา 4 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.0 ระยะเวลา 2 - 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.0 และระยะเวลา 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.0

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน โดยอยู่บ้านเดียวกันเป็นครอบครัวเดียวกัน ทุกครอบครัวมีบุตรเป็นผู้ให้ความดูแลผู้สูงอายุ ทั้งในเรื่องการให้เงินเดือนแก่บิดาหรือมารดาของตน จึงมีผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ เนื่องจากมีลูกหลานดูแลส่งเสียกันอยู่ในทุกเดือน จึงทำให้มีรายจ่ายต่อเดือนไม่มาก รายจ่ายของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มาจากค่าอาหารที่ผู้สูงอายุอาจมีความต้องการรับประทานอาหารที่นอกเหนือไปจากอาหารที่ลูกหลานได้จัดหาไว้ให้รับประทานเป็นประจำทุกวัน

2. ข้อมูลเบื้องต้นของบุคลากร (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

เพศของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100.0

อายุของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีอายุ 33 ปี คิดเป็นร้อยละ 100.0

สถานภาพการสมรสของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 100.0

ระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 100.0

ระดับตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีระดับตำแหน่งปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 100.0

อายุราชการของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีอายุราชการ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 100.0

ประสบการณ์ทำงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีประสบการณ์ทำงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นระยะเวลามาแล้ว 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 100.0

3. ข้อมูลเบื้องต้นของประชาชนชุมชน (ที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

3.1 เพศ

เพศของประชาชนชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 100.0

3.2 อายุ

ความชัดเจน ด้านอายุของประชาชนชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60 - 64 ปี

โดยมีช่วงอายุส่วนใหญ่ที่ระหว่าง 60 - 64 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.0 อายุระหว่าง 65 - 70 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุระหว่าง 71 - 75 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 และอายุระหว่าง 76 - 80 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5

3.3 สถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรสของประชาชนชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีสถานภาพ สมรส

โดยมีสถานภาพส่วนใหญ่ คือ การสมรส คิดเป็นร้อยละ 75.0 และสถานภาพ โสด คิดเป็นร้อยละ 25.0

3.4 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของประชาชนชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ในระดับปริญญาตรี

โดยระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.5 และระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.5

3.5 อาชีพ

อาชีพของประชาชนชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว

โดยประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 50.0 ประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 37.5 และไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 12.5

3.6 แหล่งที่มาของรายได้

แหล่งที่มาของรายได้ของประชาชนชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาของรายได้จากกิจการส่วนตัว

โดยมีแหล่งที่มาของรายได้จากกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 50.0 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 37.5 และลูกหลานให้ คิดเป็นร้อยละ 12.5

3.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 3,001 - 4,000 บาท

โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001 - 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,001 - 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.5 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,000 - 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.5

3.8 ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ค่าใช้จ่ายต่อเดือนของประชาชนชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ที่ 2,001 - 3,000 บาท

โดยมีค่าใช้จ่ายต่อเดือน 2,001 - 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.0 ค่าใช้จ่ายต่อเดือน 3,001 - 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.5 และค่าใช้จ่ายต่อเดือน 1,000 - 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.5

3.9 ประเภทค่าใช้จ่าย

ประเภทค่าใช้จ่ายของประชาชนชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีประเภทค่าใช้จ่าย คือ จับบ่ายซื้อของ

โดยค่าใช้จ่ายประเภท จั๊บจ่ายซื้อของ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ค่าใช้จ่ายประเภท ค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 25.0 และค่าใช้จ่ายประเภท ค่าพาหนะในการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 25.0

3.10 ลักษณะการอยู่อาศัย

ลักษณะการอยู่อาศัยของประธานชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีลักษณะการอยู่อาศัย โดยอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน และมีการอาศัยอยู่กับคู่สมรส

โดยลักษณะการอยู่อาศัย อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 37.5 อยู่กับคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 37.5 และอยู่กับญาติ คิดเป็นร้อยละ 25.0

3.11 ระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของประธานชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นระยะเวลา 1 - 3 ปี

โดยระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นระยะเวลา 1 - 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.0 และเป็นระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.0

ส่วนที่ 2 การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แนวคำถามได้มาจากทฤษฎีการประเมินโครงการของ มาร์วิน ซี.อัลคิน

เป็นวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยแยกทำการสัมภาษณ์ข้อมูลจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ โดยการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นการประเมินที่ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินระบบ หมายถึง การประเมินหลักการ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหาอุปสรรค และสภาพแวดล้อม
2. การประเมินการวางแผนโครงการ หมายถึง การประเมินตัวบุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์
3. การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร
4. การประเมินการปรับปรุงโครงการ หมายถึง การประเมินการดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร
5. การประเมินการยอมรับโครงการ หมายถึง การประเมินความพึงพอใจ และการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ

การสรุปผลการวิจัย ในส่วนนี้จะเป็นการสรุปถึงผลการประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ของสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร เมื่อได้ศึกษาวิจัยและทำการวิเคราะห์แล้ว จึงได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

1. การประเมินระบบ หมายถึง ความเข้าใจหลักการวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมของระเบียบ ฯ และความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม

ความเข้าใจในหลักการหรือวัตถุประสงค์ของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพฯ และประธานชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพฯ มีความเข้าใจว่าหลักการของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีรายได้พอกับการดำรงชีพและพึ่งพาตัวเองได้ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความเห็นด้านความเหมาะสมของระเบียบ ฯ ที่กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นว่าคุณสมบัติที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและไม่ได้รับเงินเดือนหรือเงินอื่นใดจากภาครัฐมีความเหมาะสม แต่มีเพียงผู้สูงอายุที่ให้ผู้สัมภาษณ์ จำนวน 1 คน ที่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดคุณสมบัติดังกล่าว ซึ่งผู้สูงอายุท่านนั้นได้ให้ความเห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติควรดูจากฐานะความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ และความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมของสถานที่ในการให้บริการ ผู้สูงอายุและประธานชุมชนมีความเห็นที่สอดคล้องว่ามีความเหมาะสมเพราะอยู่ใกล้แหล่งชุมชนทำให้มีความสะดวกในการคมนาคม ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ระบุว่าสถานที่มีความคับแคบไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

สรุปผลการประเมินด้านระบบ ต้องมีการย้อนกลับไปทบทวนคุณสมบัติพื้นฐานของผู้มีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่ามีความเหมาะสมที่กำหนดให้ผู้สูงอายุต้องมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีความจำเป็นหรือไม่หากจะกำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุโดยดูจากฐานะและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุที่มีฐานะความยากจนและความเป็นอยู่ที่ลำบาก และต้องมีการปรับปรุงสถานที่ให้บริการซึ่งบริเวณที่ให้ให้บริการผู้สูงอายุของสำนักงานเขตในปัจจุบันมีพื้นที่คับแคบไม่เหมาะสมแก่การปฏิบัติงาน ควรมีการขยายพื้นที่ในการให้บริการออกไปเป็นบริเวณอื่น

2. การประเมินการวางแผนโครงการ หมายถึง บุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์ มีการวางแผน

บุคลากรมีการวางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานก่อนการเปิดรับลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในแต่ละปี สถานที่ ผู้สูงอายุและประธานชุมชนมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าสถานที่ในการให้บริการของสำนักงานเขตมีความเหมาะสม ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เห็นว่าสถานที่มีความคับแคบไม่เหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในปัจจุบัน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติกับผู้สูงอายุ ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเองก็มีการวางแผนในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากฐานข้อมูลที่มีจำนวนมากไม่เพียงพอต่อคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีความทันสมัยแก่การรองรับ

ข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเห็นของผู้สูงอายุและประธานชุมชนที่เห็นว่าอุปกรณ์เครื่องเขียนปากกา เจ้าหน้าที่ได้เตรียมปากกา น้ำยาลบคำผิด ไว้ให้ผู้สูงอายุได้ใช้ในการติดต่อราชการ

สรุปผลการประเมินด้านการวางแผนโครงการ ต้องมีการปรับปรุงคอมพิวเตอร์สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้มีความทันสมัยสามารถรองรับข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมากได้เพื่อความรวดเร็วแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และต้องมีการปรับเปลี่ยนสถานที่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีบริเวณที่กว้างขวางขึ้น

3. การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร

การนำโครงการไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามระเบียบ ฯ ที่กำหนดให้เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการกับผู้สูงอายุได้โดยไม่มีข้อบกพร่อง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติที่เข้มงวดในทุกขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยไม่ให้การยกเว้นหรือละเว้นการปฏิบัติที่ขัดกับระเบียบ ฯ ที่กำหนดในทุกขั้นตอน สถานที่ในการปฏิบัติงานเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เนื่องจากมีบริเวณที่ไม่เหมาะสมกับการรองรับผู้มารับบริการที่มีจำนวนมาก และทรัพยากรที่ใช้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่ต้องใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและมีการประมวลผลที่รวดเร็วกับข้อมูลที่มีปริมาณมาก

สรุปผลการประเมินด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ ต้องปรับปรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับฐานข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานประจำวัน ดังนั้นควรมีปรับปรุงคอมพิวเตอร์ให้มีคุณสมบัติในการรองรับฐานข้อมูลจำนวนมาก เพื่อการปฏิบัติงานที่รวดเร็วถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การประเมินการปรับปรุงโครงการ หมายถึง การปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสม

การปฏิบัติงานด้านการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีการปฏิบัติโดยที่ผู้สูงอายุต้องมาลงทะเบียนด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจมาทำการลงทะเบียนฯ แทน ซึ่งเป็นความยากลำบากและไม่สะดวกแก่ผู้สูงอายุในวัยที่อยู่เพียงลำพังและไม่สามารถเดินทางไปไหนมาไหนได้เนื่องจากด้วยอายุสุขภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยหรือในผู้สูงอายุบางรายที่ไม่ถูกหลานหรือญาติที่จะเป็นผู้พาไปลงทะเบียนหรือมอบอำนาจจากผู้สูงอายุให้ไปลงทะเบียนแทน

สรุปผลการประเมินด้านการปรับปรุงโครงการ ผู้สูงอายุมีความต้องการให้ปรับปรุงการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จากการลงทะเบียน ฯ ที่ต้องปฏิบัติที่สำนักงานเขต เป็น

การไปให้บริการรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ ฯ ณ ชุมชนและหมู่บ้านต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่ที่สำนักงานเขตรับผิดชอบ

5. การประเมินการยอมรับโครงการ หมายถึง โครงการประสบผลสำเร็จ ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่บริการด้วยความเต็มใจ และมีความพึงพอใจกับระยะเวลาของการจ่ายเบี้ยยังชีพฯ ที่ผู้สูงอายุได้รับในวันที่สิบของเดือนเป็นช่วงเวลาที่คุณสูงอายุเห็นว่ามีความเหมาะสมเพราะผู้สูงอายุสามารถจดจำได้ง่าย

ผู้สูงอายุไม่พึงพอใจกับการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพฯ ผู้สูงอายุเห็นว่าภาครัฐไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเท่าที่ควร จึงทำให้ผู้สูงอายุไม่ค่อยได้รับรู้ข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพ ฯ

ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า ซึ่งเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เป็นการสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและมีคุณค่าในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ

สรุปผลการประเมินด้านการยอมรับโครงการ ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพื่อให้การรับรู้ข่าวสารเป็นไปอย่างทั่วถึงกันจากระดับประเทศลงไปถึงหน่วยย่อยซึ่งก็คือระดับชุมชนหมู่บ้าน ด้วยในปัจจุบันมีผู้สูงอายุส่วนใหญ่อำนาจข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาจากคำบอกเล่าปากต่อปากซึ่งเป็นข้อมูลที่คลาดเคลื่อนและทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดกันได้ง่าย

อภิปรายผล

อภิปรายผลการประเมินระบบ

วัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่ามีความเข้าใจที่ตรงกันทั้งในกลุ่มของผู้สูงอายุ ประธานชุมชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ที่ต่างมีความเข้าใจว่าวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีขึ้นเพื่อช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุได้มีรายได้เป็นของตนเอง หรือให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีวิต และช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกันวัตถุประสงค์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีขึ้นเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณค่าภายในชุมชนได้อย่างมีความสุข คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่ามีความเหมาะสมในทางปฏิบัติสำหรับคุณสมบัติที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จะต้องเป็นผู้ที่มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและไม่ได้รับเงินเดือน เงินบำนาญหรือเงินอื่นใดจากภาครัฐ ด้วยเหตุผลที่ว่าคนที่ที่มีอายุหกสิบปีก็มีอายุชดเชยที่มากแล้ว ทั้งไม่สามารถไปประกอบอาชีพอื่นใดได้อีก ฉะนั้นคุณสมบัติที่กำหนดไว้จึงมีความเหมาะสมอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติที่ระบุไว้ในระเบียบ ฯ ที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องมีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน มีอายุ หกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และเป็นผู้ที่ไม่ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เงินเดือน บำนาญ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน...(ดูคำขยายใจ ภาคผนวก ค) แต่ก็มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับคุณสมบัติที่กำหนดให้ผู้สูงอายุต้องมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป จึงจะเป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้วยข้อเหตุผลที่ต้องการให้คำนึงถึงฐานะความยากจน สภาพ ความเป็นอยู่ ความยากลำบาก หรือการอาศัยอยู่โดยลำพังของผู้สูงอายุมากกว่าการกำหนดที่จะต้อง มีอายุที่หกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ข้อดี – ข้อเสียของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงิน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่ามีความเหมาะสมในทางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ เนื่องจากระเบียบ ฯ ได้กำหนดแนวทางและข้อกำหนดสำหรับการปฏิบัติไว้ให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน แม้ว่าในบางข้อที่กำหนดไว้ในระเบียบ ฯ อาจทำให้เกิดความ เข้าใจหรือการนำไปตีความได้อย่างคลาดเคลื่อนก็ตาม แต่การนำระเบียบ ฯ ไปปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จึงมีความเหมาะสมแก่การปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค การให้บริการของเจ้าหน้าที่ พบว่าไม่พบปัญหา อุปสรรคใด ๆ ที่เกิดจากการให้บริการ เจ้าหน้าที่ให้บริการผู้สูงอายุด้วยการให้คำแนะนำที่ดีและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุที่มาติดต่อราชการด้วยบริการที่เป็นมิตรและให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมและไม่เลือกการปฏิบัติ การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ พบว่าการติดต่อสื่อสารของ เจ้าหน้าที่ที่มีให้กับผู้สูงอายุ ไม่พบปัญหา ไม่มีอุปสรรค เนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุ ในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการแนะนำเรื่องวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การพูดคุยสอบถามทุกข์ สุข ความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ ให้คำแนะนำการกรอกเอกสารสำหรับการลงทะเบียน และตอบข้อสงสัยที่มี ผู้สูงอายุซักถามด้วยความที่ผู้สูงอายุไม่เข้าใจในบางเรื่อง และความเหมาะสมของที่ตั้งของสถานที่ ให้บริการ พบว่าที่ตั้งของสำนักงานเขตลาดพร้าวมีความเหมาะสมเนื่องจากสำนักงานเขตลาดพร้าว ตั้งอยู่ในย่านแหล่งชุมชนที่มีหมู่บ้าน มีที่อยู่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ใกล้สถานที่ราชการ และที่ตั้งอยู่ ติดกับถนนสายหลักที่มีการคมนาคมที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นรถสองแถว รถสี่ล้อเล็ก รถโดยสาร ประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยหรือรถโดยสารประจำทางของเอกชน จึงมีความ สะดวกสบายแก่ผู้สูงอายุและผู้มาติดต่อราชการที่สำนักงานเขตลาดพร้าว

อภิปรายผลการประเมินการวางแผนโครงการ

การวางแผนการปฏิบัติงานของบุคลากร พบว่าบุคลากรมีการวางแผนสำหรับเตรียมการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตั้งแต่ก่อนเริ่มเปิดให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ บุคลากรมีการวางแผนงานด้วยการเตรียมการคัดแยกข้อมูลจากทะเบียนราษฎร จากรายชื่อผู้ที่จะมีอายุครบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณถัดไปและข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะส่งรายชื่อผู้ที่จะเกษียณอายุในปีงบประมาณหน้า เพื่อทำการคัดแยกผู้มีสิทธิต่อไป เมื่อได้รายชื่อทั้งหมดแล้วจะทำปิดป้ายประชาสัมพันธ์ในบริเวณจุดสำคัญของอาณานิคมรอบเขตตลาดพร้าว และการส่งไปรษณียบัตรแจ้งให้ผู้มีสิทธิได้รับทราบถึงสิทธิของตนเองและแจ้งวันที่เปิดรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตลอดจนเอกสาร หลักฐานที่ต้องใช้ประกอบสำหรับการลงทะเบียน ฯ เมื่อถึงกำหนดการลงทะเบียน ฯ บุคลากรจะแจ้งให้ผู้สูงอายุได้ทราบถึงกำหนดการปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุภายหลังการลงทะเบียน ฯ สิ้นสุดลงและตรวจสอบเอกสาร หลักฐานที่ใช้ประกอบการลงทะเบียน ฯ โดยเจ้าหน้าที่จะแจ้งวันที่สำนักงานเขตจะปิดประกาศรายชื่อและให้มาตรวจสอบความถูกต้องของรายชื่อต่อไป ตลอดจนเจ้าหน้าที่จะให้รายละเอียดและให้คำอธิบายถึงวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุทราบและเข้าใจถึงวิธีการที่เหมาะสมสำหรับตนเองที่สุด สถานที่ให้บริการ การวางแผนในการใช้สถานที่ในการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของสำนักงานเขต พบว่าไม่มีความเหมาะสมในการให้บริการเนื่องจากในปัจจุบันพื้นที่ในการบริการมีบริเวณที่คับแคบ สำนักงานเขตได้ใช้พื้นที่บางส่วนที่เคยใช้สำหรับการปฏิบัติงานในขั้นตอนของการเปิดรับลงทะเบียน ฯ ไปใช้ในงานอื่นด้วย จึงทำให้บริเวณที่เคยให้บริการมีความคับแคบและไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เอง ระยะเวลาของแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงาน มีความตรงต่อเวลาตามที่บุคลากรได้วางแผนสำหรับการปฏิบัติงานเอาไว้ เช่น ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีจะเปิดรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประมาณเดือนธันวาคมหลังจากการลงทะเบียน ฯ สิ้นสุดลง จะเป็นขั้นตอนการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานเพื่อประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุภายในวันที่ 7 มกราคม และการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่จะทำการจ่ายในทุกวันที่สิบของแต่ละเดือนโดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นไป และการวางแผนเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการปฏิบัติงาน พบว่าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ไม่มีความเหมาะสมกับการใช้งานที่ต้องการคอมพิวเตอร์ที่มีการประมวลผลข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมาก ประสิทธิภาพการใช้งานจึงไม่มีความทันสมัย ไม่มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานกับฐานข้อมูลที่ต้องเรียกใช้งานเป็นประจำทุกวัน สำหรับอุปกรณ์เครื่องเขียนสำหรับให้ผู้สูงอายุใช้ระหว่างการลงทะเบียน ฯ พบว่าเจ้าหน้าที่มีการเตรียมปากกา น้ำยาลบคำผิด อำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุได้ใช้งานอย่างเพียงพอ

อภิปรายผลการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ

การดำเนินการที่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ฯ เจ้าหน้าที่สามารถนำโครงการไปปฏิบัติได้ตามระเบียบ ฯ ที่กำหนดไว้ ตั้งแต่ก่อนขั้นตอนการเปิดรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยที่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติจากรายชื่อที่เป็นข้อมูลจากทะเบียนราษฎรที่ฝ่ายปกครองได้ทำการคัดรายชื่อส่งให้ฝ่ายพัฒนาชุมชนตรวจสอบคุณสมบัติโดยละเอียด เพื่อให้ได้รายชื่อผู้มีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับปีงบประมาณถัดไป เมื่อได้รายชื่อผู้สูงอายุแล้วเจ้าหน้าที่จะทำการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป ทราบถึงกำหนดการเปิดรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยที่เจ้าหน้าที่จะทำการปิดประกาศไว้ที่บอร์ดของสำนักงานเขต ตลอดจนแผ่นป้ายตามจุดต่าง ๆ ที่อยู่ในย่านชุมชนของเขตลาดพร้าว และการนำส่งทางไปรษณียบัตรไปยังผู้สูงอายุเพื่อให้ทราบถึงกำหนดวันลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รวมถึงเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบสำหรับการลงทะเบียน ฯ ซึ่งจะทำการลงทะเบียน ฯ ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี หลังจากขั้นตอนการลงทะเบียน ฯ สิ้นสุดลง เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจเอกสารที่ผู้สูงอายุใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงทะเบียนและยื่นคำขอ ฯ ภายหลังจากตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ แล้วประมาณช่วงต้นเดือนมกราคม เจ้าหน้าที่จะดำเนินการปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะปิดประกาศให้ทราบไว้ที่ทำการของสำนักงานเขตลาดพร้าว เพื่อให้ผู้มีสิทธิได้มาตรวจสอบความถูกต้องของชื่อสกุลและตรวจดูรายชื่อของตนเอง หลังจากการปิดประกาศรายชื่อไปแล้วประมาณเจ็ดวัน เจ้าหน้าที่จะรวบรวมรายชื่อของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป นำส่งไปยังสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร เพื่อให้สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร จัดทำแผนงบประมาณการใช้จ่ายเงินต่อไป โดยที่การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับปีงบประมาณถัดไปจะเริ่มจ่ายให้ตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นไป ในอัตราเดือนละห้าร้อยบาท การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติกับผู้สูงอายุมีความชัดเจนไม่มีข้อบกพร่อง สังเกตได้จากผู้สูงอายุทุกคนรับทราบถึงกำหนดวัน เวลาที่เปิดรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สามารถมาลงทะเบียน ฯ ได้ตามวันที่ที่กำหนด และเตรียมเอกสาร หลักฐานที่ใช้ประกอบการลงทะเบียน ฯ ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน รวมถึงทำให้ผู้สูงอายุทราบถึงวันที่ปิดประกาศรายชื่อและให้ผู้สูงอายุต้องมาตรวจสอบรายชื่อว่ามีความถูกต้องและมีรายชื่อของตนเองอยู่ไม่มีรายชื่อตกหล่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุมีการตัดสินใจอย่างมีทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตัวผู้สูงอายุเอง ในส่วนของปัญหา อุปสรรคของการปฏิบัติงานอยู่ที่สถานที่ในการปฏิบัติงานที่มีพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเปิดรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาตรงกับช่วงที่เกิดปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ ซึ่งสำนักงานเขตลาดพร้าวได้ใช้พื้นที่บริเวณชั้นล่าง

สำหรับการรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาอุทกภัยในเขตลัดพร้าว จึงทำให้พื้นที่ที่ใช้สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่จัดไว้สำหรับการรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในครั้งนั้นมีพื้นที่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างจำกัด การใช้ทรัพยากร เนื่องจากในปัจจุบันการปฏิบัติส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการปฏิบัติงานที่ต้องบันทึกและประมวลผลข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก หากแต่ประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานในปัจจุบันขาดความทันสมัยและมีจำนวนทรัพยากรที่ไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันด้านอุปกรณ์เครื่องเขียนที่มีไว้ให้ผู้สูงอายุได้ใช้นั้นมีอย่างครบถ้วนไม่ว่าจะเป็นปากกาหรือน้ำยาลบคำผิด

อภิปรายผลการประเมินการปรับปรุงโครงการ

การดำเนินการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือจะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่เพื่อให้ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดหรือให้เกิดขึ้นอย่างน้อยที่สุด พบว่าเจ้าหน้าที่มีการคัดแยกรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป นอกจากการคัดแยกโดยดูข้อมูลจากคุณสมบัติที่กำหนดไว้จากอาชีพและค่านาหน้าชื่อที่แสดงยศหรือตำแหน่งของบุคคลซึ่งสามารถบ่งบอกได้ว่าเป็นหรือไม่เป็นข้าราชการหรือไม่ เมื่อได้รายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิจะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของปีงบประมาณถัดไปแล้ว เจ้าหน้าที่จะทำการแจ้งให้ผู้สูงอายุได้ทราบสิทธิและกำหนดวันของการลงทะเบียน ฯ รวมถึงเอกสาร หลักฐานที่ใช้ประกอบการยื่นลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการเตรียมการเอกสารหลักฐานมาที่บ้านได้ครบถ้วนและมีความถูกต้อง ขั้นตอนหลังจากการปิดรับลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่จะรวบรวมเอกสารหลักฐานของผู้ที่ได้ลงทะเบียน นำมาตรวจสอบเพื่อการยืนยันสิทธิของผู้สูงอายุ นอกจากนั้นในทุกปีเจ้าหน้าที่จะต้องทำการตรวจสอบสถานะของผู้ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่ายังมีสภาพการมีชีวิตรอยู่ด้วยการตรวจสอบข้อมูลแสดงสถานะการดำรงชีวิตจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าผู้สูงอายุได้สิ้นสภาพการมีชีวิตรอยู่ เจ้าหน้าที่จะทำการระงับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของบุคคลดังกล่าวทันที การตรวจสอบรายชื่อเพื่อนำขึ้นปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของชื่อ นามสกุลอย่างละเอียด เพราะการพิมพ์ตัวอักษรตกไปบางตัวหรือพยัญชนะ ตัวสะกดอาจมีการคลาดเคลื่อน เจ้าหน้าที่จึงต้องทำการตรวจทานโดยละเอียดก่อนนำขึ้นปิดประกาศ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่มีการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปให้ผู้สูงอายุที่ได้ย้ายภูมิลำเนาไปอยู่ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยในระยะแรกจะทำการจ่ายให้ก่อนจนกว่าจะสิ้นสุดปีงบประมาณนั้น และให้ผู้สูงอายุไปทำการลงทะเบียนเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้สูงอายุนั้นได้ย้ายที่อยู่ไป ความต้องการให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุ

ส่วนใหญ่มีความต้องการให้สำนักงานเขตออกให้บริการนอกพื้นที่ โดยการออกให้บริการเปิดรับลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ยังสถานที่ที่เป็นแหล่งชุมชน ตามหมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตลาดพร้าว เนื่องด้วยอายุชัวยประกอบกับสุขภาพที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางสำหรับผู้สูงอายุที่มีสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงนัก รวมถึงในรายที่ผู้สูงอายุไม่มีลูกหลานหรือไม่มีผู้พาเดินทางไปลงทะเบียนให้ และในรายผู้สูงอายุที่ไม่สามารถจะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นไปทำการลงทะเบียนแทนตนเองได้ สำหรับการปิดประกาศรายชื่อ ผู้สูงอายุไม่มีความต้องการให้มีการปรับปรุงเนื่องจากการไปตรวจสอบรายชื่อนั้น ไม่จำเป็นจะต้องเดินทางไปดูรายชื่อด้วยตนเอง สามารถฝากให้ใครไปดูรายชื่อให้ก็ได้ และการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่มีความต้องการให้ปรับปรุงการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเช่นกัน ด้วยเหตุผลที่ว่า การจ่ายเงินเข้าบัญชีเงินฝากของธนาคารเป็นวิธีการออมเงินที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดและมีความปลอดภัยที่สุดด้วย การใช้ทรัพยากรสำหรับเจ้าหน้าที่มีความต้องการให้ปรับปรุงคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจุบันมีอายุการใช้งานมานานมาแล้วประสิทธิภาพในการทำงานด้านการประมวลผลข้อมูลจึงไม่มีความรวดเร็ว เจ้าหน้าที่จึงมีความต้องการให้ปรับปรุงอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต้องมีความทันสมัยเหมาะสมกับการประมวลผลข้อมูลที่มีอยู่ และวัสดุ เช่น กระดาษที่ต้องใช้งานในปริมาณครั้งละมาก ๆ เนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุนในงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กระดาษที่หน่วยงานมีให้สำหรับใช้งานมีไม่เพียงพอเนื่องจากฝ่ายพัฒนาชุมชนนั้นประกอบด้วยงานหลายด้าน ในบางครั้งเมื่อมีไม่พอใช้ทางงานที่รับผิดชอบจึงต้องสั่งซื้อเพิ่มเติม สำหรับทรัพยากร อุปกรณ์เครื่องเขียนที่มีให้ผู้สูงอายุได้ใช้ก็อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานและไม่มีสภาพชำรุดหรือไม่สามารถนำมาใช้งานได้

อภิปรายผลการประเมินการยอมรับโครงการ

การให้บริการของเจ้าหน้าที่สามารถสร้างความประทับใจให้กับผู้สูงอายุ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้ให้บริการที่เป็นมิตรแก่ผู้สูงอายุทุกคนโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ทุกคน การปฏิบัติงานโดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด เนื่องจากงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่มีงบประมาณสนับสนุน จึงต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า แต่ก็ไม่ได้ทำให้ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานเป็นการใช้จ่ายอย่างประหยัดได้ เพราะขาดงบประมาณสนับสนุนในการทำงานจึงมีค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับมา ความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุไม่มีความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ภาครัฐไม่ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเท่าที่ควร ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการให้รัฐบาลให้ความสำคัญด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ผู้สูงอายุรับทราบข่าวสารที่ถูกต้องจะได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและไม่ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ความพึงพอใจในระยะเวลาของการได้รับเบี้ยยังชีพ

ผู้สูงอายุ อยู่ในช่วงทุกวันที่ยี่สิบของเดือน ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจด้วยเหตุผลที่ว่าสามารถจดจำง่าย ความพึงพอใจกับการที่ผู้สูงอายุมีความสุขกับการใช้ชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้มีเงินสามารถไปจับจ่ายใช้สอยในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ พบว่าผู้สูงอายุมองว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีคุณค่าทางจิตใจมากกว่าการเป็นสิ่งมีค่า เนื่องจากตนเองก็มีความสุขกับการใช้ชีวิตที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ผู้สูงอายุมีความภูมิใจในคุณค่าทางสังคมของตนเองมากกว่าเพราะสังคมเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับการมีสุขภาพที่แข็งแรงขึ้นจากการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่าการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุเป็นเพียงอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย เช่น เป็นไข้ ปวดเมื่อย ปวดหัวตัวร้อน ผู้สูงอายุจึงมีความคิดว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้รับจึงไม่มีผลทำให้สุขภาพของผู้สูงอายุได้แข็งแรงขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพร่างกายที่จัดว่ามีความแข็งแรงอยู่แล้ว เนื่องจากในทุกช่วงเย็นของแต่ละวันจะมีการรวมกลุ่มกันออกกำลังกายโดยการเต้นแอโรบิค และในทุกสามเดือนจะมีการเข้ามาตรวจสุขภาพประจำปีของหน่วยงานสาธารณสุข กรุงเทพมหานครเข้ามาให้บริการตรวจสุขภาพถึงในชุมชน และความพึงพอใจในการดำรงชีวิต เนื่องจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ ได้มีรายได้เป็นของตนเอง ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขทางจิตใจ มีกำลังใจในการดำรงชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสุขภาพจิตที่ดี ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าชีวิตตนเองนั้นมีคุณค่า เนื่องจากสังคมได้ให้ความสำคัญกับประชากรผู้สูงอายุ จึงเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่ระบุว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถเป็นหลักประกันรายได้ ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์ความเป็นมนุษย์ มีวิถีชีวิตที่ไม่แปลกแยกจากชุมชน สามารถใช้ชีวิตกับครอบครัวได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตนเองได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ ปัจจุบันมีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในอัตราห้าร้อยบาทต่อเดือน แต่สภาวะทางเศรษฐกิจ สินค้ามีราคาสูงขึ้น ค่าครองชีพในการดำรงชีวิตจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ควรมีการเพิ่มอัตราของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากเดิมที่ห้าร้อยบาทต่อเดือน ให้เพียงพอแก่การดำรงชีวิตและสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุได้จริง

2. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่า มีเกียรติภูมิ และคงศักดิ์ความเป็นมนุษย์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจและรู้สึกว่าคุณค่าทางสังคม เนื่องจากสังคมให้ความสำคัญผู้สูงอายุด้วยการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุซึ่งก็คือเบี้ยกตัญญูนั่นเอง ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและรัฐบาลควรให้ความสำคัญกับประชากรผู้สูงอายุ นอกจากการให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้วควรมีการดำเนินงานที่สนับสนุนความสามารถของผู้สูงอายุด้วยการมีโรงเรียนฝึกอาชีพให้กับผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เป็น

ประโยชน์และได้ประกอบอาชีพเกิดรายได้และสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้กับผู้สูงอายุว่ายังมีคุณค่าในสังคมได้อีกด้วย

3. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตที่ไม่แปลกแยกจากชุมชน ผู้สูงอายุได้ใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุขและมีความรู้สึกที่ไม่แปลกแยกจากสังคม ดังนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในสังคมชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมวันครอบครัว วันสงกรานต์ เพื่อให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุเนื่องในวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ควรมีการจัดกิจกรรมรดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุประจำชุมชน ประจำหมู่บ้าน ให้มีการเลือกตั้งประธานชมรมผู้สูงอายุ กิจกรรมออกกำลังกายของชมรมผู้สูงอายุ การทัศนศึกษาท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น

4. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ชุมชนและสังคมควรให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุและครอบครัว ด้วยการส่งเสริมให้ลูกหลานและสมาชิกในครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเป็นส่วนหนึ่งในสมาชิกของครอบครัวเดียวกัน ให้ความรักและให้ความสำคัญ ส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว เช่น ให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกทุกคนในครอบครัว จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความรัก ความสามัคคีระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่ต่างวัยให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ประกอบกับภาครัฐควรให้ความสำคัญกับวันครอบครัวและวันผู้สูงอายุแห่งชาติ

5. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การที่ผู้สูงอายุได้มีเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไว้เป็นรายได้ของตนเอง ทำให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจในการดำรงชีวิตและทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นตามลำดับ นอกจากการที่มีรายได้มีเงินเดือนเป็นของตนเอง ดังนั้น ควรส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับผู้สูงอายุด้วยการส่งเสริมการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงด้วยการรวมกลุ่มออกกำลังกายของชมรมผู้สูงอายุประจำชุมชน การจัดกิจกรรมกินดีอยู่ดีชีวิตมีสุข ตลอดจนบริการตรวจสุขภาพประจำปีให้แก่ผู้สูงอายุ

6. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เนื่องจากในผู้สูงอายุบางรายที่อาศัยอยู่เพียงลำพัง เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจึงเป็นรายได้ให้กับการยังชีพทำให้พึ่งพาและนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ควรมีการพัฒนาคัดยออดเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้รับในแต่ละเดือน โดยการที่ชุมชนเปิดให้มีการรับฝากเงินในรูปแบบสหกรณ์ออมทรัพย์สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินเหลือเก็บจากที่ใช้จ่ายในแต่ละวัน เมื่อนำไปฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์จึงเป็นเงินเก็บที่ไว้ใช้ในยามที่จำเป็นและทำให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีผู้ดูแลและอาศัยอยู่เพียงลำพัง สามารถพึ่งพาตนเองและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การกำหนดคุณสมบัติที่ระบุถึงอายุของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ควรมีการปรับเปลี่ยนเป็นโดยการคำนึงถึงฐานะ สภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เพิ่มเติมจากที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์เท่านั้น

2. ผู้บริหารของสำนักงานเขตลาดพร้าวควรเพิ่มกรอบอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากในปัจจุบันมีเพียงข้าราชการที่เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพียงรายเดียว จึงไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และควรมีการปรับปรุงเครื่องใช้สำนักงานให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ที่ต้องใช้สำหรับการบันทึกข้อมูลอยู่ในจำนวนไม่เพียงพอ และมีความไม่ทันสมัย ไม่มีความเหมาะสมกับปริมาณข้อมูลที่มีอยู่อย่างเป็นจำนวนมาก

3. รัฐบาลควรที่จะจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรให้กับกรุงเทพมหานคร เป็นเพียงเงินที่ใช้สำหรับการจ่ายเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุเท่านั้น หากขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานของบุคลากร เพราะการดำเนินงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต่างมีค่าใช้จ่ายในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์สำนักงานต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานจึงควรมีการเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของบุคลากร

4. ควรมีการปรับปรุงขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แทนการต้องไปลงทะเบียนและยื่นคำขอทั้งด้วยตนเองและการมอบอำนาจ เนื่องจากในผู้สูงอายุบางรายที่ไม่มีลูกหลานเป็นธุระให้ จึงไม่มีความสะดวกหากจะต้องเดินทางไปทำธุระด้วยตนเอง และสำหรับผู้สูงอายุที่สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรงอาจเป็นอุปสรรคในการเดินทางที่ไม่สะดวกได้ ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงโดยการที่สำนักงานเขตเข้ามาดำเนินการรับลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามชุมชนและหมู่บ้านต่าง ๆ และนอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ โดยการให้เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุแล้ว รัฐควรจัดให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ ด้วยการให้มีครูสอนจากศูนย์ฝึกวิชาชีพของกรุงเทพมหานคร ดำเนินการลงไปที่ฝึกหัดให้ผู้สูงอายุได้มีอาชีพทำในเวลาว่าง เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุอีกทางหนึ่งด้วย

5. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ในด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ในปัจจุบันนี้มีความไม่ชัดเจนในด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความสับสนและเกิดการเข้าใจผิดได้ เช่น การได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในอัตราใหม่ ในผู้สูงอายุบางรายมีความเข้าใจว่าตนเองจะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพิ่มจาก 500 บาท เป็น 600 บาท หรือ 700 บาท ภายในช่วงระยะเวลาที่จะถึงนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานครกับพื้นที่ต่างจังหวัด เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้จากการประเมินนโยบายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรทำการศึกษากับผู้สูงอายุเฉพาะกลุ่มที่มีสถานะแตกต่างกัน เช่น ผู้สูงอายุ ที่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนในด้านประโยชน์ของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
3. ควรทำการศึกษาไปยังพื้นที่ของสำนักงานเขตอื่น โดยใช้ทฤษฎีการประเมินผลของมารวิน ซี.อัลคิน

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย. (2555). ข้อมูลประชากรเขตลาดพร้าว. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2555, จาก <http://stat.bora.dopa.go.th/people2.exe>.
- กรมอนามัย, กระทรวงสาธารณสุข. (2550). โครงการกรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี. นนทบุรี: โรงพิมพ์กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงพลังงาน. (2553). สุนทรพจน์นายกรัฐมนตรี. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://www.eppo.go.th/admin/cab/sp-2552-04-09-01.html>.
- นาริรัตน์ จิตมณต์; และสาวิตรี ทยานศิลป์. (2553). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การทบทวนองค์ความรู้ และแนวทางการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2553, จาก <http://www.thaicentenarian.mahidol.ac.th>
- นภาพร ชัยวรรณ, มาลินี วงษ์สิทธิ์; และจันทร์เพ็ญ แสงเทียนฉาย. (2532). สรุปผลการวิจัยโครงการ วิจัยผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร ชัยวรรณ; และคนอื่น ๆ. (2545). ผู้สูงอายุในประเทศไทย: รายงานการทบทวนองค์ความรู้ และสถานการณ์ในปัจจุบันตลอดจนข้อเสนอแนะทางนโยบาย. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร ชัยวรรณ; และจอห์น โนเดล. (2539). รายงานการสำรวจสภาวะผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร ชัยวรรณ; และศิริวรรณ ศิริบุญ. (2538). โครงการศึกษาวิจัยครบวงจรเรื่อง การวิจัยเรื่อง ผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: งานส่งเสริมการวิจัยและตำรา กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นภาพร หะวานนท์; และธีรวัลย์ วรรณโณทัย. (2552). ทิศทางใหม่ของการพัฒนาการอยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิตา ชูโต. (2527). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: ธรรมสารการพิมพ์.
- ปรีชา อุปโยคิน. (2538). ไม้ใกล้ฝั่ง: สถานภาพและบทบาทผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ: เจริญดีการพิมพ์.
- พรรคประชาธิปัตย์. (2553). แนวนโยบายด้านสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2553, จาก http://democrat.or.th/performance_main.html.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546, (2546, 1 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. 120(94): 6.

- มรกต สิงหะเชนทร์. (2542). *การประเมินผลการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุจากกรมประชาสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาลินี วงษ์สิทธิ์; และศิริวรรณ ศิริบุญ. *ศักยภาพของผู้สูงอายุในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ: ข้อมูล จากงานวิจัย (เอกสารโรเนียว) ประกอบการประชุมสัมมนา เรื่อง “ศูนย์บริการผู้สูงอายุชุมชนควรมีส่วนรวมอย่างไร.”* กรุงเทพมหานคร วันที่ 1-2 ธันวาคม 2536.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2549). *ประมวลสาระชุดวิชาสวัสดิการครอบครัวและสังคม*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มัลลิการ์ ศรีโษษฐ์. (2552). *การประเมินโครงการจุดบริการด่วนมหานครของกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ระพีพรรณ คำหอม และคณะ. (2542). *การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ระพีพรรณ คำหอม; และคนอื่น ๆ. (2547). *รายงานฉบับสมบูรณ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. (2540, 11 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. 114(55): 12.
- รวเรศม์ สุวรรณระดา; และอาภาพรรณ คำชिरพิทักษ์. (2552). *ปัญหาเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร ธรรมารักษ์. (2539). *“คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”* *คุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. เอกสารประกอบการสัมมนา วันที่ 25 กรกฎาคม 2539. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2531). *การประเมินโครงการ: ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ม.ป.พ.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2528). *ความรู้พื้นฐานสำหรับการประเมินโครงการทางการศึกษา*. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2551). *ประชากรวัยกลางคน: การเตรียมความพร้อมเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพในสังคมผู้สูงอายุใน 10-20 ปีข้างหน้า*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุกัญญา นิธิกร; และนางนุช สุนทรชวกันต์. (2542). *รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต*. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรื. (2545). *รายงานการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). *จำนวนประชากรของประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2553,
จาก <http://portal.nso.go.th/otherWS-world-context-root/index.jsp>

สำนักงานเขตลาดพร้าว, กรุงเทพมหานคร. (2555). *ข้อมูลทั่วไปของเขตลาดพร้าว*. ถ่ายเอกสาร.

อภิญา เวชชัย. (2542). *รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

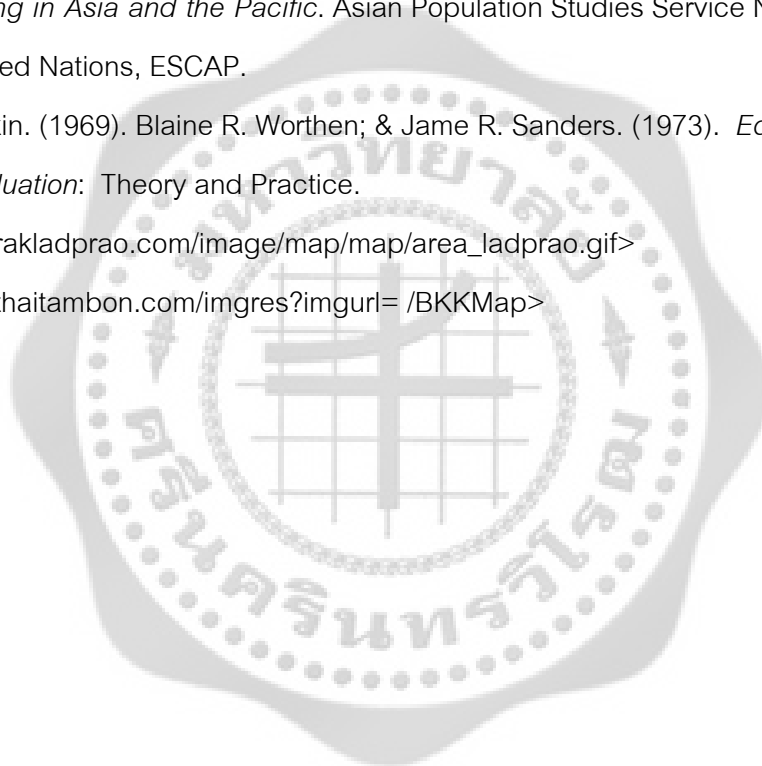
อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. (2553). *วิสัยทัศน์และผลงาน*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2553, จาก
http://www.abhisit.org/vision_point.php.

Choe, Ehn Hyun. (1992). "New role of elderly in newly industrializing countries," *Productive Aging in Asia and the Pacific*. Asian Population Studies Service No. 129.
United Nations, ESCAP.

Marvin C. Alkin. (1969). Blaine R. Worthen; & Jame R. Sanders. (1973). *Educational Evaluation: Theory and Practice*.

<http://www.rakladprao.com/image/map/map/area_ladprao.gif>

<<http://www.thaitambon.com/imgres?imgurl=/BKKMap>>

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. นางชื่นชม วัฒนกาพัทธ์	11. นายถนัด ทับชา
2. นางมณฑิยา รุ่งกุล	12. สงวน พลอยงาม
3. นายโกมินทร์ สารพันธ์	13. นางเพลินพิศ พวงภู
4. นายถัน เมืองแสน	14. นายเหลียง จันทรพงศ์
5. นางสุดีใจ ปลอดโคกสูง	15. นางวิรัต จันทรพงศ์
6. นายประดิษฐ์ ปลอดโคกสูง	16. นางจันทร์แดง เคนสิงห์
7. นายสมพงษ์ นกทอง	17. นางน้อม อ่อนเทพ
8. นางมน นกทอง	18. นางสมศรี ปู่คงพระ
9. นายสนิท แสงสว่าง	19. นายสมพงษ์ พลอยสูง
10. นางนิตยั แคนสิงห์	20. นางละออง พลอยสูง

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. นางสาวสุกัญญา โกมลผลิน

ประธานชุมชนที่เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. นายประภาส แสงประดับ	5. นายสุเทพ พลายมนต์
2. นายสรรเสริญ อินุพัฒน์	6. นายเชิด ศรีคงเกิด
3. นายฉลอง สว่างใจ	7. นายสุนทร เสวตศิลา
4. นายสมนึก แพใจ	8. นายชฎา ทูยไธสง

ภาคผนวก ข

-หนังสือขอสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย บุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (รวมถึงประธานชุมชน) ของพื้นที่สำนักงานเขตลาดพร้าว
กรุงเทพมหานคร

ที่ ศธ 0519.11/ว ๓๖

คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

๒๖ ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตลาดพร้าว

เนื่องด้วยนางสาวชุติมา เจริญศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร. วรพิทย์ มีมาก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ / ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพฯ ที่สำนักงานเขต โดยมารับด้วยตนเองหรือมีผู้มารับแทน / ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพฯ โดยรับผ่านธนาคาร และประธานชุมชนในเขตลาดพร้าว (ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วย) ในเขตลาดพร้าว ตอบแบบสัมภาษณ์การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้นางสาวชุติมา เจริญศรี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม)

ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานโยบายสาธารณะ

สำนักงานภาควิชารัฐศาสตร์

โทร. 0 2649 5000 ต่อ 5585

โทรสาร 0 2259 8987

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084-453-3671

ได้รับต้นฉบับแล้ว

(ธีรภรณ์ ตัวงบัว)
ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตลาดพร้าว
วันที่

ภาคผนวก ค

-ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒

**ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๕๒**

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับที่ประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕ และมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖ และมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ หรือมติอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพัทยา

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนายกเมืองพัทยา

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ในกรณีไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ ให้ขอทำความตกลงกับปลัดกระทรวงมหาดไทยก่อนการปฏิบัติ

ในกรณีไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ ให้ขอทำความตกลงกับปลัดกระทรวงมหาดไทย ก่อนการปฏิบัติ

ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจมอบอำนาจตามวรรคสอง ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจมอบอำนาจตามวรรคสอง ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

หมวด ๑

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ

ข้อ ๖ ผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน
- (๓) มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งได้ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๔) ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใด ใน ลักษณะเดียวกัน ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับ เงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ หรือผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่รัฐหรือองค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่นจัดให้เป็นประจำ ยกเว้นผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ จ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘

หมวด ๒

ขั้นตอนการยื่นคำขอ

ข้อ ๗ ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีให้ผู้ที่จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปใน ปีงบประมาณถัดไป ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนา ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยมีหลักฐานดังนี้

(๑) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายพร้อมสำเนา

(๒) ทะเบียนบ้านพร้อมสำเนา

(๓) สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารพร้อมสำเนา สำหรับกรณีที่ผู้ขอรับเงินเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านธนาคาร

ในกรณีที่มีความจำเป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนด้วยตนเองได้ตามวรรคหนึ่ง อาจมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเป็นผู้ยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแทนก็ได้

(๗/๑) ในกรณีที่ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณที่ผ่านมา ให้ถือว่าเป็นผู้ได้ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตาม ระเบียบนี้แล้ว

(๘) ในกรณีที่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง ย้ายภูมิลำเนาไปอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยจ่าย เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดิมยังคงจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจนกว่าจะสิ้นสุดปีงบประมาณนั้น หากมี ความประสงค์จะรับเบี้ยยังชีพกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ต้องไปลงทะเบียนเพื่อ ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ก่อนสิ้นปีงบประมาณ

หมวด ๓

การตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิ

ข้อ ๙ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ให้จังหวัดแจ้งรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ไปยังกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการขอตั้งงบประมาณในปีงบประมาณถัดไป

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งของเมืองพัทยา ให้เมืองพัทยากำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการดำเนินการตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๐ ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและให้ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแสดงการดำรงชีวิต อยู่ต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะแสดงด้วยตนเองหรือให้มี การรับรองของ นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก็ได้

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการดำรงชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุดังกล่าว จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร หรือหลักฐานอื่นที่สามารถตรวจสอบได้

หมวด ๔

งบประมาณและวิธีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ข้อ ๑๑ การตั้งงบประมาณและวิธีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ดำเนินการตาม กฎหมายว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๑๒ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้จ่ายในอัตราเดือนละห้าร้อยบาท หรือตามมติ คณะรัฐมนตรี

ข้อ ๑๓ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิตามระเบียบนี้ ให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจ่ายเป็นเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หรือ ในนามบุคคลที่รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นรายเดือนภายใน วันที่ ๑๐ ของทุกเดือน

ในการจ่ายเงินให้แก่ผู้รับมอบอำนาจต้องตรวจสอบจนแน่ใจว่าเป็นบุคคลเดียวกับผู้ที่ ได้รับมอบอำนาจและต้องได้รับการยืนยันว่าผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังมีชีวิตอยู่การโอนเงิน เข้าบัญชีเงินฝากธนาคารให้เป็นไปตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหรือตามที่ตกลงกันเป็น อย่างอื่น

หมวด ๕

การสิ้นสุดการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ข้อ ๑๔ สิทธิของผู้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบนี้สิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๖

(๓) แจ้งละสิทธิการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหนังสือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

กรณีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุดังกล่าวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ สั่งระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับบุคคลดังกล่าวทันที

ข้อ ๑๕ กรณีผู้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตาย ให้นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งการตายต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้ตายมีชื่อในทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการตายและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้ตายมีชื่อในทะเบียนนั้น แจ้งแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตาม

ข้อ ๘ ต่อไป

ข้อ ๑๖ ภายใต้บังคับข้อ ๘ กรณีผู้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๔ (๒) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันหากไม่มีผู้คัดค้านให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอรายชื่อผู้ขาดคุณสมบัติต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อสั่งถอนรายชื่อ และระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทันทีในกรณีที่มีการคัดค้านให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ชัดเจนแล้วรายงานผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพิจารณาดำเนินการตามสมควรแก่กรณีต่อไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๗ ระเบียบนี้มีให้กระทบต่อสิทธิของผู้สูงอายุตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีอยู่ก่อนหรือในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าผู้สูงอายุดังกล่าวเป็นผู้ได้ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบนี้แล้ว

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

บุญจง วงศ์ไตรรัตน์

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์

- ผู้สูงอายุและประธานชุมชนที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
- สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

แบบสัมภาษณ์
(สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ)

เรื่อง การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของนิสิตปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเพื่อประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านระบบ ด้านการวางแผนโครงการ ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ ด้านการปรับปรุงโครงการ และด้านการยอมรับโครงการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ชื่อ - สกุล.....

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพการสมรส () โสด () สมรส () หม้าย

() หย่า () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้เรียนหนังสือ

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษา

() ปวช./ปวส.

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

() นักธรรม

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. อาชีพ

() ไม่ได้ทำงาน

() ทำงานบ้าน

() รับจ้าง

() ค้าขาย

() เกษตรกร

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. แหล่งที่มาของรายได้

() จากการทำงาน

() ลูกหลานให้

() เพื่อนบ้านให้

() อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยประมาณ.....บาท

8. ท่านมีค่าใช้จ่ายในเรื่องใด

() ค่าอาหารการกิน

() ค่าน้ำค่าไฟ

() ค่ารักษาพยาบาล

() ค่าพาหนะในการเดินทาง

() ให้ลูกให้หลาน

() จั๊บจ่ายซื้อของเล็กๆ น้อยๆ

() ทำบุญทำทาน

() อื่นๆ โปรดระบุ.....

9. ค่าใช้จ่ายของท่านต่อเดือนโดยประมาณ.....บาท

10. ท่านอาศัยอยู่กับใคร

() อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน

() อยู่กับลูกกับหลาน

() อยู่กับคู่สมรส

() อยู่กับญาติ

11. ระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาจนถึงปัจจุบัน.....ปี

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเพื่อประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านระบบ
ด้านการวางแผนโครงการ ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ ด้านการปรับปรุงโครงการ และด้าน
การยอมรับโครงการ

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในระยะเวลาที่ผ่านมา
จนถึงปัจจุบัน

1. ด้านระบบ (ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ปัญหาและอุปสรรค และสภาพแวดล้อม)

1.1 ท่านทราบวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ ถ้าทราบวัตถุประสงค์
ของนโยบายนี้คืออะไร

.....

.....

.....

1.2 คุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความชัดเจนหรือไม่

.....

.....

.....

1.3 ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรค ในการขั้นตอนของการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร

.....

.....

.....

1.4 ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรค ในการติดต่อสื่อสาร การมาขอรับบริการกับเจ้าหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

1.5 สถานที่ในการให้บริการของสำนักงานเขต มีความเหมาะสม มีความสะดวกสบาย เช่น ที่นั่งรอมีให้อย่างเพียงพอและเหมาะสม การเดินทางไปติดต่อที่สำนักเขตมีความสะดวก เป็นต้น

.....

.....

.....

2. ด้านการวางแผนโครงการ (ประกอบด้วย บุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์)

2.1 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขต แจ้งให้ท่านทราบเกี่ยวกับเอกสารที่ต้องใช้ในการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่

.....

.....

.....

2.2 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขต แจ้งให้ท่านทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าจะประกาศในช่วงใด และประกาศที่ไหน

.....

.....

.....

2.3 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขต แจ้งให้ท่านทราบเกี่ยวกับวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

2.4 ขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความยุ่งยากสำหรับท่านในเรื่องใด

.....

.....

.....

2.5 การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความยุ่งยากสำหรับท่านในเรื่องใด

.....

.....

.....

2.6 การรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความยุ่งยากสำหรับท่านในเรื่องใด

.....

.....

.....

2.7 ท่านทราบขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเอง หรือว่าทราบจากบุคคลอื่น ถ้าทราบจากบุคคลอื่นหรือแหล่งอื่น ท่านทราบมาจากแหล่งใด

.....

.....

.....

2.8 ท่านทราบว่าจะประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองหรือว่าทราบมาจากบุคคลอื่น ถ้าทราบมาจากบุคคลอื่นหรือแหล่งอื่น ท่านทราบมาจากแหล่งใด

.....

.....

.....

2.9 ท่านทราบวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองหรือว่าทราบมาจากบุคคลอื่น ถ้าทราบมาจากบุคคลอื่นหรือแหล่งอื่น ท่านทราบมาจากแหล่งใด

.....

.....

.....

2.10 ท่านทราบข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากแหล่งใด

.....

.....

.....

2.11 ขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้ระยะเวลามากหรือน้อยสำหรับท่าน

.....

.....

.....

2.12 การรอการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้ระยะเวลามากหรือน้อยสำหรับท่าน

.....

.....

.....

2.13 การรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้ระยะเวลามากหรือน้อยสำหรับท่าน

.....

.....

.....

2.14 สถานที่ ที่ตั้งของสำนักงานเขต มีความสะดวกสบายในการเดินทางสำหรับท่านหรือไม่

.....

.....

.....

2.15 อุปกรณ์ เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ ปากกาลบคำผิด มีให้ท่านใช้อย่างเพียงพอ

.....

.....

.....

3. ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ (ประกอบด้วย การดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร)

3.1 ท่านมีความเข้าใจในสิทธิที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่

.....

.....

.....

3.2 ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่

.....

.....

.....

3.4 ท่านมีความเข้าใจในขั้นตอนการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่

.....

.....

.....

3.5 เจ้าหน้าที่อธิบายให้ท่านเข้าใจในขั้นตอนการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้อย่างชัดเจนหรือไม่ ถ้าไม่ชัดเจน ทำให้ท่านเข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องใด

.....

.....

.....

3.6 เจ้าหน้าที่อธิบายให้ท่านเข้าใจในเรื่องการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้อย่างชัดเจนหรือไม่ ถ้าไม่ชัดเจน ทำให้ท่านเข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องใด

.....

.....

.....

3.7 เจ้าหน้าที่อธิบายให้ท่านเข้าใจในการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้อย่างชัดเจนหรือไม่ ถ้าไม่ชัดเจน ทำให้ท่านเข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องใด

.....

.....

.....

3.8 ขั้นตอนการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีการปฏิบัติที่ขาดตกบกพร่องสำหรับท่านหรือไม่ เช่น เจ้าหน้าที่ของสำนักเขตไม่ได้แจ้งว่าต้องใช้อะไรประกอบการลงทะเบียน เป็นต้น

.....

.....

.....

3.9 ขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีการปฏิบัติที่ขาดตกบกพร่องสำหรับท่านหรือไม่ เช่น ทำรายชื่อของท่านตกหล่นไปจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

3.10 ขั้นตอนการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีการปฏิบัติที่ขาดตกบกพร่องสำหรับท่านหรือไม่ เช่น ท่านได้รับเงินไม่ตรงเวลาภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน

.....

.....

.....

3.11 สถานที่ที่ให้บริการกว้างขวาง แต่มีที่นั่งพักไม่เพียงพอ แก้อื้อบางตัวใช้การไม่ได้หรือไม่

.....

.....

.....

3.12 อุปกรณ์ที่ให้ไว้ใช้สำหรับท่านอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้หรือไม่ หรือมีไว้แต่ใช้งานไม่ได้ เช่น ปากกามีไว้ให้ใช้ แต่เขียนไม่ติด เป็นต้น

.....

.....

.....

4. ด้านการปรับปรุงโครงการ (ประกอบด้วย การดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร)

4.1 ท่านต้องการให้มีการปรับปรุงขั้นตอนการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 ท่านต้องการให้มีการปรับปรุงการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.3 ท่านต้องการให้มีการปรับปรุงการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.4 ท่านต้องการให้มีการส่งเอกสารสำหรับการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยการส่งทางไปรษณีย์มายังที่บ้านท่าน แทนการไปลงทะเบียนด้วยตนเองที่สำนักงานเขตหรือไม่

.....

.....

.....

4.5 ท่านต้องการให้มีการแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์แจ้งมายังที่บ้านท่าน แทนการไปตรวจสอบรายชื่อที่สำนักงานเขตหรือไม่

.....

.....

.....

4.6 ท่านต้องการให้มีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการอื่นนอกจากการไปรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่สำนักงานเขตและการรับเงินโอนเข้าบัญชีผ่านทางธนาคาร เป็นวิธีการใด

.....

.....

.....

4.7 ท่านต้องการให้สำนักงานเขตมาให้บริการถึงชุมชนของท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4.8 เจ้าหน้าที่จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องเขียนที่ท่านจำเป็นต้องใช้ เช่น ปากกา น้ำยาลบคำผิด เป็นต้น ไว้ให้ใช้อย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดีหรือไม่

.....

.....

.....

5. ด้านการยอมรับโครงการ (ประกอบด้วย ความพึงพอใจ และการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ)

5.1 ท่านมีความพึงพอใจในระยะเวลาของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่

.....

.....

.....

5.2 ท่านมีความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่

.....

.....

.....

5.3 ท่านมีความสุขกับการใช้ชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้สามารถมีเงินใช้จ่ายใช้สอยในสิ่งที่ท่านต้องการได้

.....

.....

.....

5.4 ท่านมีสุขภาพที่แข็งแรงขึ้น เนื่องจากได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้สามารถมีเงินไปรักษาหรือตรวจสุขภาพได้

.....

.....

.....

5.5 ท่านมีความมั่นใจในการดำรงชีวิต เนื่องจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถเป็นหลักประกันรายได้ของท่าน ทำให้ท่านมีความสุขทางจิตใจ สุขภาพจิตดี สุขภาพกายก็ดี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีกำลังใจในการดำรงชีวิต

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

เรื่อง

การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของนิสิตปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเพื่อประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านระบบ ด้านการวางแผนโครงการ ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ ด้านการปรับปรุงโครงการ และด้านการยอมรับโครงการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพการสมรส () โสด () สมรส () หม้าย
() หย่า () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. ระดับการศึกษา
() ปวช./ปวส () ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. อายุการทำงานตั้งแต่เริ่มบรรจุที่สำนักงานเขตลาดพร้าวจนกระทั่งถึงปัจจุบัน.....ปี

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเพื่อประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านระบบ ด้านการวางแผนโครงการ ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ และด้านการยอมรับโครงการ

แบบสัมภาษณ์

(สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เขต)

การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

1. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร ในด้านต่อไปนี้

1.1 ด้านระบบ (ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ปัญหาและอุปสรรค และสภาพแวดล้อม)

1.1.1 ท่านทราบหลักการและวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ ถ้าทราบ หลักการและวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอย่างไร จัดทำขึ้นมาเพื่ออะไร

.....

.....

.....

1.1.2 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีข้อดีอย่างไร

.....

.....

.....

1.1.3 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีข้อเสียอย่างไร

.....

.....

.....

1.1.4 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความเหมาะสมในทางปฏิบัติงานหรือไม่

.....

.....

.....

1.1.5 สถานที่ในการให้บริการของสำนักงานเขตมีความเหมาะสม มีสภาพแวดล้อม
ที่ดี

.....

.....

.....

1.2 ด้านการวางแผนโครงการ (ประกอบด้วย บุคลากร สถานที่ เวลา และอุปกรณ์)

1.2.1 มีการเตรียมการตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงิน
เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร

.....

.....

.....

1.2.2 มีการเตรียมการสำหรับขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุอย่างไร

.....

.....

.....

1.2.3 มีการเตรียมการตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อขอ
งบประมาณอย่างไร

.....

.....

.....

1.2.4 มีการเตรียมการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร

.....

.....

.....

1.2.5 มีการเตรียมการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร

.....

.....

.....

1.2.6 การตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเท่าใด

.....

.....

.....

1.2.7 ในขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเท่าใด

.....

.....

.....

1.2.8 การตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อของบประมาณ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเท่าใด

.....

.....

.....

1.2.9 การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเท่าใด

.....

.....

.....

1.2.10 การเตรียมการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเท่าใด

.....

.....

.....

1.2.11 สถานที่ในการให้บริการแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ มีความเหมาะสมหรือไม่

.....

.....

.....

1.2.12 อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการทำฐานข้อมูล มีความทันสมัยและมีใช้อย่างเพียงพอหรือไม่

.....

.....

.....

1.2.13 บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีจำนวนเพียงพอต่อการปฏิบัติงานหรือไม่

.....

.....

.....

1.3 ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ (ประกอบด้วย การดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร)

1.3.1 การตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

1.3.2 ขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

1.3.3 การตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อขอของบประมาณ สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

1.3.4 การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

1.3.5 การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

1.3.6 มีการวางแผนในการเตรียมการปฏิบัติ สำหรับการตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร และสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่

.....

.....

.....

1.3.7 มีการวางแผนในการเตรียมการปฏิบัติ สำหรับขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร และสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่

.....

.....

.....

1.3.8 มีการวางแผนในการเตรียมการปฏิบัติ สำหรับการตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อของบประมาณอย่างไร และสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่

.....

.....

.....

1.3.9 มีการวางแผนในการเตรียมการปฏิบัติ สำหรับการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร และสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่

.....

.....

.....

1.3.10 มีการวางแผนในการเตรียมการปฏิบัติ สำหรับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร และสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่

.....

.....

.....

1.3.11 การปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องอย่างไร

.....

.....

.....

1.3.12 การปฏิบัติงานด้านการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องอย่างไร

.....

.....

.....

1.3.13 การปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อของบประมาณ มีปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องอย่างไร

.....

.....

.....

1.3.14 การปฏิบัติงานด้านการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องอย่างไร

.....

.....

.....

1.3.15 การปฏิบัติงานด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องอย่างไร

.....

.....

.....

1.3.16 การปฏิบัติระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ มีปัญหา อุปสรรคอย่างไร

.....

.....

.....

1.3.17 เจ้าหน้าที่ให้ความเข้มงวดในระเบียบ ฯ สำหรับปฏิบัติงานกับผู้สูงอายุ มีความยืดหยุ่นหรือเข้มงวดมากน้อยแค่ไหน

.....

.....

.....

1.3.18 ทรัพยากร เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับปฏิบัติงานมีความเหมาะสมหรือไม่ มีปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องอย่างไร

.....

.....

.....

1.4 ด้านการปรับปรุงโครงการ (ประกอบด้วย การดำเนินการ การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากร)

1.4.1 ขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เมื่อเกิดปัญหาหรือมีข้อบกพร่องเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่เตรียมการแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

1.4.2 ขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เมื่อเกิดปัญหาหรือมีข้อบกพร่องเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่เตรียมการแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

1.4.3 ขั้นตอนการตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อของบประมาณ เมื่อเกิดปัญหาหรือมีข้อบกพร่องเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่เตรียมการแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

1.4.4 ขั้นตอนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เมื่อเกิดปัญหาหรือมีข้อบกพร่องเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่เตรียมการแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

1.4.5 ขั้นตอนการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เมื่อเกิดปัญหาหรือมีข้อบกพร่องเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่เตรียมการแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

1.4.6 การตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบ ฯ

.....

.....

.....

1.4.7 การลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบ ฯ

.....

.....

.....

1.4.8 การตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อของบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบ ฯ

.....

.....

.....

1.4.9 การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบ ฯ

.....

.....

.....

1.4.10 การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบ ฯ

.....

.....

.....

1.4.11 การปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้สูงอายุ เมื่อเกิดปัญหาขึ้น เช่น กรณีผู้สูงอายุไม่เข้าใจในระเบียบ ฯ เป็นต้น เจ้าหน้าที่มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

1.4.12 มีการปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับใช้ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างไร

.....

.....

.....

1.5 ด้านการยอมรับโครงการ (ประกอบด้วย ความพึงพอใจ และการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ)

1.5.1 การให้บริการของเจ้าหน้าที่สร้างความประทับใจให้กับผู้สูงอายุหรือไม่

.....

.....

.....

1.5.2 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด

.....

.....

.....

1.5.3 ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน มีการใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

1.5.4 นโยบายนี้เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเนื่องจากสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุได้หรือไม่

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาวชุตีมา เจริญศรี
 วันเดือนปีเกิด 14 สิงหาคม พ.ศ. 2525
 สถานที่เกิด เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 1 ซอยเสนานิคม 1 ซ.42 แยก 2 เขตลาดพร้าว
 กรุงเทพมหานคร 10230
 ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน กรมป่าไม้ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543 มัธยมศึกษาตอนปลาย (ศิลป์-ภาษาฝรั่งเศส)
 จาก โรงเรียนสตรีวิทยา 2
 พ.ศ. 2547 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 จาก จากรมมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
 พ.ศ. 2555 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ